

Bruselj, 26. junij 2025
(OR. en)

10935/25

Medinstitucionalna zadeva:
2025/0335 (COD)

ESPACE 51
MI 485
ENV 603
CODEC 915
EU-GNSS 12
CSCGNSS 3
CSCGMES 2
IND 234
CYBER 193
COMPET 634
HYBRID 83
PROCIV 81
IA 76

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	26. junij 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 335 final
Zadeva:	Predlog UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti v Uniji

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 335 final.

Priloga: COM(2025) 335 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 25.6.2025
COM(2025) 335 final

2025/0335 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti v Uniji

{SEC(2025) 335 final} - {SWD(2025) 335 final} - {SWD(2025) 336 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Vesoljske dejavnosti se hitro širijo po vsem svetu, spodbujata pa jih vse večje povpraševanje po vesoljskih podatkih in vesoljskih storitvah ter zniževanje stroškov proizvodnje in izstrelitve satelitov. Vesoljsko gospodarstvo je privabilo tudi nove udeležence na trgu.

Da bi podprle to širitev vesoljskih dejavnosti in vse večje vključevanje novih komercialnih akterjev v čezmejne vesoljske dejavnosti, je 13 držav članic sprejelo nacionalno vesoljsko zakonodajo. To odraža mednarodnopravne zaveze, v skladu s katerimi je treba izvajati nadzor nad vesoljskimi dejavnostmi. Tako je nastal mozaik regulativnih pristopov, ki pa povzroča razdrobljenost notranjega trga. Ker še več držav članic namerava vzpostaviti pravne okvire za vesoljske dejavnosti, se bo ta razdrobljenost verjetno še povečala.

Razlike v nacionalnih pristopih k zaščiti varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljske infrastrukture lahko negativno vplivajo na zagotavljanje vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev v Uniji. To nazadnje vpliva na konkurenčnost vesoljske industrije v Uniji in delovanje čezmejnih vrednostnih verig. Splošni cilj te pobude je podpreti razvoj in delovanje notranjega trga za vesoljski sektor. Natančnejše, cilji pobude so:

- vzpostavi pravni okvir Unije za zagotavljanje vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev s strani vesoljskih upravljavcev iz Unije, da bi se spodbujale inovacije ter ustvarilo stabilno, predvidljivo in konkurenčno poslovno okolje,
- zagotoviti možnost spremljanja vesoljskih objektov in zmanjšati nastajanje vesoljskih odpadkov, s čimer bi se povečala varnost vesoljskih dejavnosti,
- vzpostaviti okvir za oceno tveganja, prilagojen posebnim potrebam po kibernetiski varnosti vesoljske infrastrukture, s čimer se bo povečala odpornost vesoljskih dejavnosti,
- oblikovati skupno metodo za izračun vpliva vesoljskih dejavnosti v Uniji na okolje, s čimer bi se povečala trajnostnost vesoljskih dejavnosti.

Pričakuje se, da se bo s pobudo zagotovila pravna varnost, ki jo vesoljski upravljavci iz Unije potrebujejo za izvajanje vesoljskih dejavnosti, in spodbudila konkurenčnost vesoljske industrije, hkrati pa obravnavala tveganja, ki izhajajo iz eksponentne rasti vesoljskih dejavnosti, in zaščitila dolgoročna uporaba vesolja.

V političnih usmeritvah Evropske komisije 2024–2029⁽¹⁾ in poročilu Maria Draghija o prihodnosti evropske konkurenčnosti je vesolje opredeljeno kot ključni strateški sektor za Unijo⁽²⁾, pri čemer se priporoča, da se kratkoročno vzpostavi skupen zakonodajni okvir Unije za delujoči notranji trg za vesolje. Komisija je predlagani akt EU o vesolju v dveh nedavnih skupnih sporočilih, tj. o pristopu EU k upravljanju vesoljskega prometa ter o vesoljski strategiji EU za varnost in obrambo, opredelila kot ključno prednostno nalogo⁽³⁾. Ta

⁽¹⁾ Politiche usmeritve naslednje Evropske komisije 2024–2029, ki jih je predsednica Komisije Ursula von der Leyen predstavila 18. julija 2025; https://commission.europa.eu/document/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_sl.

⁽²⁾ *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti), poročilo Maria Draghija z dne 9. septembra 2024.

⁽³⁾ Skupno sporočilo Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Evropskemu parlamentu in Svetu, JOIN(2022) 4 final z dne 15. februarja 2022, ter Skupno sporočilo

zakonodajna pobuda odraža pozive držav članic k ukrepom za vzpostavitev notranjega trga za vesoljske dejavnosti s skladnim in stabilnim regulativnim okvirom. Države članice so v nedavnih sklepih Sveta priznale, da je treba preprečiti razdrobljenost notranjega trga vesoljskih storitev in proizvodov ter okrepiti svetovno konkurenčnost vesoljske industrije Unije⁽⁴⁾. Priznale so tudi pomen ukrepanja Unije pri zagotavljanju enake obravnave vesoljskih upravljavcev in enakih konkurenčnih pogojev za vesoljsko industrijo Unije⁽⁵⁾. Pomembnost vzpostavitve pravnega okvira za zaščito dolgoročne trajnosti vesolja so priznali tudi nacionalni parlamenti⁽⁶⁾. Jasen in predvidljiv pravni okvir je podprla tudi vesoljska industrija, vključno z malimi in srednjimi podjetji (MSP)⁽⁷⁾.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Pogodba Združenih narodov o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in rabi vesolja (v nadaljnjem besedilu: Pogodba o vesolju), ureja svetovni regulativni okvir za vesolje in poudarja načelo odgovornosti držav. V skladu z njo morajo države dovoliti in nadzorovati svoje vesoljske dejavnosti ter biti odgovorne zanje. Ker pa posebnih zavezujočih tehničnih pravil za izvajanje splošnih obveznosti Pogodbe o vesolju ni, so države članice uporabile različne regulativne pristope in določile različne zahteve za izdajo dovoljenj.

Trenutno ima 13 držav članic vzpostavljeno nacionalno vesoljsko zakonodajo. Druge države članice pripravljajo takšno zakonodajo ali posodablajo obstoječo zakonodajo, da bi obravnavale pojav novih komercialnih udeležencev in njihove vse širše dejavnosti. Zaradi neusklajenosti različnih regulativnih pristopov je nastalo razdrobljeno regulativno okolje, pri čemer lahko nastajajoče ovire otežujejo delovanje notranjega trga vesoljskih storitev in podatkov v Uniji.

S predlaganim aktom EU o vesolju se pravni okvir uskladi po vsej Uniji ter vključijo zahteve, določene v nacionalni vesoljski zakonodaji, da bi se preprečili prekrivanje, podvajanje in navzkrižja ter izboljšalo delovanje notranjega trga.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Prvič, kar zadeva odpornost, je Unija sprejela zakonodajo o kibernetiki varnosti (direktiva NIS 2) in fizični odpornosti kritičnih subjektov (direktiva o odpornosti kritičnih subjektov), s katero se krepi odpornost zemeljske infrastrukture, ki podpira vesoljske storitve.

Čeprav direktiva NIS 2 obravnava upravljavce zemeljskega segmenta na eni strani in ponudnike elektronskih komunikacij na drugi, niti direktiva NIS 2 niti direktiva o odpornosti kritičnih subjektov ne zajemata sredstev v lasti Unije, ki delujejo v okviru vesoljskega programa Unije. Zato ne zagotavljata popolnega okvira za obvladovanje tveganja za vse segmente vesoljske infrastrukture ali za vse vesoljske upravljavce.

Evropskemu parlamentu in Svetu Vesoljska strategija Evropske unije za varnost in obrambo, JOIN(2023) 9 final z dne 10. marca 2023.

(4) Sklepi Sveta o vesoljski strategiji EU za varnost in obrambo, 14512/23, sprejeti 13. novembra 2023; <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14512-2023-INIT/sl/pdf>.

(5) Sklepi o upravljanju vesoljskega prometa: sedanje stanje, 15231/23, sprejeti 8. decembra 2023; <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2023/12/08/space-traffic-management-council-adopts-conclusions-on-the-current-state-of-play/>.

(6) https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/dossiers/loi_europeenne_espace.

(7) Zlasti dokumenti o stališču združenja Eurospace (ki zastopa stališča več kot 80 vesoljskih podjetij, vključno z glavnimi izvajalci), združenja SME4Space (ki zastopa stališča več kot 800 podjetij, vključno z 90 zagonskimi podjetji) in nedavno ustanovljenega združenja YEESS (ki zastopa stališča 13 novih vesoljskih podjetij).

Predlagani akt EU o vesolju zapolnjuje to vrzel, saj določa posebna in izrecna pravila o kibernetiski varnosti, ki se uporabljajo za vse vesoljske upravljavce in sredstva vesoljske infrastrukture, s čimer ustvarja prilagojeno izhodišče za odpornost za vesoljski sektor. Javnim in zasebnim deležnikom v vesoljskem sektorju bo zagotovil jasnost glede njihovih pravnih obveznosti, potrebnih za zagotovitev odpornosti vesoljske infrastrukture in vesoljskih misij. Ker države članice prenašajo direktivo NIS 2 v nacionalno zakonodajo in jo izvajajo, je nujno treba taka nova pravila uskladiti s posebnimi zahtevami za vesoljski sektor. Predlog zagotavlja jasno povezavo s splošnim okvirom kibernetiske varnosti na ravni Unije. Ker akt EU o vesolju postane *lex specialis* v zvezi z ukrepi za kibernetisko varnost, ki jih sprejmejo vesoljski upravljavci iz Unije, opredeljeni na podlagi direktive NIS 2 kot bistveni ali pomembni subjekti, bi taki vesoljski upravljavci uporabljali poglavje o odpornosti, s čimer bi se izognili podvajanju zahtev.

Drugič, kar zadeva varnostna vprašanja, predlagani akt EU o vesolju zagotavlja sinergijo z varnostnimi politikami in zakonodajo Unije. Kadar vesoljske dejavnosti vplivajo na več držav članic, se usklajevanje z upravljanjem zračnega prometa doseže z Uredbo (EU) 2019/123, s čimer se optimizirajo funkcije evropskega omrežja. O incidentih na stičišču letalskih in vesoljskih dejavnosti se sistematično poroča prek obveznega sistema poročanja Unije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) št. 376/2014. V prihodnosti lahko vsa prihodnja pravila za operacije na visoki nadmorski višini vključujejo opredelitve za nosilne rakete, s čimer se bo zagotovila celovita regulativna ureditev za ta nastajajoča področja.

Tretjič, predlagani akt EU o vesolju v skladu z evropskim zelenim dogovorom⁽⁸⁾ in cilji Unije glede trajnostnosti⁽⁹⁾ prispeva k zmanjšanju okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti, v prihodnosti pa se bodo lahko na podlagi tega akta obravnavale morebitne nove zaveze Unije v okviru mednarodnih konvencij, sklenjenih na tem področju.

Metodologije za ocenjevanje vplivov vesoljskih dejavnosti, na primer ocena življenjskega cikla ali z okoljem povezane politike in orodja Unije, kot je okoljski odtis izdelkov⁽¹⁰⁾, so zdaj očitno premalo razvite⁽¹¹⁾. Poleg tega se pri nobenem od splošnih okvirov, povezanih s trajnostnostjo ali okoljem, kot je okoljski, socialni in upravljavski okvir⁽¹²⁾, ne upoštevajo specifični in posebej kompleksni vplivi vesoljskih dejavnosti na okolje.

Zato predlagani akt EU o vesolju določa razvoj in obvezno uporabo metodologije ocene življenjskega cikla, specifične za vesolje, ki bi temeljila na pristopu okoljskega odtisa izdelka.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Pravna podlaga tega predloga je člen 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki določa sprejetje ukrepov za zagotovitev vzpostavitve in delovanja notranjega trga.

Čeprav Pogodba izrecno določa pravno podlago za ukrepe v zvezi z vesoljsko politiko (člen 189 PDEU), te pravne podlage za to pobudo ni mogoče uporabiti. Člen 189 PDEU namreč zajema le ukrepe, s katerimi se spodbujajo skupne pobude, podpirajo raziskave in

⁽⁸⁾ Evropski zeleni dogovor – Evropska komisija (europa.eu).

⁽⁹⁾ Dolgoročna strategija za leto 2050 – Evropska komisija (europa.eu).

⁽¹⁰⁾ Priporočilo o uporabi metod okoljskega odtisa – Evropska komisija (europa.eu).

⁽¹¹⁾ To velja na primer za vplive v zvezi z zgorevanjem pogonskega goriva, odstranjevanjem raketnih stopenj, okoljskim tveganjem ob ponovnem vstopu in vplive virov jedrske energije, ki se uporabljajo pri vesoljskih misijah.

⁽¹²⁾ Direktiva 2022/2464 o poročanju podjetij o trajnostnosti; <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.

tehnološki razvoj ali usklajujejo prizadevanja za raziskovanje in izkoriščanje vesolja. Kakršno koli usklajevanje zakonov in drugih predpisov držav članic je v njem izrecno izključeno.

V skladu z ustaljeno sodno prakso pa se lahko kot pravna podlaga za vzpostavitev in delovanje notranjega trga vesoljskih storitev in vesoljskih podatkov uporabi člen 114 PDEU⁽¹³⁾. V zvezi s tem lahko različni pristopi držav članic upravljavcem vesoljskih dejavnosti otežijo izvajanje vesoljskih dejavnosti, zlasti izvajanje čezmejnih operacij, za katere morajo pridobiti več dovoljenj od več držav članic (na primer dovoljenje v državi, v kateri potekajo operacije in v kateri se izstreli vesoljsko plovilo).

Predlagani akt EU o vesolju zagotavlja ciljno usmerjeno uskladitev v zvezi s ključnimi vidiki varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti, obravnavanimi v okviru dovoljenja za vesoljske dejavnosti. Z njim bi se zagotovila vzpostavitev in delovanje notranjega trga vesoljskih storitev in podatkov, pridobljenih z uporabo in delovanjem vesoljske infrastrukture. Države članice bi priznale dovoljenja za vesoljske dejavnosti, ki jih izdajo druge države članice, v zvezi s ključnimi zadevami, zajetimi s to uredbo. Hkrati bi ohranile možnost, da za vesoljske misije, ki jih izvajajo vesoljski upravljavci iz Unije, ki jim je bilo dovoljenje izdano v drugih državah članicah, uvedejo strožje zahteve, kadar je to objektivno potrebno za zaščito varnosti, odpornosti ali okoljske trajnostnosti delovanja vesoljskih plovil ali izstrelitev na svojem ozemlju.

Predlagani akt EU o vesolju bi zagotovil enotnejše in doslednejše zahteve za izdajo dovoljenj na celotnem notranjem trgu, kar bi prispevalo k večji konkurenčnosti vesoljske industrije Unije. Vesoljskim upravljavcem iz Unije bi omogočil, da neovirano izvajajo dejavnosti v več jurisdikcijah, in zagotovil potrebno pravno varnost. To bi spodbudilo naložbe v sektor, podjetjem „novega vesolja“ pa olajšalo širitev. Podobno bi nove tehnologije, ki jih spodbujajo zahteve iz zakonodaje (tj. tehnologija, povezana z operacijami in storitvami v vesolju (ISOS), odpadki in spremljanjem, ter temno in tiho nebo), spodbudile industrijske inovacije v sektorju ter prispevale k dolgoročni varnosti, trajnostnosti in odpornosti vesoljskih dejavnosti.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Države članice uporabljajo različne pristope k varnosti, odpornosti in okoljski trajnostnosti vesoljskih dejavnosti. Ukrepanje na ravni Unije je bistveno za ciljno usmerjeno uskladitev več ključnih vidikov, ki zdaj niso enako zajeti v nacionalnih zahtevah za izdajo dovoljenj.

Z vzpostavitvijo okvira na ravni Unije bi se povišala skupna raven varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti, s čimer bi se ustvarila znatna dodana vrednost v primerjavi s posameznimi ukrepi na ravni držav članic.

Z ukrepanjem na ravni Unije bi se zlasti: (1) vzpostavili enaki konkurenčni pogoji po vsej Uniji s približevanjem zahtev za izdajo dovoljenj v zvezi z varnostjo, odpornostjo in okoljsko trajnostnostjo; (2) nova pravila nemoteno vključila v veljavno vesoljsko zakonodajo, da bi se preprečili prekrivanje, podvajanje in navzkrižja ter izboljšalo delovanje notranjega trga; (3) zagotovilo, da se dovoljenja za vesoljske dejavnosti, izdana v eni državi članici, priznajo v drugih državah članicah; (4) zagotovila boljša in enotnejša zaščita vseh sredstev vesoljske infrastrukture po vsej Uniji, kar bi pomagalo zagotoviti, da taka infrastruktura varno in zanesljivo zagotavlja vesoljske podatke in vesoljske storitve, ter (5) zagotovilo dosledno ocenjevanje vpliva vesoljskih dejavnosti na okolje.

⁽¹³⁾ Sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2000, Zvezna republika Nemčija/Evropski parlament in Svet Evropske unije, C-376/98, I-8419; sodba Sodišča z dne 12. decembra 2006, Zvezna republika Nemčija/Evropski parlament in Svet Evropske unije, C-380/03, I-1157.

Hkrati bi Unija s skupnim pristopom na ravni Unije postala določevalka svetovnih standardov na področju, na katerem so nujno potrebne dolgoročne rešitve.

- **Sorazmernost**

Kot je navedeno v priloženi oceni učinka, predlog ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev te pobude, in ne povzroča nesorazmernih stroškov, ki bi lahko škodovali konkurenčnosti vesoljske industrije Unije.

Z ukrepanjem Unije bi se ustvarilo enotno izhodišče za vidike varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti v Uniji, hkrati pa bi bilo ukrepanje (a) sorazmerno s posebnimi tveganji vsake orbite ali nadmorske višine ali s posebnostmi nekritičnih vesoljskih misij; (b) še naprej tehnološko nevtrarno ter (c) pri njem bi se v celoti spoštovale posebne pravice držav članic v zvezi z nacionalno varnostjo.

Predlog z racionalizacijo izdaje dovoljenj za konstelacije (npr. enotno dovoljenje na konstelacijo namesto na satelit) zmanjšuje nepotrebna bremena. Za vesoljske misije v zelo nizki zemeljski orbiti se uporablja manj strog varnostni režim, saj hiter ponovni vstop v atmosfero pri takih misijah samodejno omejuje nastajanje odpadkov, obseg obveznosti glede odpornosti pa je odvisen od velikosti vesoljskega upravljavca, kritičnosti misije in uporabe pogona.

- **Izbira instrumenta**

V skladu s členom 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije sta Evropski parlament in Svet pooblaščen za sprejemanje uredb in direktiv.

Komisija se je odločila predložiti predlog uredbe, da bi zagotovila dosledno raven izvajanja po vsej Uniji. To bo preprečilo, da bi razlike ovirale zagotavljanje vesoljskih dejavnosti in podatkov na notranjem trgu, zagotovilo pravno varnost in preglednost ter enotno varstvo pravic in obveznosti za vse ponudnike vesoljskih storitev iz EU in tretjih držav, ki delujejo na notranjem trgu, ter omogočilo dosledno izvajanje v vseh državah članicah.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Ni relevantno.

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija je v skladu s smernicami za boljše pravno urejanje pri pripravi predloga opravila obsežna posvetovanja z vsemi ustreznimi deležniki. Izvedla je ciljno usmerjeno posvetovanje in odprto javno posvetovanje, objavila poziv k predložitvi dokazov, izvedla posebne ankete o treh glavnih področjih, ki jih zajema predlog, in organizirala štiri delavnice za deležnike. Prispevki so bili vključeni v študijo v podporo pripravljalnemu delu Komisije.

(a) Ciljno usmerjeno posvetovanje z deležniki

Ciljno usmerjeno posvetovanje z deležniki je potekalo od 29. septembra do 2. novembra 2023. Namenjeno je bilo vesoljski industriji ter vključevalo subjekte, kot so akademske/raziskovalne ustanove, poslovna združenja, proizvajalci vesoljskih plovil, vesoljski upravljavci, letalski prevozniki ali izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa, potrošniške organizacije, okoljske organizacije, nevladne organizacije, javni organi, sindikati in javnost. Prispevke je poslalo 27 držav članic EU (47 % anketirancev) in več tretjih držav, kot so Kanada, Japonska, Norveška, Švica, Združene države Amerike in Združeno kraljestvo (5 %). Avtorji preostalih prispevkov (49 %) niso bili navedeni.

Skupaj je bilo prejetih 333 prispevkov in predloženih 65 spremnih dokumentov, od tega so 170 prispevkov poslale organizacije, 153 so jih poslali posamezniki, ostali prispevki pa so bili anonimni. Med organizacijami jih je bilo 62 % mikro, malih ali srednjih podjetij.

Odgovori na anketo in prejeti dokumenti o stališču, vključno s tistimi, ki so jih predložila panožna združenja, so pokazali, da ima akt EU o vesolju široko podporo. Zlasti v evropski vesoljski industriji prevladuje mnenje, da bi akt EU o vesolju zagotovil jasen in skupen okvir, s katerim bi se različna ključna pravila o vesoljski dejavnosti v Uniji uskladila. To velja za posebej dragoceno, saj organizacijam omogoča, da se enostavno širijo v tujino in ponujajo storitve v več državah članicah. Poleg tega se uvedba akta EU o vesolju šteje za priložnost, da Unija prevzame vodilno vlogo pri določanju svetovnih standardov za varnejše, odpornejše in bolj trajnostno vesolje.

Hkrati je industrija poudarila, da si je treba z aktom EU o vesolju prizadevati za ohranitev konkurenčnosti industrije z vključitvijo podjetij iz tretjih držav, ki dajejo izdelke ali storitve na trg Unije, na njegovo področje uporabe. Predstavniki industrije in združenja so izrazili tudi pomisleke glede morebitnega bremena in dodatnih stroškov, ki bi jih akt EU o vesolju lahko povzročil zagonskim podjetjem in MSP, ter pozvali k podpornim ukrepom za izravnavo tega učinka.

(b) Javno posvetovanje

Javno posvetovanje z deležniki je potekalo od 4. oktobra do 28. novembra 2023. Anketa je vsebovala enajst splošnih vprašanj o varnostnih tveganjih za vesoljske dejavnosti in vprašanja o morebitnih ukrepih na ravni Unije. Skupaj je bilo prejetih 44 prispevkov posameznikov, organizacij, akademskih/raziskovalnih ustanov, javnih organov, poslovnih združenj in nevladnih organizacij.

Raziskava je pokazala, da deležniki odločno podpirajo akt EU o vesolju. Anketiranci so izpostavili neustreznost sedanje nacionalne in mednarodne vesoljske zakonodaje ter potrebo po celovitem regulativnem okviru. Večina deležnikov zagovarja kombinacijo zavezujočih in prostovoljnih ukrepov za zagotovitev varnih, odpornih in trajnostnih vesoljskih operacij ob širokem priznavanju pomena mednarodnega sodelovanja.

• Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj

Komisija se je pri pripravi poročila o oceni učinka oprla na zunanja strokovna mnenja:

- družbi Deloitte in Roland Berger sta zagotovili svetovalno podporo za poročilo o oceni učinka,
- družbi Cyberinflight in RHEA Group sta prispevali strokovno znanje o kibernetiski varnosti v vesolju,
- Komisija je 16. februarja in 13. novembra 2023 organizirala dve delavnici s strokovnjaki za evropsko vesoljsko zakonodajo,
- družba Euroconsult je izvedla študijo o evropski vesoljski industriji in trgu,
- Komisija je sodelovala z različnimi deležniki (npr. Agencijo Evropske unije za vesoljski program (EUSPA), drugimi službami Komisije, Evropsko vesoljsko agencijo (ESA) in panožnimi združenji), da bi zbrala celovite podatke v podporo oceni učinka.

- **Ocena učinka**

Komisija je v skladu s svojo politiko boljšega pravnega urejanja izvedla oceno učinka tega predloga. Odbor Komisije za regulativni nadzor je 22. februarja 2024 izdal pozitivno mnenje s pridržki za oceno učinka⁽¹⁴⁾. V njej so bile preučene naslednje možnosti politike:

- možnost politike 1: Komisija bi s pristopom sourejanja olajšala kodifikacijo nezavezujočih ukrepov med industrijo in državami članicami. Sourejanje združuje zakonodajne in regulativne ukrepe z ukrepi, ki jih sprejmejo akterji, ki jih to najbolj zadeva, pri čemer se upošteva njihovo praktično strokovno znanje. Poleg tega spodbuja razvoj oznak v industriji,
- možnost politike 2: sprejetje zavezujočega okvira Unije,
- možnost politike 2+: kombinacija sprejetja zavezujočega okvira Unije iz možnosti 2 ter nezavezujočih in podpornih ukrepov,
- možnost politike 2++: možnosti politike 2 in 2+ z mednarodnimi dvostranskimi sporazumi za spodbujanje globalnega pristopa k varnosti in odpornosti vesoljskih dejavnosti ter njihovem vplivu na okolje.

Na podlagi ocene in primerjave vseh možnosti je bila možnost 2+ (kombinacija sprejetja zavezujočega okvira na ravni Unije in nezavezujočih ukrepov) opredeljena kot prednostna. Ta rezultat je tudi v skladu s prednostno možnostjo, ki so jo deležniki (vključno z MSP) izbrali v ciljno usmerjenem posvetovanju.

Pregled gospodarskega učinka

Izvajanje regulativnega okvira za vesoljski sektor vključuje več stroškov in koristi za javni in zasebni sektor.

Kar zadeva javni sektor, države članice z uveljavljenimi vesoljskimi programi številne predvidene zahteve že ocenjujejo v skladu z obveznostmi iz pogodb ZN. Take države članice gostijo večino evropskega vesoljskega sektorja, njihova pravila pa bi bilo treba le nekoliko prilagoditi, kar bi pomenilo minimalno upravno breme (1–2 ekvivalenta polnega delovnega časa (EPDČ)). Nasprotno pa države članice brez vesoljske zakonodaje običajno gostijo nastajajoče vesoljske dejavnosti. Tudi v tem primeru bi bili stroški prilagoditve zaradi novih zahtev omejeni (do 4 EPDČ).

V zvezi s tehnično oceno za izpolnjevanje zahtev Unije za izdajo dovoljenj se lahko države članice odločijo, da se bodo oprle na tehnično oceno, ki jo zagotovi agencija ESA in Agencija Evropske unije za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: EUSPA ali Agencija).

V zasebnem sektorju imajo podjetja različne stroške. Za upravljavce satelitov se lahko proizvodni stroški za satelitske platforme povišajo za največ 10 %, odvisno od zahtev vesoljskih misij. Ponudniki izstrelitvenih storitev bodo imeli dodatne stroške, pri čemer bi lahko veliki ponudniki za težke nosilne rakete (razred Ariane 64) plačali do 1,5 milijona EUR, MSP pa do 200 000 EUR. Stroški obvladovanja tveganja za podjetja po ocenah znašajo 10 % njihovih proračunov za IT, zahteve za izdajo dovoljenj na proizvodno linijo pa bodo stale približno 100 000 EUR. Stroški izvajanja pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov bodo znašali 4 000–8 000 EUR.

Kljub tem stroškom se pričakuje, da bo poenostavitev ureditve prinesla znatne koristi. Možnost trženja enega samega izdelka v 27 državah članicah zagotavlja racionaliziran dostop

⁽¹⁴⁾ Povezavi do povzetka in pozitivnega mnenja Odbora za regulativni nadzor bosta vključeni po njuni objavi.

in manjše upravne ovire, to pa omogoča krajši čas do trga. Po napovedih bodo upravljavci satelitov samo s preходом od izdaje dovoljenj za posamezne satelite na izdajo dovoljenj za konstelacije v naslednjem desetletju prihranili 68 milijonov EUR. Poleg tega se ocenjuje, da bi podaljšanje življenjske dobe satelitov v nizki zemeljski orbiti s 5 na 6 let imelo letni gospodarski učinek v višini 1,3 milijarde EUR. Podjetja bodo pridobila svetovno konkurenčno prednost, saj jim bodo koristili visoki standardi kibernetske varnosti, s katerimi se zmanjšajo tveganja, povezana s kibernetsko varnostjo, pri čemer bi lahko proizvajalci prihranili 320 milijonov EUR na leto. Dolgoročno naj bi predlagani akt EU o vesolju podpiral vesoljsko industrijo Unije (ki po izračunih predstavlja 20 % trga, katerega vrednost naj bi do leta 2031 dosegla 700 milijard EUR), hkrati pa spodbujal nastanek novih poslovnih segmentov, kot so aktivno odstranjevanje odpadkov, servisiranje, sestavljanje in proizvodnja v orbiti ter tehnologije šifriranja.

Pregled družbenega učinka

V primerjavi z drugimi možnostmi bi imela prednostna možnost zaradi zavezujoče narave predvidenih ukrepov (v kombinaciji z nezavezujočimi in podpornimi ukrepi) znatne koristi v smislu večje skladnosti. V skladu z njo bi se zaščitil dostop javnosti do vesoljskih storitev, okrepila bi se zaupanje v storitve vesoljskih sistemov in vesoljske podatke ter zanašanje nanje, z usklajenimi pogoji za izdajo dovoljenj pa bi se izboljšalo upravljanje. Z zmanjšanjem svetlobnega onesnaževanja bi se zaščitili astronomi in domorodne skupnosti, poleg tega pa bi prednostna možnost prispevala k inovacijam, rasti in konkurenčnosti v vesoljskem sektorju.

Pregled vpliva na okolje

Prednostna možnost bi imela pozitiven vpliv na okolje zaradi obveznih zahtev, ki zajemajo odstranjevanje satelitov iz orbite in skupno oceno življenjskega cikla. Zahteva za izdajo dovoljenja bi na podlagi pravila o okoljskem odtisu kategorij izdelkov zagotovila pregled različnih kategorij vplivov na okolje. Poleg tega bi se z njo olajšal dostop vesoljske industrije Unije do trajnostnega financiranja.

• Primernost in poenostavitev ureditve

Skupni regulativni okvir bi povečal konkurenčnost vesoljske industrije Unije, saj bi se z njim (1) zmanjšalo upravno breme in znižali stroški za podjetja, ki jim ne bi bilo več treba izpolnjevati številnih neusklajenih zahtev po vsej Uniji, ter (2) povečala zanesljivost vesoljskih podjetij Unije z večjo odpornostjo in varnostjo, s čimer bi pridobila svetovno konkurenčno prednost.

Bolj povezan notranji trg bi MSP omogočil dostop do novih trgov, s čimer bi se povečal obseg ustreznega trga EU in spodbudile inovacije. To bi pritegnilo tudi več zasebnih naložb, kar bi prispevalo k širitvi in rasti industrije novega vesolja v Uniji (večinoma zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in MSP, ki morajo zbrati več sredstev).

Cilj predlagane pobude je ustvariti enake konkurenčne pogoje na ravni Unije in zagotoviti, da se vesoljski upravljavci iz Unije ne bodo spopadali z izkrivljanjem konkurence zaradi vesoljskih upravljavcev s sedežem zunaj Unije, ki jim koristijo manj strogi standardi. Zaradi možnosti vzajemnega priznavanja bi se lahko nazadnje povečal tržni delež vesoljskih upravljavcev iz Unije.

Stroški za industrijo in zlasti MSP bi izhajali iz potrebe po izpolnjevanju tehničnih in operativnih zahtev ter dodatnih stroškov za upravne preglede in izvrševanje. Na splošno se bo zaradi teh sprememb verjetno povečalo upravno breme in povišali stroški v celotni industriji, tudi za MSP. Proizvodni stroški bi se lahko povišali za 3–10 %. Ta učinek bi bilo mogoče ublažiti z: (i) učinkom podpornih ukrepov in (ii) sorazmernostjo, vključeno v pravila (da se na

primer upošteva velikost podjetij, kritičnost misije ali orbite). Pobuda bi prinesla tudi operativne koristi za MSP, in sicer večje prihodke zaradi daljše življenjske dobe satelitov.

- **Temeljne pravice**

Obveznosti so popolnoma v skladu s svobodo gospodarske pobude (člen 16 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah). Skupni regulativni okvir bi povečal pravno varnost ter spodbujal ugodno okolje za inovacije in konkurenco v vesoljskem sektorju. Zahteve zasledujejo legitimne cilje splošnega interesa, tj. zagotavljanje varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti. Poleg tega so omejene na to, kar je potrebno in sorazmerno, ter vključujejo zaščitne ukrepe za zagotovitev, da morebitni vplivi na dejavnosti vesoljskih upravljavcev ostanejo omejeni in skladni z načelom sorazmernosti iz člena 52(1) Listine.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Podroben pregled posledic predloga za proračun Evropske unije je na voljo v oceni finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga, povezani s tem predlogom.

Predlog vpliva na pristojne organe na nacionalni ravni (tj. tiste, ki so odgovorni za izdajo ustreznih dovoljenj za izvajanje vesoljskih dejavnosti). Ti učinki so podrobneje opisani v pregledu gospodarskega učinka in oceni učinka.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Specifični cilji pobude bi se spremljali na letni ravni. Predlog bi se ocenil pet let po začetku veljavnosti, da bi se ocenil učinek na trg in odziv trga, zlasti MSP.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

NASLOV I Splošne določbe

Naslov I (členi 1–5) določa splošna pravila v zvezi s predmetom urejanja uredbe. Ta pravila zajemajo izdajo dovoljenja, registracijo in nadzor vesoljskih dejavnosti v Uniji, upravljanje prometa v orbiti, vidike upravljanja in izvrševanja ter uvedbo znaka Unije za vesolje. Člen 2 (Področje uporabe) določa, za katere ponudnike vesoljskih storitev in vesoljske objekte se Uredba uporablja, vključno z upravljavci iz tretjih držav, ki zagotavljajo vesoljske storitve ali vesoljske podatke v Uniji. Naslov I določa tudi načelo prostega pretoka vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev v Uniji ter vsebuje klavzulo, s katero se ohrani pristojnost držav članic v zvezi z nacionalno varnostjo. Poleg tega določa še ključne opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v Uredbi.

NASLOV II Dovoljenje in registracija za vesoljske dejavnosti

Poglavje I (členi 6–10) določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati vesoljski upravljavci iz Unije, da pridobijo dovoljenje za izvajanje vesoljskih dejavnosti. Pristojni nacionalni organi držav članic nadzorujejo postopek izdaje dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije in Agencijo obveščajo o vseh vesoljskih upravljavcih, ki jim je bilo izdano dovoljenje. Agencija registrira vse vesoljske upravljavce v registru vesoljskih objektov Unije (*Union Register of Space Objects* – URSO), vključno z vesoljskimi upravljavci iz tretjih držav, v zvezi s katerimi Komisija sprejme sklep, kot je navedeno v poglavju III. Za izstrelitev satelitske konstelacije se uvede poenostavljen postopek za izdajo dovoljenja in njegovega poznejšega podaljšanja ali odvzema. Za nekatere kategorije vesoljskih upravljavcev iz Unije so v skladu z načelom sorazmernosti določene enostavnejše ureditve in posebne izjeme.

Poglavje II (členi 11–13) določa postopek za izdajo dovoljenja za vesoljske upravljavce iz Unije, ki nameravajo upravljati ali izstreliti sredstva v lasti Unije. Komisija izda dovoljenje (na predlog Agencije za tehnično oceno), izvaja stalni nadzor in v okoliščinah, določenih v Uredbi, začasno prekliče ali odvzame dovoljenje v zvezi s sredstvi v lasti Unije.

Poglavje III (členi 14–23) določa pravila za registracijo upravljavcev iz tretjih držav in mednarodnih organizacij, ki zagotavljajo vesoljske storitve v Uniji. Vključuje posebna odstopanja za izstrelitvene storitve, ki jih zagotavljajo subjekti tretjih držav in vladni subjekti tretjih držav, ter klavzulo o izrednih razmerah na enotnem trgu. Vesoljski upravljavci iz tretjih držav in mednarodne organizacije, ki zagotavljajo vesoljske storitve ali vesoljske podatke v Uniji, se registrirajo v registru URSO, ko dokažejo skladnost s tehničnimi zahtevami iz Uredbe. Agencija pripravi tudi ločen seznam vseh primarnih ponudnikov vesoljskih podatkov v Uniji. Za vesoljske upravljavce s sedežem v tretji državi, za katero je Komisija sprejela sklep o enakovrednosti, se domneva, da izpolnjujejo zahteve iz Uredbe. Upravljavci iz tretjih držav imenujejo pravnega zastopnika v Uniji, da zagotovijo učinkovito sodelovanje s pristojnimi organi, Komisijo in Agencijo.

Poglavje IV (členi 24–27) določa pravila o vzpostavitvi registra URSO, e-potrdilu ter zagotavljanju vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev v Uniji. Agencija bo izdala e-potrdila, ki potrjujejo skladnost vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev, ki jih zagotavljajo subjekti tretjih držav in mednarodne organizacije, z zahtevami iz Uredbe. Pogodbam za zagotavljanje vesoljskih podatkov in storitev v Uniji mora biti priloženo e-potrdilo, primarni ponudniki vesoljskih podatkov pa morajo Agencijo obvestiti o vseh domnevnih nepravilnostih.

NASLOV III Vidiki upravljanja

Poglavje I (členi 28–39) v oddelku 1 določa glavna načela upravljanja za države članice v zvezi z izdajo dovoljenj za vesoljske dejavnosti in nadzorom nad njimi ter nadzorom trga. Vsaka država članica bi morala imenovati ali ustanoviti pristojni organ, ki bi imel zadostna sredstva in pooblastila za nadzor skladnosti vesoljskih upravljavcev iz Unije. Pristojni nacionalni organi morajo imeti pooblastila za nadzor, preiskovanje, popravne ukrepe in sankcioniranje.

V oddelku 2 so določeni postopki za države članice, ki nameravajo imenovati usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti. Te države članice imenujejo organ za ocenjevanje, imenovanje in spremljanje usposobljenih tehničnih organov. To je lahko nacionalni akreditacijski organ, imenovan na nacionalni ravni, katerega naloga je zagotoviti, da ti organi izpolnjujejo in ohranjajo tehnično usposobljenost, potrebno za ocenjevanje skladnosti s tehničnimi zahtevami iz naslova IV Uredbe. Države članice o svojih usposobljenih tehničnih organih obvestijo Komisijo. V oddelku 3 je določen postopek za vložitev vloge za pridobitev statusa usposobljenega tehničnega organa za zadeve iz naslova IV in zahteve, ki se uporabljajo. Države članice zagotovijo, da se je zoper odločitve, ki jih sprejmejo usposobljeni tehnični organi, mogoče pritožiti.

Poglavje II (členi 40–57) določa upravljanje na ravni Unije ter podrobno opredeljuje vloge in odgovornosti organov iz oddelka 1. Agenciji se dodelijo nove naloge, zlasti podpora in pomoč Komisiji pri izdajanju dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in nadzoru nad njimi ter pri registraciji vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav in mednarodnih organizacij, ki zagotavljajo vesoljske podatke in vesoljske storitve v Uniji. Agencija vzpostavi in upravlja potrebne podatkovne zbirke (URSO in podatkovno zbirko seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa) ter izdaja e-potrdila.

Agencija vzpostavi namenske notranje strukture (odbor za skladnost in odbor za pritožbe) za podporo in pomoč Komisiji pri izdaji dovoljenj in registraciji vesoljskih upravljavcev in vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav ter za podporo državam članicam, ki nimajo usposobljenih tehničnih organov, pri postopkih tehničnega ocenjevanja. Agencija bi podpirala Komisijo pri izvajanju nadzornih pooblastil v zvezi z vesoljskimi upravljavci iz Unije in ponudniki iz tretjih držav. Odbor za pritožbe bi varoval pravico do obrambe pred odločitvami, ki jih sprejme Agencija. Nove naloge se financirajo s sistemom pristojbin za registracijo. V oddelku 2 so določena pooblastila Agencije in Komisije v zvezi z upravljavci sredstev v lasti Unije in vesoljskimi upravljavci iz tretjih držav.

NASLOV IV Tehnične zahteve

Naslov IV vsebuje zahteve, ki jih morajo izpolnjevati različne kategorije ponudnikov vesoljskih storitev ter ki se nanašajo predvsem na vprašanja varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti.

Poglavje I (členi 58–73) določa pravila za varnost in trajnostnost v vesolju, pri čemer zajema nosilne rakete (oddelek 1) in vesoljska plovila (oddelek 2). Cilj varnostnih pravil je zmanjšati tveganja trkov in nastajanje odpadkov v orbiti ter zagotoviti varno izstrelitev in ponovni vstop s posebnimi postopki in tehničnimi zahtevami za vesoljske upravljavce.

V skladu z oddelkom 1 se morajo upravljavci izstrelitev usklajevati z organi in izvajalci služb prometa, da se zmanjša tveganje trkov med izstrelitvijo in ponovnim vstopom. Namestiti morajo sisteme za varnost letenja in izvajati ukrepe za nadzor vesoljskih odpadkov. Komisija z izvedbenimi akti sprejme podrobne metode za izračun oken za preprečevanje trkov in pragov za tveganje nesreč ter postopke usklajevanja.

V skladu z oddelkom 2 morajo upravljavci vesoljskih plovil zagotoviti možnost spremljanja vesoljskih plovil in se naročiti na storitve za preprečevanje trkov. Upravljati morajo usklajevanje ponovnega vstopa in ohranяти določeno zmožnost manevriranja. Dodatne obveznosti vključujejo potrebo po pripravi načrtov za zmanjševanje vesoljskih odpadkov, omejitvi svetlobnega in radijskega onesnaževanja ter izpolnjevanju dodatnih varnostnih standardov in standardov za zmanjšanje odpadkov za velike konstelacije. Vesoljski upravljavci lahko zaprosijo za podaljšanje misije, če še naprej izpolnjujejo zahteve glede konca življenjske dobe in vesoljskih odpadkov. Zagotoviti morajo, da proizvajalci dobaviteljev izpolnjujejo zahteve glede zasnove in proizvodnje iz tega poglavja.

Poglavje II (členi 74–95) na podlagi obstoječe zakonodaje o kibernetiki varnosti in fizični odpornosti kritičnih subjektov določa splošna načela, ki se uporabljajo za obvladovanje tveganja za vesoljsko infrastrukturo, in zahtevo po izvedbi ocene tveganja. Vesoljski upravljavci morajo sprejeti celovite, sorazmerne ukrepe, pri katerih se upoštevajo vse nevarnosti, za obvladovanje vseh tveganj za vesoljsko infrastrukturo. Ti ukrepi veljajo za celoten življenjski cikel vesoljske misije (od zasnove in proizvodnje do izstrelitve, operacije in odstranjevanja) ter zajemajo digitalne in fizične grožnje.

Čeprav bi moral vesoljski sektor ostati del ekosistema direktive NIS 2, bi se morala za vesoljske upravljavce iz Unije, opredeljene v točkah 8 in 11 Priloge I k direktivi NIS 2, uporabljati pravila o kibernetiki varnosti, prilagojena vesoljskemu sektorju, iz tega poglavja, da bi se preprečilo podvajanje in zapolnile vrzeli v pokritosti vesoljskega sektorja. Vesoljski upravljavci izvedejo ocene tveganja, pri čemer opredelijo ranljivosti, izvedejo popravne ukrepe in scenarije tveganja prilagodijo posebnostim posameznih vesoljskih misij. Vesoljski upravljavci bi morali vzpostaviti in vzdrževati celovite politike za upravljanje informacijske varnosti ter zagotoviti strog nadzor nad pravicami dostopa in fizično zaščito vesoljskih sredstev. V poglavju so določena še dodatna pravila o odkrivanju in spremljanju incidentov,

izvajanju kriptografije, varnostnih protokolih, pripravi celovitih politik neprekinjenega delovanja ter načrtov odzivanja in obnovitve. Vesoljski upravljavci, za katere velja poenostavljena ureditev obvladovanja tveganja, bi morali uporabljati manj stroge ukrepe, hkrati pa zagotavljati odpornost kritičnih sredstev in funkcij. Vesoljski upravljavci iz Unije Agenciji poročajo o pomembnih incidentih v zvezi s sredstvi v lasti Unije. Mreža Unije za odpornost v vesolju (*Union Space Resilience Network* – EUSRN) olajšuje sodelovanje med Komisijo, Agencijo in pristojnimi nacionalnimi organi pri spremljanju in obvladovanju pomembnih kibernetских incidentov ter usklajevanju ukrepov za odpornost z drugimi okviri Unije za kibernetično varnost.

Poglavje III (členi 96–100) se nanaša na okoljsko trajnostnost. V skladu z njim morajo vesoljski upravljavci izračunati okoljski odtis v celotnem življenjskem ciklu vesoljske misije, vključno s fazami zasnove, proizvodnje, operacij in konca življenjske dobe, razen če izpolnjujejo pogoje za izjemo. Poleg tega morajo v okviru vloge za izdajo dovoljenja predložiti izjavo o okoljskem odtisu skupaj s podpornimi študijami in podatki o okoljskem odtisu, preverjenimi s potrdilom, ki ga izda usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti. Od svojih dobaviteljev morajo pridobiti vse ustrezne podatke, Komisiji poslati združene in razčlenjene nabore podatkov za vključitev v podatkovno zbirko okoljskega odtisa ter jih posodabljati.

Poglavje IV (člen 101) se nanaša na zahteve glede operacij in storitev v vesolju. Vesoljska plovila so opremljena za servisiranje v vesolju prek namenskih vmesnikov. Komisija bo podrobno opredelila načela zasnove teh vmesnikov in lahko določi nadaljnje pogoje za odstranjevanje odpadkov za nevarne objekte.

Poglavje V (člena 102 in 103) določa pravila o prometu v orbiti, vključno s pravili o izvajanju manevrov za preprečevanje trkov na podlagi opozoril o dogodkih velikega interesa. Uvaja pristop „prednosti“ za lažje preprečevanje trkov med več manevrirnimi vesoljskimi plovili.

Poglavje VI (člen 104) določa pooblastilo Komisije, da od evropskih organizacij za standardizacijo zahteva, da pripravijo standarde ali sprejmejo izvedbene akte za določitev skupnih specifikacij za nekatere tehnične zahteve.

NASLOV V Sklepi o enakovrednosti, mednarodni sporazumi in pravila za mednarodne organizacije

Naslov V (členi 105–108) določa, da lahko Komisija za vesoljske upravljavce iz tretjih držav sprejme sklepe o enakovrednosti, in opredeljuje pravila, ki se uporabljajo za mednarodne organizacije, odvisno od vrste sredstev. Unija si v skladu s členom 218 PDEU po potrebi prizadeva skleniti sporazume z mednarodnimi organizacijami, ki upravljajo sredstva v lasti Unije.

NASLOV VI Podporni ukrepi

Poglavje I (členi 109–111) določa sklop podpornih ukrepov za pomoč pri izravnavi dela stroškov izvajanja, zlasti za zagona podjetja, podjetja v razširitveni fazi in MSP, ter za podporo izvajanju Uredbe. Podporni ukrepi vključujejo ukrepe za krepitev zmogljivosti (npr. priprava smernic), tehnično pomoč (npr. vzpostavitev skupine neodvisnih strokovnjakov, ki bodo podpirali vesoljske upravljavce pri pripravi tehnične dokumentacije) in financiranje digitalne rešitve (tj. informacijskega portala „vse na enem mestu“).

Poglavje II (člena 112 in 113) uvaja okvir za znak Unije za vesolje za podelitev tega znaka vesoljskim upravljavcem, ki nameravajo poleg zahtev glede varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti, določenih v Uredbi, prostovoljno izpolnjevati strožje zahteve.

NASLOV VII Prehodne in končne določbe

Naslov VII (členi 114–120) vsebuje določbe v zvezi s pooblastilom Komisije za sprejemanje delegiranih in izvedbenih aktov ter o poslovni skrivnosti. Določa tudi klavzulo o pregledu, prehodna obdobja ter datum začetka veljavnosti in uporabe.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti v Uniji**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Vesoljski podatki in vesoljske storitve so postali pomemben del gospodarstva Unije in vsakdanjega življenja državljanov. Uporabljajo se v sektorjih, ki so ključni za delovanje notranjega trga, vključno s tistimi, ki jih zajemata Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁾ o odpornosti kritičnih subjektov in Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁾ o ukrepih za visoko skupno raven kibernetске varnosti v Uniji.
- (2) Vesoljski podatki in vesoljske storitve neprecenljivo prispevajo k številnim področjem, kot so internetna povezanost, satelitska televizija, upravljanje navigacije in spremljanje okolja. Omogočajo aplikacije za znanstvene namene ali varnostne in obrambne operacije, kot so misije iskanja in reševanja, komunikacije za namene poveljevanja in kontrole ter zmogljivosti izvidovanja. Vesoljski podatki in vesoljske storitve vse bolj podpirajo izvajanje javnih politik držav članic ter politično agendo Unije in njeno pot do digitalnega in zelenega prehoda.
- (3) V vesoljskem sektorju Unije se v zadnjem desetletju dogajajo strukturne spremembe. Deloma sta jih spodbudila večje povpraševanje po vesoljskih storitvah ter lažji dostop do vesolja zaradi tehnološkega napredka in nižjih stroškov. Vesoljske dejavnosti, ki so bile prej skoncentrirane v nekaj državah članicah in v katerih so prevladovali veliki uveljavljeni industrijski akterji, so se postopoma odprle za nove udeležence na trgu. V večini držav članic so se pojavili tako imenovani tržni akterji „novega vesolja“, med

(1) UL C [...], [...], str. [...].

(2) UL C [...], [...], str. [...].

(3) Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES (UL L 333, 27.12.2022, str. 164, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

(4) Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetске varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

katerimi je večina zasebnih podjetij, to pa je omogočilo širitev vesoljskega trga Unije ter pokazalo čezmejno naravo vesoljskih dejavnosti.

- (4) Takšna čezmejna razsežnost vesoljskih dejavnosti se kaže v nadnacionalnem javnem naročanju sredstev vesoljske infrastrukture, pri katerem več držav članic združi izdelke, komponente in sisteme različnih segmentov vesoljske infrastrukture ter ustrezno tehnologijo in strokovno znanje oziroma pri katerem se združijo navedeni izdelki, komponente in sistemi ter ustrezna tehnologija in strokovno znanje več držav članic. Hkrati se države članice pri izvajanju izstrelitev vesoljskih plovil zanašajo na zmogljivosti drugih držav članic. Podobno izstrelitvene operacije in operacije ponovnega vstopa kažejo čezmejno razsežnost z vplivom, ki ga imajo vesoljske dejavnosti na zračni prostor več držav članic.
- (5) Zaradi strukturnih sprememb v vesoljskem sektorju Unije, rasti vesoljskih dejavnosti in večje vloge zasebnih akterjev pri izvajanju vesoljskih dejavnosti so se razširili nacionalni regulativni ukrepi. Trinajst držav članic je že sprejelo zakonodajo, ki ureja vesoljske dejavnosti, več drugih pa jih izvaja pripravljalno delo za sprejetje podobne zakonodaje.
- (6) Nacionalni regulativni ukrepi temeljijo na legitimnih potrebah držav članic, da določijo način izvajanja svojih vesoljskih dejavnosti. Države članice izpolnjujejo svoje obveznosti, ki izhajajo iz člena VI Pogodbe Združenih narodov (ZN) o načelih, ki urejajo dejavnosti držav pri raziskovanju in rabi vesolja, vključno z Luno in drugimi nebesnimi telesi (v nadaljnjem besedilu: Pogodba o vesolju), saj imajo v skladu z navedeno pogodbo mednarodno odgovornost za vse nacionalne dejavnosti, ki jih v vesolju izvajajo vladne agencije ali nevladni subjekti. Na podlagi Pogodbe o vesolju bi se morale nacionalne dejavnosti izvajati v skladu z določbami pogodbe, pri čemer se za dejavnosti v vesolju, ki jih izvajajo nevladni subjekti, izrecno zahteva, da ustrezná država pogodbenica Pogodbe o vesolju izda dovoljenje zanje in jih stalno nadzoruje.
- (7) Niti Pogodba o vesolju niti katera koli druga mednarodna pogodba na podlagi regulativnega okvira ZN za vesolje pa ne določa posebnih in podrobnih pravil za obravnavanje nastajajočih tveganj, povezanih s povečanjem vesoljskih dejavnosti. Dolgoročne smernice za trajnostnost, ki jih je sprejela organizacija ZN, zagotavljajo okvir ukrepov nacionalnih in regionalnih subjektov za zagotovitev prihodnje zaščite orbit. Kljub tem nezavezujočim smernicam so preobremenjenost orbit, tveganje trkov, tveganje motenj v vesoljskih storitvah zaradi kibernetičnih napadov na vesoljsko infrastrukturo ter vpliv vesoljskih dejavnosti na okolje vse večji razlog za zaskrbljenost glede varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti, za katere ni zakonodaje na mednarodni ravni, kar povzroča regulativno vrzel.
- (8) Poleg tega mednarodne vesoljske pogodbe izvirajo iz obdobja, ko je bila vesoljska zakonodaja še v začetnem stanju, ter postavljajo temelje za splošni okvir splošnih načel in obveznosti. Ob odsotnosti posodobljenih in podrobnih tehničnih norm za obravnavanje nastajajočih tveganj za varnost, odpornost in trajnostnost so države članice uporabile lastne regulativne pristope in pristope k izdaji dovoljenj z različnimi pravili, ki zajemajo satelitske operacije, izstrelišča in izstrelitvene operacije, nosilne rakete in satelite na krovu.
- (9) Ti pristopi imajo skupni cilj, tj. določiti pogoje za izdajo dovoljenja, s katerimi bi se obravnavala zgoraj navedena tveganja. Države članice tako priznavajo pomen ohranjanja varnosti orbit in odpornosti vesoljske infrastrukture ob ustreznem upoštevanju optimalne in trajnostne rabe vesolja. Vendar se posebne zahteve za obravnavanje tveganj za varnost, odpornost in trajnostnost vesoljskih dejavnosti, ki so

jih določile v nacionalnih vesoljskih zakonodajah, razlikujejo po obsegu in ravni. V zvezi s tem njihovi pristopi segajo od minimalističnih do podrobnih normativnih stališč. Različne nacionalne zahteve lahko povzročijo razdrobljenost notranjega trga in zmanjšajo pravno varnost, ki jo potrebujejo vesoljski upravljavci iz Unije.

- (10) Tako se zaradi množice norm, ki se razlikujejo po stopnji podrobnosti, po vsej Uniji pojavljajo različni razdrobljeni okviri vesoljskih dejavnosti, kar povzroča tudi neusklajenost med državami članicami.
- (11) Razdrobljenost pogojev za izdajo dovoljenja v zvezi s ključnimi elementi vesoljske infrastrukture, kot so vesoljska plovila, ali pravili za obvladovanje kibernetnega tveganja pri zagotavljanju vesoljskih storitev ali vplivom vesoljskih dejavnosti na okolje lahko negativno vpliva na svobodo zagotavljanja vesoljskih podatkov, pridobljenih z vesoljsko infrastrukturo, ter na zagotavljanje in uvajanje vesoljskih storitev v Uniji.
- (12) Tipična sredstva vesoljske infrastrukture, kot so vesoljska plovila, ki ne izpolnjujejo posebnih zahtev iz nekaterih zakonodajnih aktov, se morda ne morejo uporabiti na notranjem trgu vesoljskih storitev. Na primer, nekatere države članice so se iz varnostnih razlogov odločile, da bodo uvedle strožje zahteve glede zasnove satelitov, za katere je bilo dovoljenje za izstrelitev izdano v skladu z zakonodajo drugih držav članic. To razhajanje lahko oteži čezmejno trgovino za podjetje, ki dobavlja satelite, poleg tega se lahko države članice s strožjimi varnostnimi zahtevami za izdajo dovoljenj odločijo, da na svojem ozemlju ne bodo dovolile izstrelitev satelitov, za katere je bilo dovoljenje za delovanje izdano v državah članicah z manj strogimi varnostnimi zahtevami. Podobno lahko razmere, v katerih so le nekatere države članice določile zahteve za nadzor in spremljanje pred izstrelitvijo satelitov in po njej ali posebna pravila za obvladovanje kibernetnega tveganja, negativno vplivajo na zagotavljanje vesoljskih storitev, kot so operativne in izstrelitvene storitve, na celotnem notranjem trgu.
- (13) Take ovire lahko nazadnje negativno vplivajo na zagotavljanje vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev po vsej Uniji. Ker vesoljske storitve temeljijo na vesoljskih podatkih, ustvarjenih prek sredstev vesoljske infrastrukture in z njihovo uporabo, je njihovo zagotavljanje odvisno od ravni varnosti in odpornosti navedenih sredstev.
- (14) Zahteve, ki vključujejo višje stroške, kot so zahteve glede zasnove za preprečevanje širjenja vesoljskih odpadkov ali ocene tveganja, namenjene zagotavljanju kibernetne varnosti na različnih segmentih vesoljske infrastrukture, lahko vesoljske upravljavce iz Unije spodbudijo k selitvi sedeža v jurisdikcije z manj strogimi zahtevami za izdajo dovoljenj.
- (15) Ob vse večjem številu vesoljskih upravljavcev iz Unije, podjetij, ki razvijajo rešitve za nosilne rakete, in držav članic, ki načrtujejo razvoj izstrelitvenih zmogljivosti, se bo čezmejna narava vesoljskih dejavnosti v Uniji verjetno še okrepila. V takšnih razmerah bodo različni pogoji v nacionalnih sistemih izdajanja dovoljenj verjetno ustvarili več ovir v vesoljskem sektorju, kar bo vplivalo na neprekinjeno zagotavljanje vesoljskih podatkov in storitev, ki podpirajo številna področja dejavnosti na notranjem trgu, vključno s kritičnimi sektorji in infrastrukturo.
- (16) Zato bi bilo treba za zaščito in izboljšanje delovanja notranjega trga na ravni Unije določiti sklop enotnih, učinkovitih in sorazmernih obveznih pravil, s katerimi se uskladijo ključni vidiki za vesoljske storitve v okviru izdaje dovoljenj za vesoljske

dejavnosti, da se omogoči neovirano zagotavljanje vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev na notranjem trgu.

- (17) Z določitvijo tehnološko nevtrálnih ključnih zahtev bi bilo treba spodbujati inovacije tako, da se ponudnikom vesoljskih storitev omogoči dostop do sedanjih in morebitnih novih trgov, s čimer bi se povečala izbira za končne uporabnike.
- (18) Komisija bi morala le v omejenih primerih in ob upoštevanju strateškega pomena dostopa Unije ali držav članic do nekaterih vesoljskih storitev odobriti odstopanje od zahtev za izstrelitvene storitve iz te uredbe, kadar to upravičuje javni interes. Na Komisijo bi bilo treba prenesti izvedbena pooblastila za odobritev odstopanja zadevnemu upravljavcu izstrelitve iz tretje države, kadar je izpolnjen pogoj javnega interesa.
- (19) Hkrati je lahko v izrednih ali kriznih razmerah izjemoma in začasno potrebno hitro ukrepanje, da se uporabijo vesoljski podatki ali vesoljske storitve, ki jih zagotavljajo ponudniki vesoljskih storitev, ki niso registrirani v Uniji.
- (20) Za ponudnike vesoljskih storitev s sedežem v Uniji bi morala veljati ureditev izdajanja dovoljenj, da bi se obravnavali ključni vidiki varnosti in odpornosti tipičnih vesoljskih storitev, ki se nanašajo na primer na upravljanje vesoljskih plovil, zagotavljanje izstrelitvenih storitev ter upravljanje in vzdrževanje izstrelišč. Dovoljenja za vesoljske upravljavce iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, bi morala izdajati Agencija Evropske unije za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: Agencija), ustanovljena z Uredbo (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵⁾, dovoljenja za vesoljske upravljavce iz Unije, ki upravljajo sredstva, ki niso v lasti Unije, pa države članice.
- (21) Ponudniki vesoljskih storitev s sedežem v Uniji, ki zagotavljajo napredne vesoljske storitve, kot so vesoljske storitve preprečevanja trkov ali operacije in storitve v vesolju, podpirajo tipične vesoljske storitve ter imajo vlogo pri zaščiti in dolgoročni trajnostnosti sredstev vesoljske infrastrukture. Zato je primerno, da se za to kategorijo ponudnikov novih vesoljskih storitev uporablja omejen sklop pravil. To bi omogočilo razvoj novih aplikacij in trgov v vesoljskem sektorju (vesoljsko gospodarstvo).
- (22) Primarni ponudniki vesoljskih podatkov imajo ključno vlogo kot posredniki med sektorji višje in nižje v verigi, saj vesoljske podatke vesoljskih upravljavcev usmerjajo v različne poznejše uporabe v korist celotnega gospodarstva in državljanov. Čeprav se materialna pravila, ki se uporabljajo za vesoljske upravljavce, zanje ne bi smela uporabljati, imajo ti ponudniki pomembno vlogo v vesoljskem sektorju, saj ugotavljajo, ali vesoljski podatki, ki jih posredujejo navzdol v vrednostni verigi, izvirajo od vesoljskih upravljavcev, ki so skladni s to uredbo. Zato bi morala Agencija pripraviti seznam takih primarnih ponudnikov vesoljskih podatkov v Uniji. Ti so zaradi svoje vloge posrednikov najprimernejši za prejemanje opozoril ali pritožb o morebitnih nepravilnostih v zvezi z uporabo vesoljskih podatkov v Uniji, za neposredno opozarjanje svojih dobaviteljev ali obveščanje Agencije ali ustreznega pristojnega organa v državi članici, v kateri imajo sedež, o morebitnih trditvah, da vesoljski podatki, ki bi se lahko uporabljali na notranjem trgu, morda izvirajo od neregistriranih ali neskladnih vesoljskih upravljavcev.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69, ELI: <https://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>)

- (23) Da bi se ustvarili enaki pogoji za delovanje na notranjem trgu, bi se morala pravila za vse ponudnike vesoljskih storitev, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, vključno z vesoljskimi upravljavci iz Unije, uporabljati, če se vesoljski podatki in vesoljske storitve zagotavljajo v Uniji.
- (24) Da se nobenemu vesoljskemu upravljavcu ne bi zagotovila prednost, ker se pravila iz te uredbe zanj ne uporabljajo, je primerno zagotoviti enotno obravnavo vseh vesoljskih upravljavcev, vključno s ponudniki vesoljskih storitev iz tretjih držav, kot so upravljavci vesoljskih plovil iz tretjih držav, ponudniki izstrelitev iz tretjih držav in primarni ponudniki vesoljskih podatkov iz tretjih držav, če zagotavljajo vesoljske podatke ali vesoljske storitve v Uniji.
- (25) Ta uredba bi se zato morala uporabljati za ponudnike vesoljskih storitev ne glede na njihov sedež, če se vesoljski podatki ali vesoljske storitve zagotavljajo v Uniji, s čimer bi se dokazala pomembna povezava z notranjim trgov, preprečilo tveganje izogibanja pravilom v škodo potrošnikov in podjetij Unije ter zaščitila učinkovitost ciljev te uredbe.
- (26) Vsi ponudniki vesoljskih storitev s sedežem v tretji državi bi morali pisno imenovati enega ali več pravnih zastopnikov v Uniji, odvisno od svojih poslovnih potreb in organizacijskih zahtev. Taki pravni zastopniki v Uniji bi morali imeti vsa potrebna pooblastila in vire za sodelovanje z ustreznimi organi, Komisijo in Agencijo pri vseh vidikih, ki so potrebni za prejemanje informacij in sprejemanje odločitev v zvezi s skladnostjo s to uredbo in njenim izvrševanjem.
- (27) Nekatere jurisdikcije tretjih držav morda upoštevajo visoke ravni varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti ter tako uporabljajo zahteve glede varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti, ki so podobne tistim iz te uredbe.
- (28) V teh primerih se z mehanizmom enakovrednosti zagotovi priznanje ravni varstva, primerljive s tisto, ki se zahteva v skladu s to uredbo. Kadar torej Komisija izvede oceno v zvezi s pravnim okvirom in pravno zavezujočimi pravili, ki se uporabljajo v tretji državi ter se štejejo za enakovredne zahtevam iz te uredbe, bi bilo treba skladnost ponudnikov vesoljskih storitev s sedežem v navedeni tretji državi ugotoviti na navedeni podlagi. Taki ponudniki vesoljskih storitev bi morali imeti možnost, da zagotavljajo vesoljske podatke in vesoljske storitve v Uniji na podlagi sklepa o enakovrednosti, ki ga sprejme Komisija.
- (29) V zvezi s ponudniki vesoljskih storitev s sedežem v tretji državi, za katere ni bil sprejet sklep o enakovrednosti, bi bilo treba opraviti preverjanja za ugotovitev skladnosti z zahtevami iz te uredbe. Za spodbujanje zbliževanja nadzornih pristopov bi morala Agencija izvajati tehnične ocene, ki jih Komisija potrebuje za ugotavljanje skladnosti in na podlagi katerih se lahko odloči o registraciji ponudnikov vesoljskih storitev v Uniji in o morebitnih nadzornih ukrepih. V ta namen bi bilo treba vzpostaviti register na ravni Unije.
- (30) Unija bi si morala postopoma prizadevati za sklenitev sporazumov o vzajemnem priznavanju s tretjimi državami.
- (31) Da bi se celovito zajela vsa sredstva vesoljske infrastrukture in preprečile vrzeli, bi se morala ta uredba uporabljati tudi za sredstva, ki jih upravljajo mednarodne organizacije, ki opravljajo vesoljske dejavnosti, kot sta Evropska vesoljska agencija (ESA) ali Evropska organizacija za uporabo meteoroloških satelitov (EUMETSAT). Take mednarodne organizacije so s svojim obsežnim tehničnim, znanstvenim in operativnim strokovnim znanjem ter namensko infrastrukturo in zmogljivostmi na

področju vesolja ključni partnerji Komisije, Agencije in držav članic, zlasti pri izvajanju komponent vesoljskega programa Unije, izvajanju skupnih javnih naročil ali programov držav članic.

- (32) Da bi se v okviru harmonizacije, ki jo vključuje ta uredba, dosegla regulativna skladnost, bi se moralo za take mednarodne organizacije uporabljati pravo Unije, kadar upravljajo lastna sredstva, in to pod ustreznimi pogoji glede načinov uporabe in izvrševanja prava Unije zanje, ki bi morali biti določeni v mednarodnih sporazumih, sklenjenih med Unijo in posameznimi mednarodnimi organizacijami. Kadar take mednarodne organizacije upravljajo sredstva držav članic, bi morali pristojni organi zagotoviti izvrševanje pravil iz te uredbe. Kadar take mednarodne organizacije upravljajo sredstva v lasti Unije, bi bilo treba izvrševanje zagotoviti v skladu z določbami sporazumov o prispevkih, ki jih v ta namen sklene Komisija.
- (33) Agencija ESA je mednarodna organizacija z obsežnim strokovnim znanjem na področju vesolja in pomemben partner pri izvajanju vesoljskega programa Unije. V skladu z namenskimi sporazumi razvija in upravlja sredstva vesoljske infrastrukture za vesoljski program Unije in program Unije za varno povezljivost. V okviru svojih obveznih dejavnosti in neobveznih programov razvija vesoljske misije v imenu držav članic ter na zahtevo ene ali več držav članic zagotavlja pomoč nacionalnim projektom na področju vesolja. Poleg tega je osrednja gonilna sila za razvoj tehničnih standardov za vesoljske dejavnosti. Pogoje za izvajanje te uredbe za agencijo ESA bi bilo treba podrobneje opredeliti v sporazumu ob ustreznem upoštevanju statusa in institucionalnega okvira agencije ESA.
- (34) Pravila iz te uredbe bi morala zajemati sredstva v lasti Unije, kot so navedena v Uredbi (EU) 2021/696 in Uredbi (EU) 2023/588 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁶⁾, ter sredstva držav članic, ki so v lasti vladnih ali komercialnih subjektov ali jih ti upravljajo, vključno s sredstvi z dvojno rabo, ki so pod civilnim nadzorom in se uporabljajo za civilne namene.
- (35) Kar zadeva sredstva v lasti Unije, bi morali ponudniki vesoljskih storitev od Agencije pridobiti dovoljenje za upravljanje takih sredstev, ki izpolnjujejo zahteve glede varnosti, odpornosti in okoljske trajnosti.
- (36) Da bi ohranili pristojnosti držav članic, se ta uredba ne bi smela uporabljati za vesoljske objekte, ki se uporabljajo izključno za omogočanje obrambnih ciljev ali ciljev nacionalne varnosti, ne glede na subjekt, ki izvaja take vesoljske dejavnosti. Vesoljske objekte, ki se le delno uporabljajo za obrambne namene, bi bilo treba izključiti s področja uporabe te uredbe, kadar jih je treba za obrambne namene dati v upravljanje in pod nadzor države članice, in to le za obdobje zadevne vesoljske misije, ki jo izvajajo vojaške sile. V takih primerih mora zadevna država članica glede na okoliščine primera določiti, ali bi za tak vesoljski objekt veljala navedena izključitev.
- (37) Ta uredba zato ne bi smela posegati v pristojnosti držav članic v zvezi z vsemi zadevami, ki se nanašajo na nacionalno varnost, kar velja tudi za primere, ko morajo države članice za namene in izvajanje take pristojnosti na področju nacionalne varnosti izvajati posebne vesoljske operacije, na primer s prevzemom nadzora nad vesoljskim objektom v svoji pristojnosti.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2023/588 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2023 o vzpostavitvi Programa Unije za varno povezljivost za obdobje 2023–2027 (UL L 79, 17.3.2023, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj>).

- (38) Ob upoštevanju obstoječe ureditve radiofrekvenčnega spektra v skladu z mednarodnimi pravili o telekomunikacijah ter nacionalne zakonodaje in zakonodaje EU v skladu z njimi, zlasti Odločbe Evropskega parlamenta in Sveta 676/2002/ES⁽⁷⁾, Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁸⁾ ter Sklepa št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁹⁾, ta uredba ne bi smela zajemati vidikov, povezanih z razporeditvijo ali odobritvijo radiofrekvenčnega spektra. Poleg tega bi se moral subjekt, ki je ponudnik elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev ter deluje le kot uporabnik zmogljivosti, ki jo ponuja vesoljski upravljavec, šteti le za primarnega ponudnika vesoljskih podatkov v skladu s to uredbo. Če ponudnik elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev upravlja ali nadzoruje satelit, izstrelitev ali izstrelitveno infrastrukturo, bi se moral šteti za vesoljskega upravljavca v skladu s to uredbo.
- (39) Ta uredba ne posega v pravila Unije o konkurenci, vključno s protimonopolnimi pravili, pravili o združitvah in pravili o državni pomoči.
- (40) Minimalna ključna harmonizirana pravila o varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti iz te uredbe bi morala vključevati dovoljenja, ki jih izdajo pristojni organi, ali po potrebi ureditve, ki jih države članice določijo za vladne subjekte, ki izvajajo nacionalni vesoljski program. Priznati bi bilo treba posebno naravo nekaterih subjektov, kot so vladne vesoljske agencije, ki izvajajo nacionalne vesoljske programe, za katere morda ne veljajo enake zahteve za dovoljenja kot za druge ponudnike vesoljskih storitev. Zato bi morale države članice v zvezi s temi subjekti zagotoviti ustrezen nadzor, pri katerem se spoštujeta in izvajata načeli ločitve vlog in neobstoja navzkrižja interesov.
- (41) Da bi se omogočili nemoteni postopki za izdajo dovoljenj na notranjem trgu in zagotovila enaka obravnava vseh vesoljskih upravljavcev iz Unije, bi moral celotni postopek za izdajo dovoljenja trajati 12 mesecev z možnostjo začasne prekinitve rokov, ki se uporabljajo pri postopku, da bi se upoštevala potreba po dodatnih pojasnilih in ocenah.
- (42) Države članice bi morale ohraniti možnost, da morebitne izmenjave s potencialnimi vložniki izvedejo pred uradnim postopkom za izdajo dovoljenja v skladu z nacionalnimi pravili. S takimi predhodnimi in neformalnimi izmenjavami bi lahko vložniki bolje razumeli in zagotovili skladnost z zahtevami iz te uredbe in nacionalne zakonodaje, kot je ustrezno, vključno z morebitno ustrezno zakonodajo drugih držav članic, kadar je na primer potrebnih več dovoljenj na notranjem trgu, ob upoštevanju meril državljanstva ali sedeža, kraja delovanja in izstrelitve.
- (43) Pristojni organi države članice bi morali sprejeti in priznati dovoljenja, ki jih izdajo pristojni organi drugih držav članic, v zvezi z zadevami, zajetimi s to uredbo. Hkrati bi bilo treba zagotoviti popolno preglednost nacionalnih zahtev, ki jih lahko določijo države članice, vključno z morebitnimi strožjimi zahtevami, potrebnimi za zaščito

⁽⁷⁾ Odločba Evropskega parlamenta in Sveta 676/2002/ES z dne 7. marca 2002 o pravnem okviru za politiko radijskega spektra v Evropski skupnosti (Odločba o radijskem spektru) (UL L 108, 24.4.2002, str. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2002/676\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2002/676(1)/oj)).

⁽⁸⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj>).

⁽⁹⁾ Sklep št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra (UL L 81, 21.3.2012, str. 7, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/243\(2\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/243(2)/oj)).

varnosti, odpornosti ali okoljske trajnostnosti operacije ali izstrelitve, izvedene na njihovem ozemlju v zvezi z vesoljsko misijo, ki jo izvajajo vesoljski upravljavci, ki jim je bilo dovoljenje izdano v njihovi državi članici sedeža. Take informacije bi bilo treba zagotoviti prek skupnega informacijskega portala.

- (44) Glede na tehnično zapletenost in trajanje priprave vesoljske misije bi morali imeti vložniki dovolj časa, da predložijo vse potrebne informacije ali pojasnila. Zato bi bilo treba predvideti tudi začasno prekinitev rokov, ki se uporabljajo za pristojne organe v postopkih za izdajo dovoljenj.
- (45) Domneva skladnosti vesoljskih objektov z zahtevami iz te uredbe bi morala veljati tako za ponudnike vesoljskih storitev s sedežem v Uniji, saj so tako skladnost ob izdaji dovoljenja preverili pristojni nacionalni organi, kot za ponudnike vesoljskih storitev s sedežem v tretji državi, za katere je Komisija izdala sklep o enakovrednosti.
- (46) Po ugotovitvi skladnosti z zahtevami iz te uredbe bi bilo treba z registracijo v registru vesoljskih objektov Unije (URSO) in izdajo elektronskega potrdila (e-potrdila), ki dokazuje, da so vesoljske podatke ustvarili vesoljski objekti, skladni s to uredbo, oziroma da vesoljske storitve temeljijo na uporabi in delovanju vesoljskih objektov, skladnih s to uredbo, omogočiti prosto zagotavljanje vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev po vsej Uniji. Agencija bi morala registriranim ponudnikom vesoljskih storitev izdati posamezna e-potrdila.
- (47) Konsolidirani sezname vseh ponudnikov vesoljskih storitev, registriranih v registru URSO, ki imajo sedež v Uniji in tretjih državah, bi morali biti dostopni javnosti prek spletišča URSO, s čimer bi se zagotovila preglednost v zvezi z vsemi ponudniki vesoljskih storitev, registriranimi v Uniji. Vsakdo bi lahko preveril vir vesoljskih podatkov, da bi kadar koli ugotovil, ali se pri vesoljskih storitvah, ki se zagotavljajo v Uniji, uporabljajo podatki, ki so jih ustvarili vesoljski objekti, skladni z zahtevami prava Unije.
- (48) Na zahtevo Komisije bi bilo treba razviti poseben standard za e-potrdilo in ga uvesti do datuma začetka uporabe te uredbe. Z e-potrdilom bi se vzpostavila povezava med določenim vesoljskim objektom in vesoljskimi podatki, ki so bili ustvarjeni z uporabo objekta, s čimer bi se zagotovila celovitost takih vesoljskih podatkov.
- (49) Postopke za izdajo dovoljenj za izstrelitev satelitskih konstelacij bi bilo treba racionalizirati, da bi zadostili povečanemu povpraševanju strank po satelitskih ponudbah, izkoristili koristi tehnološkega napredka in s tem povezanega znižanja stroškov ter zagotovili boljši dostop do kapitala. Pod določenimi pogoji in ob upoštevanju sklopa zaščitnih ukrepov bi moral biti na voljo poenostavljen postopek za izdajo dovoljenja, po katerem bi se izdalo enotno dovoljenje, ki bi veljalo za celotno satelitsko konstelacijo.
- (50) Ob priznavanju posebne narave in ciljev raziskovalnih vesoljskih plovil, ki so še naprej ključna za razvoj znanstvenega znanja in tehnoloških zmogljivosti, bi bilo treba v tej uredbi določiti nekatere izjeme za take kategorije, da bi se upoštevale njihove posebne potrebe in značilnosti, hkrati pa zagotovili varnost in trajnostnost orbit.
- (51) Vesoljski upravljavci bi morali biti upravičeni do posebnih izjem od pravil, določenih na različnih področjih, ki jih zajema ta uredba. Pri izvajanju raziskovalnih vesoljskih misij bi morali biti izvzeti iz nekaterih pravil glede varnosti. Podobno bi morali vesoljski upravljavci, ki se štejejo za mala podjetja ali so raziskovalne ali izobraževalne ustanove, uporabljati poenostavljeno obvladovanje tveganja ter se pri tem osredotočiti na kritična sredstva in obravnavati glavna tveganja. Vesoljske misije

za predstavitev in potrjevanje v orbiti bi morale biti izvzete tudi iz izračuna okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti.

- (52) Zagotavljanje varnega, odpornega, trajnostnega in stroškovno učinkovitega dostopa do vesolja je ključno za pridobitev različnih storitev in podporo znanstvenim raziskavam, hkrati pa usklajeno s ključnimi načeli in pravicami, določenimi v Pogodbi o vesolju. Hkrati bodo morda tudi upravljavci izstrelitev potrebovali čas, da se prilagodijo novim ukrepom za varnost izstrelitev. Ta uredba bi morala zagotoviti ustrezen mehanizem za zagotovitev dostopa do vesolja, medtem ko se industrija prilagaja novemu izhodišču za varnost, določenemu na ravni Unije.
- (53) Preobremenjenost nekaterih orbit, ki prinaša večje tveganje trkov satelitov in širjenja vesoljskih odpadkov, okolje geopolitičnih nevarnosti, ki vključuje večje tveganje za kibernetiko varnost vesoljske infrastrukture, ter tveganje fizičnega stika v vesolju, kot so bližina in motnje, so izzivi svetovne narave, ki so jih številne države, ki opravljajo polete v vesolje, začele obravnavati.
- (54) Trg nosilnih raket, ki segajo od mikro do težkih nosilnih raket, se je razvil. Razvijajo se nove zmogljivosti, kot je na primer možnost ponovne uporabe prve stopnje in potisnikov nosilnih raket. Več držav članic razvija izstrelitvene zmogljivosti in tako povečuje dostop do vesolja.
- (55) Dostop do vesolja je ključen za strateško avtonomijo EU. Vendar večje število izstrelitev vpliva tudi na varnost pri izstrelitvi in ponovnem vstopu ter na varnost v zraku in na tleh. Poleg tega bi lahko negativno vplivalo na gospodarsko in okoljsko uspešnost ter učinkovito delovanje enotnega evropskega neba. Tveganje motenj v zračnem in pomorskem prometu bi bilo treba čim bolj zmanjšati v dogovoru z ustreznimi organi in izvajalci služb zračnega prometa. Usklajevanje med ustreznimi organi in pristojnimi izvajalci služb zračnega prometa na nacionalni ravni prispeva k omejevanju vplivov motenj v prometu in tveganja trkov. Kadar izstrelitve v vesolje vplivajo na več kot eno državo članico, je potrebno pravočasno usklajevanje med vesoljskimi upravljavci in upraviteljem evropskega omrežja. To usklajevanje bi moralo vključevati oceno velikosti in trajanja zaprtja evropskega zračnega prostora ter rut, na katere vpliva. Šele pozneje bi bilo treba vzpostaviti ustrezne mehanizme delitve stroškov za uporabo zračnega prostora. To bo spodbudilo varno in trajnostno uporabo zračnega prostora za vse uporabnike. Poleg tega lahko v fazah izstrelitve in ponovnega vstopa nastane tveganje nesreč na tleh, ki ga je treba omejiti s tesnim usklajevanjem z zadevnimi organi in izvajalci služb prometa. Vse večje tveganje trkov z zrakoplovi v prehodni fazi izstrelitve v vesolje in ponovnega vstopa v se lahko obravnava z uveljavljenimi metodologijami za varnost v letalstvu in dobrimi praksami za oceno tveganja.
- (56) Izstrelitvene dejavnosti so same po sebi tvegane in lahko povzročijo nepopravljivo škodo, če se ne upravljajo pravilno. Zato bi bilo treba določiti pravila za zagotovitev, da je mogoče nosilne rakete spremljati ter da se zanje opravi ocena tveganja, pri kateri se opredeli in vzpostavi več ukrepov za zmanjšanje povezanih tveganj, kolikor je to mogoče.
- (57) Projekcije kažejo, da bodo trki vesoljskih objektov, ki so že v vesolju, tudi brez novih izstrelitev postali velik vir odpadkov. Tveganje trka med vesoljskimi objekti bi nazadnje ustvarilo pritisk na že preobremenjeno nizko zemeljsko orbito, kar ustvarja tveganje za prihodnji dostop do vesolja. Kar zadeva maso, večina vesoljskih odpadkov izvira iz delov nosilnih raket (raketnih teles). Ob tem se število vesoljskih plovil v orbiti hitro povečuje zaradi razvoja satelitskih konstelacij.

- (58) Za zaščito vesoljskega okolja je treba zagotoviti, da nosilne rakete in vesoljska plovila proizvedejo najmanj odpadkov. Preprečevanje odpadkov je tudi v skladu s pristopom preprečevanja kot prvo stopnjo hierarhije ravnanja z odpadki, vzpostavljene z okvirno direktivo o odpadkih⁽¹⁰⁾. Zato bi bilo treba določiti obveznosti v fazi zasnove in med življenjsko dobo v orbiti. Ta potreba je priznana tudi na mednarodni ravni, kjer je Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) sprejela več standardov. Zato bi moralo biti dovoljenje za izvajanje vesoljskih dejavnosti povezano s predložitvijo posebnih načrtov za vesoljske odpadke, s katerimi vesoljski upravljavci predstavijo, kako bi nosilne rakete in vesoljska plovila omejila nastajanje odpadkov.
- (59) Za vesoljske storitve preprečevanja trkov mora imeti vesoljsko plovilo zmogljivost, da natančno sporoča svoj položaj. Pripraviti bi bilo treba zahteve glede možnosti spremljanja, da bi se izboljšale javne storitve, ki se zagotavljajo v okviru partnerstva Unije za nadzor in spremljanje v vesolju (EU-SST), ter prihranila čas in denar, ki se porabita pri takih storitvah spremljanja za natančno določitev položaja v orbiti. Sposobnost spremljanja vesoljskih plovil bi bilo treba zagotoviti tako na ravni vesoljskih plovil kot na ravni zemeljskega segmenta.
- (60) Zaradi povečane količine odpadkov in povečanega obsega prometa v orbiti je uporaba vesoljske storitve preprečevanja trkov nujna za vsa vesoljska plovila. Takšna zahteva je potrebna za vsakodnevno ohranjanje orbite vesoljskega plovila. Obvezna naročnina na vesoljsko storitev preprečevanja trkov bi morala biti v središču zahtev glede varnosti v vesolju. Zato bi moral subjekt, odgovoren za izvajanje vesoljske storitve preprečevanja trkov, dokazati določene zmogljivosti.
- (61) Poleg tega bi se moralo z obstojem subjekta, odgovornega za storitev preprečevanja trkov za vsa vesoljska plovila v Uniji, izboljšati usklajevanje odzivov na opozorilo o dogodku velikega interesa ter omejiti tveganje različnih strategij odzivanja na tako opozorilo, ki bi lahko same privedle do trka.
- (62) Partnerstvo EU-SST, ki je nastalo v okviru komponente SSA v skladu z Uredbo (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta, ali morebitni subjekt, ki ga bo nasledil, je z uporabo lastnih senzorjev in visoko razvitega znanja dokazalo, da je sposobno upravljati veliko število vesoljskih plovil, in je zato primerno za vlogo ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije, ki je odgovoren za vesoljsko storitev preprečevanja trkov.
- (63) Nastajanju odpadkov bi se bilo najbolje izogniti z zahtevo po zmogljivosti za izvajanje manevrov za preprečevanje trkov in premikanje satelitov v orbite za odpadke. Zato bi morala imeti vsa vesoljska plovila zmogljivost ponavljajočega se manevriranja, razen tista, ki so manj kot 400 km oddaljena od Zemlje, saj pri takih plovilih upor ozračja naravno zagotovi kratko življenjsko dobo vesoljskega plovila v orbiti.
- (64) Običajna praksa je, da se upravljavcem vesoljskih plovil izda dovoljenje za podaljšanje vesoljske misije. Vendar bi bilo treba od upravljavcev vesoljskih plovil iz Unije zahtevati, da pri vložitvi vloge za podaljšanje predložijo revidirane načrte za zmanjševanje vesoljskih odpadkov, da se zagotovi, da podaljšano trajanje misije ne pomeni tveganja za nastanek odpadkov.

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/2024-02-18>).

- (65) Zaradi večjega obsega prometa v orbiti se astronomi pri svojih astronomskih kampanjah spopadajo z motnjami svetlobe in radiofrekvenčnimi motnjami. Take motnje neposredno vplivajo na raziskave in zmogljivosti za obrambo planeta. Zato bi bilo treba razviti ukrepe za blaženje, da bi zaščitili temno in tiho nebo.
- (66) Konstelacije so sredstvo za učinkovito uvedbo vesoljskih storitev v korist državljanov in podjetij. Vendar je zaradi njihovega velikega števila njihov vpliv na vesoljsko okolje večji od vpliva posameznega vesoljskega plovila. Poleg tega bi lahko vsak katastrofalni dogodek znotraj konstelacije sprožil Kesslerjev učinek, zaradi katerega bi vesolje v prihodnosti postalo nedostopno. Zato bi bilo treba določiti posebne obveznosti za konstelacije, ki se razlikujejo glede na njihovo velikost.
- (67) Za zagotovitev učinkovitosti ključnih zahtev, določenih za varnost in trajnostnost v vesolju, bi bilo treba določiti dodatne tehnične elemente, da se zagotovi pravna varnost za vesoljske upravljavce.
- (68) Kibernetika varnost vesoljskega sektorja je bila doslej le delno obravnavana na ravni Unije s splošnim okvirom, ki se uporablja, kot je določen v Direktivi (EU) 2022/2555. Sedanja ureditev kibernetike varnosti ne zajema v celoti vseh vrst akterjev in storitev, ki so pomembni za vesoljski sektor. Zato bi bilo treba določiti zahteve glede kibernetike varnosti za ponudnike nejavnih elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev, subjekte, ki ne dosegajo zgornje meje velikosti srednjih podjetij v skladu s členom 2 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES⁽¹¹⁾, ter raziskovalne in izobraževalne ustanove, te zahteve pa bi morale zajemati tudi podatke, pridobljene z opazovanjem, in izstrelitve, pri katerih se uporabljajo nosilne rakete zunaj Unije.
- (69) Hkrati izhodišče za kibernetiko varnost v vesoljskem sektorju kot celoti ni usklajeno in skladno. Čeprav je bila odpornost sredstev v lasti Unije dosežena v okviru komponent vesoljskega programa Unije, se lahko za del sredstev nacionalne vesoljske infrastrukture uporabljajo nižje ravni zaščite. Takšna razhajanja bi se le še povečevala in ustvarjala asimetrije. Poleg tega vesoljski program Unije deluje v vse bolj prepleteni arhitekturi, ki vključuje koristni tovor nacionalnih komercialnih satelitov. Zato bi bilo treba raven odpornosti vesoljske infrastrukture držav članic ustrezno povišati, da ne bi bila ogrožena varnost sredstev v lasti Unije in delovanje vesoljskega programa Unije ter da bi se nazadnje preprečil negativni vpliv na zagotavljanje vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev, ki podpirajo dejavnosti, ter kritične subjekte in sektorje na notranjem trgu.
- (70) Sedanje neravnovesje ni le posledica dejstva, da so bili vesoljski programi razviti vzporedno (na ravni Unije in držav članic). Povezano je tudi s tem, da ni skupnega izhodišča za kibernetiko varnost in obvladovanje tveganja, prilagojenega posebnim potrebam vesoljske infrastrukture. Normativni pristop so sprejele le nekatere države članice, raven ali obseg takih zahtev na notranjem trgu pa sta različna. Odpornost vesoljske infrastrukture je v številnih primerih odvisna od finančnih zmogljivosti in nenazadnje od pripravljenosti podjetij, da upoštevajo dobre prakse obvladovanja tveganja ter kibernetiko varnost vključijo v svoje načrtovanje in delovanje vesoljskih misij.
- (71) Za odpravo takih vrzeli in neravnovesij bi bilo treba za celoten vesoljski sektor določiti prilagojeno izhodišče za odpornost. Ta pravila bi se morala uporabljati za

⁽¹¹⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

celotno vesoljsko infrastrukturo po vsej Uniji, vključno s sredstvi v lasti Unije ter nacionalnimi vladnimi in nevladnimi sredstvi. Skladno bi bilo treba zajeti vse zemeljske in vesoljske segmente ter segment povezav vesoljske infrastrukture, pa tudi digitalne in fizične vesoljske in zemeljske sisteme in podsisteme, da bi se zajela vsa ustrezna tveganja, kot so tveganja kibernetских in elektronskih motenj ter fizična tveganja.

- (72) Ker se s to uredbo raven harmonizacije obvladovanja tveganja, ki se uporablja za vesoljski sektor, poviša, ta višja raven pomeni večjo harmonizacijo tudi v primerjavi z zahtevami iz Direktive (EU) 2022/2555. Zato bi morala biti ta uredba *lex specialis* v zvezi s členom 21 Direktive (EU) 2022/2555. Hkrati bi moral vesoljski sektor ohraniti tesno povezavo s horizontalnim okvirom Unije za kibernetško varnost na podlagi Direktive (EU) 2022/2555, da bi se zagotovila popolna skladnost s pravili in strategijami za kibernetško varnost, ki so jih sprejele države članice, ter institucionalno ureditvijo, vzpostavljeno z navedeno direktivo. Zato bi bilo treba zapolniti vrzel med izhodišči za odpornost, ki se uporabljajo za sredstva v lasti Unije in za sredstva držav članic. Za vesoljski sektor bi bilo treba uvesti strožje zahteve za obvladovanje tveganja, da bi se dosegla večja harmonizacija v primerjavi s sedanjimi zahtevami iz Direktive (EU) 2022/2555.
- (73) Zagotavljanje kibernetске varnosti vesoljske infrastrukture je bistveno v vseh fazah zasnove, razvoja in delovanja vesoljske infrastrukture. Zato bi bilo treba ob ustreznem upoštevanju vseh ključnih faz uvesti stroge ukrepe za obvladovanje tveganja v celotnem življenjskem ciklu vesoljskih misij. Doseči bi bilo treba ustrezno zaščito vseh sredstev, sistemov in podatkov od zasnove in proizvodnje prek izstrelitve in delovanja do konca življenjske dobe.
- (74) Obvladovanje tveganja, ki ga izvajajo vesoljski upravljavci iz Unije, bi moralo temeljiti na ocenah tveganja, ki se izvedejo na ravni segmentov, sistemov in komponent na podlagi scenarijev tveganja ter zajemajo vsaj kritična sredstva, kot so inženirski sistemi, programska oprema za letenje, enota za telemetrijo/daljinsko vodenje, centri za nadzor misij ali centri za nadzor vesoljskih plovil. Komisija bi morala pripraviti seznam kategorij kritičnih sredstev, operacij in faz v celotnem življenjskem ciklu vesoljskih misij, za katere morajo vesoljski upravljavci iz Unije pripraviti take scenarije tveganja, ter scenarije tveganja in metode modeliranja groženj v podporo takim ocenam tveganja.
- (75) V tej uredbi bi bilo treba v skladu z načelom sorazmernosti priznati poseben položaj vesoljskih upravljavcev, ki so mala podjetja ali raziskovalne ali izobraževalne ustanove. Takšne kategorije imajo lahko zaradi velikosti, virov in obsega dejavnosti manjši vpliv. V tem primeru je nujni cilj zagotoviti zaščito kritičnih funkcij in sredstev ter obravnavati glavna tveganja, kot je tveganje izgube nadzora nad sredstvi s pogonom in zmožnostjo povzročanja motenj.
- (76) Za zagotovitev skupnega pristopa k upravljanju vse vesoljske infrastrukture bi bilo treba določiti osnovna pravila za opredelitev in upravljanje sredstev ter upravljanje in nadzor pravic dostopa, da se zaščitita dostop v zemeljskem segmentu in nadzor vesoljskega segmenta. Določiti bi bilo treba ključne elemente za zaščito odpornosti sredstev, zlasti v zvezi z odpornostjo omrežnih in informacijskih sistemov, ob upoštevanju potrebe po ohranjanju učinkovitega tehničnega nadzora vesoljskega segmenta.
- (77) Določiti bi bilo treba ključna minimalna načela za vesoljske upravljavce iz Unije, da se zagotovijo dobre prakse šifriranja, in sicer z opredelitvijo kriptografskega koncepta

za obravnavanje posebnih potreb vesoljskih misij na področju kibernetске varnosti, prilagojeno politiko za upravljanje kriptografskih ključev ter avtentikacijo od konca do konca za povezave med centri za nadzor satelitov in vesoljskim segmentom.

- (78) Vesoljski upravljavci iz Unije bi morali vzpostaviti ključne ukrepe za omogočanje hitrega in učinkovitega neprekinjenega delovanja ter ukrepe za odzivanje in obnovitev, da zagotovijo učinkovit odziv na incidente in zaščitijo neprekinjenost kritičnih operacij vesoljskih misij.
- (79) Za doseganje visoke ravni odpornosti vesoljske infrastrukture in v skladu s sedanjimi praksami bi bilo treba zahtevati, da vesoljski upravljavci iz Unije redno preskušajo sisteme ob upoštevanju izvedenih ocen tveganja. Takšno preskušanje lahko vključuje izvajanje penetracijskega testiranja na podlagi analize groženj v zvezi z zaščitnimi ukrepi ob upoštevanju pogojev za izvedbo takega preskušanja in meril, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci preskušanja.
- (80) Zapletenost dobavne verige v vesoljskem sektorju lahko zaradi številnih virov, ki se uporabljajo za pridobivanje sestavnih delov, prinaša posebna tveganja za kibernetско varnost. Sestavni deli se pogosto naročajo po vsem svetu in morda niso predmet potrebnih preverjanj celovitosti, zlasti kadar se vključijo ali sestavijo v različne sisteme vesoljske infrastrukture. Za obravnavanje takih tveganj bi morali vesoljski upravljavci iz Unije vzpostaviti okvir za obvladovanje tveganj v dobavni verigi z namenskimi strategijami za zmanjšanje teh tveganj, in sicer z uvedbo nadzora celovitosti in avtentičnosti programske opreme, določitvijo meril za izbiro programske opreme ter ustreznim upoštevanjem kibernetске varnosti omrežij in informacijskih sistemov, ki so začasno medsebojno povezani, na primer v okviru zagotavljanja vzdrževanja ali podpore.
- (81) Ta uredba bi morala biti sestavni del splošnega okvira Unije za odpornost kritičnih subjektov. Kar zadeva sredstva v lasti Unije, so morale države članice v skladu z Uredbo (EU) 2021/696 za zaščito zemeljske infrastrukture, ki je na njihovem ozemlju in je del vesoljskega programa Unije, zagotoviti ukrepe, ki so vsaj enakovredni ukrepom, določenim v okviru prenosa Direktive Sveta 2008/114/ES⁽¹²⁾, ki jo je zdaj nadomestila Direktiva (EU) 2022/2557. Za zagotovitev popolne skladnosti s sedanjimi pravili Unije o odpornosti kritičnih subjektov in ohranitev popolne kontinuitete povezave med splošno posodobljeno ureditvijo odpornosti in harmoniziranimi pravili na področju vesolja bi bilo treba v okviru te uredbe uporabiti podoben pristop glede povezave med Direktivo (EU) 2022/2557 in to uredbo. Zato bi morali vsi vesoljski upravljavci iz Unije v zvezi s fizično odpornostjo zemeljskega segmenta uporabljati ukrepe iz te uredbe in zagotoviti, da so vsaj enakovredni ukrepom, sprejetim v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557. Poleg tega bi bilo treba pojasniti, da se lahko vesoljski upravljavci iz Unije, kot so opredeljeni v tej uredbi in zajeti z njo, opredelijo kot kritični subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557, kadar so upravljavci zemeljske infrastrukture iz točke 10 Priloge k navedeni direktivi. Navedena direktiva tako zajema vesoljske upravljavce, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, če jih države članice opredelijo kot kritične subjekte. Ta uredba pa bi morala zajemati vse vesoljske upravljavce, ne glede na to, ali so opredeljeni kot kritični subjekti v skladu z navedeno direktivo ali ne. Nazadnje, pojasniti bi bilo treba, da je treba zemeljski segment, kot je

⁽¹²⁾ Direktiva Sveta (ES) št. 114/2008 z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe za izboljšanje njene zaščite (UL L 345, 23.12.2008, str. 75, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/114/oj>).

opredeljen v tej uredbi in zajet z njo, razumeti tako, da zajema zemeljsko infrastrukturo iz navedene direktive.

- (82) Direktiva (EU) 2022/2557 določa ključna pravila o minimalni harmonizaciji, namenjena krepitvi odpornosti kritičnih subjektov in izboljšanju čezmejnega sodelovanja med pristojnimi organi. Navedena direktiva bi morala ostati temelj za fizično odpornost kritičnih subjektov, ki upravljajo zemeljsko infrastrukturo ter so vključeni na področje uporabe navedene direktive in zajeti s to uredbo. Za te subjekte bi se morala ta uredba uporabljati brez poseganja v Direktivo (EU) 2022/2557 in ob dopolnjevanju z njo. Odpornost kritičnih subjektov s področja uporabe Direktive (EU) 2022/2557 bi bilo treba zagotoviti v skladu z navedeno direktivo. Kritična infrastruktura, ki jo upravljajo ti subjekti, lahko vključuje nadzorne centre, antene, zmogljivosti za preskušanje, lokacije, vključno z izstrelišči, fizično opremo in sestavne dele, strojno opremo, sisteme in podsisteme, ki so del vesoljske infrastrukture, inženirske sisteme, sisteme za oskrbo z energijo in pogonske sisteme.
- (83) Poleg tega lahko v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557 kritični subjekt, ki je izvedel druge ocene tveganja ali pripravil dokumente na podlagi obveznosti iz drugih pravnih aktov, ki so pomembni za njegovo oceno tveganja, te ocene in dokumente uporabi za izpolnjevanje nekaterih zahtev iz navedene direktive. Direktiva (EU) 2022/2557 v zvezi s tem izrecno določa možnost, da pristojni organ iz navedene direktive pri opravljanju svojih nadzornih funkcij in pod določenimi pogoji izjavi, da je taka ocena v celoti ali delno skladna z ustreznimi obveznostmi iz navedene direktive.
- (84) Zato bi morali pristojni organi, ustanovljeni na podlagi teh dveh aktov, zaradi tesnih povezav med to uredbo in Direktivo (EU) 2022/2557 sodelovati, da bi okrepili sinergije med zadevnimi ukrepi, zlasti kadar se ocene tveganja, ki jih na podlagi te uredbe izvedejo vesoljski upravljavci iz Unije, vključeni na področje uporabe navedene direktive, uporabljajo za dokazovanje skladnosti z nekaterimi zahtevami iz navedene direktive.
- (85) Kar zadeva fizično odpornost vesoljskega segmenta, ta uredba priznava, da bi operacije in storitve v vesolju prispevale k povišanju ravni odpornosti in podaljšanju življenjske dobe sredstev v vesolju.
- (86) Poleg ključnih pravil o obvladovanju in preiskovanju incidentov bi bilo treba vzpostaviti mehanizem za vesoljske upravljavce iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, za poročanje o incidentih v okviru vesoljskega programa Unije, s čimer bi se zapolnile obstoječe vrzeli v poročanju o incidentih. Agencija bi morala dostop do informacij o pomembnih incidentih za vse komponente vesoljskega programa Unije pridobiti prek centra za nadzor varnosti, vzpostavljenega v okviru vesoljskega programa Unije, ki zagotavlja podporo in stalni nadzor varnosti zadevnih sistemov. Da bi se dosegla skladnost s splošnim okvirom za kibernetско varnost, bi moral biti tak mehanizem usklajen s poročanjem o incidentih na podlagi Direktive (EU) 2022/2555.
- (87) Poleg tega ta uredba v zvezi s poročanjem o pomembnih incidentih, ki vplivajo na vesoljsko infrastrukturo držav članic, ne bi smela posegati v nobeno od zahtev glede poročanja o incidentih, ki so trenutno določene v Direktivi (EU) 2022/2555 ali Direktivi (EU) 2022/2557. Zato bi se morala pravila o poročanju iz teh dveh direktiv še naprej v celoti uporabljati za vesoljske upravljavce iz Unije, ki so bistveni ali pomembni subjekti oziroma kritični subjekti v skladu z navedenima direktivama.
- (88) Nadzorni organi, ustanovljeni z direktivama (EU) 2022/2555 in (EU) 2022/2557, morda niso pristojni organi, imenovani ali ustanovljeni na podlagi te uredbe. Da bi taki

pristojni organi bolje razumeli in poznali obseg in vpliv pomembnih incidentov, ki vplivajo na vesoljsko infrastrukturo, bi morali vesoljski upravljavci iz Unije o pomembnih incidentih, ki vplivajo na nacionalna sredstva vesoljske infrastrukture, poročati pristojnim organom na podlagi te uredbe, ti pa bi morali s tem povezane povzetke informacij posredovati Agenciji.

- (89) Zagotoviti bi bilo treba usklajevanje in redne izmenjave med Agencijo in pristojnimi nacionalnimi organi, da bi se racionaliziralo poročanje o incidentih v vesoljskem sektorju in zagotovili dosledni pristopi po vsej Uniji v zvezi z obvladovanjem pomembnih incidentov, ki vplivajo na vesoljsko infrastrukturo. Mreža Unije za odpornost v vesolju (EUSRN) bi morala imeti pomembno vlogo pri krepitevi take doslednosti in zagotavljanju usklajevanja z ustreznimi strukturami, vzpostavljenimi s splošnima okviroma za kibernetško varnost in odpornost iz direktiv (EU) 2022/2555 in (EU) 2022/2557, zlasti z mrežo skupin za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti in Evropsko organizacijsko mrežo za povezovanje v kibernetški krizi (EU-CyCLONe), vzpostavljenima na podlagi Direktive (EU) 2022/2555, na primer z zagotavljanjem najnovejših informacij o razmerah ali razpravami o morebitnih vplivih pomembnih incidentov vesoljske infrastrukture na sektorje in storitve, ki spadajo na področje uporabe navedenih direktiv. Zlasti bi bilo delo EUSRN ključno tudi pri usmerjanju predlogov rešitev za racionalizacijo poročanja o kibernetških incidentih v celotnem vesoljskem sektorju, da bi se uskladilo s pristopom poenostavitve v okviru direktive NIS 2, s čimer bi omogočilo popolno konvergenco vesoljskega in kibernetškega sektorja v korist celotne vesoljske skupnosti.
- (90) Ohranjanje odpornosti vesoljske infrastrukture in vesoljskih dejavnosti je osrednji element enotnega trga za vesoljske podatke in storitve. Hkrati bi bilo treba zaradi pomena vesolja za najrazličnejše aplikacije (civilne, varnostne, obrambne) omogočiti, da se z ukrepi za odpornost iz te uredbe podprejo tudi druge pobude, na primer v okviru spremljanja vesoljskih groženj pri razvoju strukture EU za odzivanje na vesoljske grožnje. Večja ozaveščenost Agencije o incidentih, o katerih poročajo vsi vesoljski upravljavci, in usklajevanje z ustreznimi organi za kibernetško varnost bi mreži Unije za odpornost v vesolju omogočila, da prispeva k opredelitvi in sporočanju dogodkov, povezanih z vesoljskimi sistemi, ki ogrožajo Unijo in države članice, kar bi jim omogočilo, da ukrepajo in se usklajujejo v skladu s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/698 o varnosti sistemov in storitev, ki so nameščeni, delujejo in se uporabljajo v okviru vesoljskega programa Unije ter lahko vplivajo na varnost Unije.
- (91) S prostovoljno izmenjavo informacij o kibernetških grožnjah in kibernetških napadih, elektronskih motnjah, kot je motenje ali slepljenje, kazalnikih ogroženosti, sovražnih taktikah, tehnikah in postopkih, ranljivostih ter specifičnih informacij o grožnji in akterju ter z izmenjavo dobrih praks in priporočil na področju kibernetške varnosti bi se povišala splošna raven odpornosti vesoljske infrastrukture. Zato je pomembno določiti pogoje za tako izmenjavo informacij, ki prispeva h krepitevi zmogljivosti vesoljskih upravljavcev za preprečevanje incidentov in omejevanje njihovega vpliva.
- (92) Vesoljski upravljavci iz Unije bi si morali take informacije izmenjevati na podlagi dogovorov o izmenjavi informacij, ki ustrezno varujejo potencialno občutljivo naravo izmenjanih informacij in ki jih urejajo posebna pravila ravnanja, ob polnem spoštovanju poslovne zaupnosti, pravil o varstvu osebnih podatkov v skladu z Uredbo

(EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹³⁾ ter politike konkurence. Komisija bi morala imeti dejavno vlogo pri olajševanju takih dogovorov s podpiranjem in spodbujanjem vzpostavitve centra EU za izmenjavo in analizo vesoljskih informacij, pri čemer bi morala upoštevati tudi izkušnje drugih sektorjev.

- (93) Določiti bi bilo treba harmonizirana pravila o okoljski trajnostnosti, da bi se izkoristil potencial notranjega trga in spodbujala okoljska trajnostnost v vesoljskem sektorju, preprečila razdrobljenost trga ter pospešil prehod na pravično, podnebno nevtrarno, z viri gospodarno in krožno gospodarstvo.
- (94) Prehod na trajnostne prakse v vesolju, ki temeljijo na krožnem gospodarstvu, bi moral podpreti dolgoročno trajnostno rabo virov pri vesoljskih dejavnostih. Vesoljska industrija bi morala s sprejetjem načela krožnega gospodarstva sprejeti bolj trajnostne prakse, za katere je znano, da so učinkovite, hkrati pa spodbujati inovacije v smeri novih izdelkov z manjšim vplivom na okolje. V zvezi s tem bi morale biti tudi operacije in storitve v vesolju ključne za olajšanje tega prehoda na trajnostnost in krožno gospodarstvo v vesolju.
- (95) Ker je ta uredba del celovitih prizadevanj Unije za vzpostavitev zanesljivega okvira politike za okoljsko trajnostne izdelke, storitve in poslovne modele, bi morala dopolnjevati ukrepe iz uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke in okvira akcijskega načrta za krožno gospodarstvo. Študije okoljskega odtisa v okviru te uredbe bi morale v tem smislu podpirati razvoj izboljšanih praks okoljsko primerne zasnove ter prispevati k opredelitvi tokov energije in materialov v vesoljskem sektorju Unije, vključno s strateškimi in/ali kritičnimi surovinami, ter omogočati večjo odpornost dobavne verige.
- (96) Zato bi bilo treba od vesoljskih upravljavcev zahtevati, da izračunajo okoljski odtis svojih vesoljskih dejavnosti v celotnem življenjskem ciklu vesoljskih misij. Usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti, ki preveri in potrdi izračun okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti, bi moral izdati potrdilo za navedeni izračun.
- (97) Za omejitev vpliva vesoljskih dejavnosti na okolje in spodbujanje njihove trajnostnosti bi morala Komisija razviti podrobno metodologijo za izračun okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti, ki bi temeljila na znanstveno utemeljenih metodah ocenjevanja ali mednarodnih standardih, kot so tisti iz priporočila Komisije o uporabi metod okoljskega odtisa, da bi olajšala primerjavo med vesoljskimi sistemi.
- (98) Hkrati ni mogoče utemeljiti verodostojnosti okoljskih trditev brez zanesljivih, primerljivih in preverljivih informacij. Podatki bi morali izpolnjevati visoke standarde točnosti. Standardizirani podatki o vplivu vesoljskih dejavnosti na okolje bi se morali vnašati v centralizirano podatkovno zbirko na ravni Unije, kjer bi se morali hraniti podatki, povezani z okoljskim odtisom, s čimer bi se olajšala preglednost ter spodbudila sodelovanje in izmenjava podatkov v zvezi z oceno življenjskega cikla za vesoljske dejavnosti. Lastništvo Unije nad izpeljanimi nabori podatkov ne bi smelo posegati v lastništvo vesoljskih upravljavcev iz Unije, vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav in mednarodnih organizacij nad podatki, vključenimi v združene in razčlenjene nabore podatkov, posredovane v podatkovno zbirko Komisije, povezano z okoljskim odtisom. Izpeljani nabori podatkov in združeni nabori podatkov, ki jih

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

objavi Komisija, ne smejo omogočati preoblikovanja ali dekompiliranja podatkov na način, s katerim bi bilo mogoče ugotoviti izvor podatkov.

- (99) Vse operacije in storitve v vesolju bi bilo treba izvajati varno, odgovorno in mirno ter ob spoštovanju pravic drugih držav članic in tretjih držav do raziskovanja in uporabe vesolja. Novo področje operacij in storitev v vesolju ter z njim povezane aplikacije in zmogljivosti bi morali koristiti prihodnjemu razvoju vesoljskega ekosistema Unije, prispevati k oblikovanju novih trgov (vesoljsko gospodarstvo), spodbujati trajnostnost ter povečati odpornost, prilagodljivost in nadgradljivost vesoljske infrastrukture, pa tudi zmanjšati tveganja, povezana z vesoljskimi odpadki.
- (100) Čeprav je tehnologija za operacije in storitve v vesolju po naravi tehnologija z dvojno rabo, bi bilo treba s preglednim okvirom, ki temelji na ključnih načelih, zmanjšati tveganje zlorabe zmogljivosti in tehnologije v okviru zagotavljanja operacij in storitev v vesolju. Ker so prve operacije in storitve v vesolju že na voljo v Uniji, na primer za inšpekcijske preglede in prevoz, je treba vzporedno spodbujati raziskave in razvoj navedene tehnologije ter predstaviti namenske tehnologije in storitve v vesolju.
- (101) Vesoljske misije v zvezi z operacijami in storitvami v vesolju so lahko kompleksne in je zato zanje potrebna podrobna priprava. Servisno vesoljsko plovilo izvaja operacije srečanja in operacije v bližini z določeno stopnjo avtonomije ter izvaja tipične operacije, kot so na primer operacije združevanja, robotske operacije in operacije oskrbe z gorivom. Tveganje trka med servisnim vesoljskim plovilom in ciljnim vesoljskim plovilom ali odpadkom bi bilo treba preprečiti in zmanjšati z ustreznimi ukrepi, kot je priprava prihodnjih vesoljskih plovil za prejemanje storitev v vesolju.
- (102) Kar zadeva pravila o preprečevanju trkov in prometu v orbiti, bi morali upravljavci vesoljskih plovil iz Unije sodelovati s ponudnikom vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije, zlasti v primeru opozorila o dogodku velikega interesa, da se zagotovijo učinkovite vesoljske storitve preprečevanja trkov.
- (103) Ker pristojni organi izdajo dovoljenja vesoljskim upravljavcem iz Unije za vse faze vesoljske misije, je potreben dostop do podatkov za vsako posamezno vesoljsko plovilo, za katero je bilo izdano dovoljenje, do konca življenjske dobe. Da bi pristojni organi v celoti izkoristili obstoječe zmogljivosti, bi se morali pri izvajanju spremljanja v fazi v orbiti in v fazi ob koncu življenjske dobe zanašati na zmogljivosti partnerstva EU-SST.
- (104) Za vsak učinkovit odziv na opozorilo o dogodku velikega interesa med dvema različnima vesoljskima ploviloma je potreben dialog med zadevnimi upravljavci vesoljskih plovil. Da bi se lahko tak dialog začel hitro, bi moral ponudnik vesoljskih storitev za preprečevanje trkov delovati kot posrednik in poznati različne kontaktne točke za upravljavce vesoljskih plovil iz Unije.
- (105) Zaradi vse večjega števila opozoril o dogodkih velikega interesa bi morali upravljavci vesoljskih plovil iz Unije imeti možnost, da se nanje odzovejo pogosteje. Po prejemu opozorila o dogodku velikega interesa bi ponudnik vesoljskih storitev preprečevanja trkov upravljavcu vesoljskega plovila iz Unije predlagal seznam ukrepov. Da bi se skrajšal odzivni čas ponudnika storitev preprečevanja trkov, bi bilo treba vzpostaviti standardiziran postopek za pravila vožnje.
- (106) Države članice imajo ključno vlogo pri izvrševanju te uredbe. Da bi se upoštevale bistvene razlike med institucionalnimi strukturami na nacionalni ravni in zaščitile obstoječe ureditve, bi morale države članice imenovati ali ustanoviti enega ali več pristojnih organov, ki bodo na nacionalni ravni odgovorni za nadzor uporabe te

uredbe. Kadar imajo države članice več kot en pristojni organ, bi moral le eden od njih delovati kot enotna kontaktna točka zadevne države članice za namene te uredbe, da se olajša komunikacija s Komisijo.

- (107) Treba je povečati konvergenco pooblastil pristojnih organov, da se omogoči učinkovito izvrševanje te uredbe na celotnem notranjem trgu. Učinkovitost nadzora bi se morala zagotoviti s kombinacijo enotnih minimalnih pooblastil in ustreznih virov. Zato bi bilo treba pristojnim organom podeliti minimalen sklop nadzornih in preiskovalnih pooblastil v skladu z nacionalnim pravom. Pristojni organi bi morali pri izvajanju pooblastil v okviru te uredbe delovati objektivno in nepristransko ter odločati neodvisno. Člani pristojnih organov bi se morali vzdržati vseh ukrepov, ki niso združljivi z njihovimi dolžnostmi, in zanje bi se morala uporabljati pravila o zaupnosti.
- (108) Države članice bi morale sprejeti vse potrebne ukrepe za zagotovitev izvajanja določb iz te uredbe, vključno z določitvijo učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni za kršitve pravil. Države članice bi morale pri določanju višine glob v vsakem posameznem primeru upoštevati vse ustrezne okoliščine konkretne situacije, zlasti naravo, težo in trajanje kršitve, trajnost povzročene škode ali morebitne prejšnje kršitve.
- (109) Pristojni organi bi morali med seboj sodelovati in si izmenjevati dobre prakse pri uporabi te uredbe, tudi na primer z zagotavljanjem medsebojne pomoči in skupnimi preiskavami, izvedenimi ob polnem spoštovanju nacionalnih postopkov.
- (110) Za tehnično oceno v zvezi z varnostjo, odpornostjo in okoljsko trajnostnostjo vesoljskih dejavnosti je potrebno specializirano znanje o takih področjih. Pristojni organi bi se morali v večini primerov zanašati na tehnično in strokovno znanje tehničnih organov, ki lahko izvajajo ocenjevanja in preverjanja, da ugotovijo, ali so zahteve iz te uredbe izpolnjene, da bi lahko pristojni organi pozneje izdali dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti.
- (111) Ob priznavanju potrebe po ohranitvi prožnih ureditev bi morale države članice ohraniti možnost, da se za izvedbo takih tehničnih ocenjevanj oprejo na podporo Agencije ali mednarodnih organizacij s tehničnim znanjem.
- (112) Države članice, ki nameravajo ustanoviti in uporabljati usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti, bi morale pri imenovanju prigrasitvenega organa za ocenjevanje in spremljanje usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti uporabljati akreditacijski sistem iz Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁴⁾.
- (113) Za zagotovitev dosledne ravni kakovosti, strokovnega znanja in integritete pri izvajanju tehničnega ocenjevanja zadev, ki jih zajema ta uredba, je treba določiti zahteve v zvezi s kompetencami, neodvisnostjo in neobstojem navzkrižja interesov takih organov. Prigrasitveni organi držav članic bi se morali opirati na elektronsko orodje za prigrasitev, ki ga je Komisija razvila in ga upravlja v zvezi s prigrasitenimi organi za druga področja notranjega trga (informacijski sistem NANDO).
- (114) Pristojni organi, ustanovljeni na podlagi te uredbe, ustrezno upoštevajo tehnične ocene in mnenja, ki jih izdajo pristojni nacionalni organi, enotne kontaktne točke ali skupine

⁽¹⁴⁾ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/765/oj>).

za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti, ustanovljene na podlagi Direktive (EU) 2022/2555, da se zagotovi konvergenca nadzora in ustvari kultura, ki upošteva nadzorna pooblastila organov na podlagi Direktive (EU) 2022/2555.

- (115) Prilagojene strukture upravljanja Agencije so bistvene za učinkovito izvajanje nalog, dodeljenih s to uredbo. Ustanoviti bi bilo treba odbor za skladnost, ki bi izvajal vse potrebne tehnične ocene, na podlagi katerih bi Komisija lahko odločala o izdaji dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in nadzoru nad njimi ter o registraciji in stalnem nadzoru upravljavcev iz tretjih držav, ki zagotavljajo vesoljske podatke in vesoljske storitve v Uniji.
- (116) Za zagotovitev dobrega in neodvisnega delovanja Agencije bi morali člani odbora za skladnost delovati neodvisno in v interesu Unije. Ne bi smeli zahtevati, upoštevati ali sprejemati navodil od vlad držav članic, institucij, organov ali uradov Unije ali katerega koli javnega ali zasebnega subjekta. Poleg tega bi bilo treba v poslovniku določiti praktične ureditve za preprečevanje in obvladovanje navzkrižja interesov.
- (117) Kadar se pojavi potreba po razpravi o zadevah, ki se nanašajo na naloge ali vidike, pomembne za agencije ali organe Unije, ali so neposredno povezane s tretjimi državami ali mednarodnimi organizacijami ter se nanašajo na sredstva vesoljske infrastrukture takih tretjih držav ali mednarodnih organizacij, ali kadar odbor za skladnost potrebuje pojasnila ali informacije ustreznega nadzornega organa tretje države o vidikih, pri katerih mora odbor za skladnost preveriti skladnost ponudnikov vesoljskih storitev s sedežem v tretjih državah s to uredbo, bi morala biti mogoča udeležba opazovalcev ob upoštevanju nadaljnjih ureditev, vzpostavljenih s sklenitvijo ustreznih sporazumov, ki določajo pogoje za udeležbo predstavnikov takih tretjih držav ali mednarodnih organizacij.
- (118) Da bi izkoristili posebne kompetence ter tehnično in strokovno znanje pristojnih nacionalnih organov in usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti, bi se moral odbor za skladnost opreti na nacionalne nadzorne in tehnične zmogljivosti z ustanovitvijo posebnih pododborov za vprašanja varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti ter združevanjem posebnih multidisciplinarnih skupnih skupin za izvajanje tehničnih pregledov.
- (119) Za namene odkrivanja kršitev te uredbe v zvezi s sredstvi v lasti Unije in ponudniki vesoljskih storitev s sedežem v tretjih državah morata imeti Komisija in Agencija učinkovita pooblastila, orodja in vire, ki zagotavljajo popolno učinkovitost nadzora. Zato bi Komisija in Agencija morali imeti pooblastila, da zahtevata informacije ter izvajata preiskave in inšpekcijske preglede na kraju samem. Komisija bi morala imeti nadzorna pooblastila ter od vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in ponudnikov vesoljskih storitev s sedežem v tretjih državah zahtevati, da odpravijo kršitve, ter naložiti globe in denarne kazni.
- (120) Kar zadeva pooblastila za preiskovanje in inšpekcijske preglede, je lahko potreben dostop do prostorov vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in ponudnikov vesoljskih storitev s sedežem v tretjih državah, kadar ponudniki vesoljskih storitev ne izpolnijo zahteve za informacije, ki jim je bila poslana, ali kadar bi lahko prišlo do odstranitve, nedovoljene spremembe ali uničenja dokumentov, na katere se nanaša zahteva za informacije. Tak dostop bi moral temeljiti na soglasju subjekta iz tretje države in zadevnega organa tretje države.
- (121) Med celotnim postopkom registracije in spremljanja stalnega izpolnjevanja obveznosti, ki ga izvaja Agencija, bi bilo treba zagotoviti spoštovanje pravic do

obrambe ponudnikov vesoljskih storitev s sedežem v tretji državi, zlasti z zagotovitvijo pravice do predložitve utemeljenih izjav za namene predhodnih ocen v zvezi z registracijo in pravice do pritožbe zoper odločitve Agencije pri njenem novoustanovljenem odboru za pritožbe.

- (122) Agencija in Komisija bi morali vsa svoja pooblastila izvajati ob polnem spoštovanju temeljnih pravic in načel, ki jih priznavata Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) in Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, pravico do varstva osebnih podatkov, pravico do svobode izražanja in obveščanja, svobodo gospodarske pobude, lastninsko pravico, pravico do varstva potrošnikov, pravico do učinkovitega pravnega sredstva ter pravico do obrambe. Skladno s tem bi bilo treba to uredbo razlagati in uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli.
- (123) Poleg tega bi bilo treba določiti sklop postopkovnih pravil pri izvajanju preiskovalnih pooblastil. Kadar Agencija ali Komisija ugotovi resne znake obstoja dejstev, ki bi lahko pomenila eno ali več kršitev te uredbe, bi morali izvajati preiskave ob polnem spoštovanju pravic do obrambe zadevnega vesoljskega upravljavca iz Unije ali ponudnika vesoljskih storitev iz tretje države. Kadar je potrebno nujno ukrepanje, da se prepreči neposredna in znatna škoda, lahko Agencija in Komisija v okviru sprejemanja začasnih ukrepov določita krajše roke, v katerih lahko zadevni vesoljski upravljavec predloži pripombe, in določita, da jih lahko predloži le v pisni obliki.
- (124) Za učinkovito varstvo pravice do obrambe v zvezi z vsemi odločitvami Agencije, zaradi ekonomičnosti postopka in za zmanjšanje bremena Sodišča Evropske unije bi morala Agencija fizičnim in pravnim osebam omogočiti, da se pritožijo na odločitve, sprejete v skladu s pooblastili, prenesenimi na Agencijo s to uredbo, ki so naslovljene nanje ali jih neposredno in individualno zadevajo.
- (125) Zato bi bilo treba ustanoviti odbor za pritožbe, da lahko stranke, ki jih zadevajo odločitve, ki jih sprejme Agencija, uporabijo potrebna pravna sredstva. Odbor za pritožbe bi moral biti neodvisen od vseh regulativnih in upravnih struktur Agencije ter ga ne bi smela zavezovati nobena navodila. Omogočiti bi bilo treba, da se zoper odločitve odbora za pritožbe vložijo pritožbe pri Sodišču Evropske unije.
- (126) Ta uredba bi morala temeljiti na sedanjem evropskem okviru za standardizacijo, ki temelji na načelih novega pristopa, določenih v Resoluciji Sveta z dne 7. maja 1985 o pristopu k tehnični uskladitvi in standardom, ter na Uredbi (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁵⁾. Ker je ta uredba prvi regulativni pristop na ravni Unije na tem področju, bi bilo treba sprejeti uravnotežen in postopen pristop tudi glede standardizacije. Tehnične zahteve, potrebne za uvedbo e-potrčila s strani Agencije ter za temno in tiho nebo, bi bilo treba razviti na podlagi postopka standardizacije. Komisija bi zato morala zahtevati, da evropske organizacije za standardizacijo razvijejo standarde v zvezi s takimi bistvenimi zahtevami. Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov o določitvi skupnih specifikacij

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (Besedilo velja za EGP) (UL L 316, 14.11.2012, str. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1025/oj>).

za te bistvene zahteve v omejenih okoliščinah ob upoštevanju vloge in funkcij organizacij za standardizacijo.

- (127) Da bi oblikovali skupen pristop za vesoljske upravljavce Unije, ki so pripravljeni preseči osnovno raven, določeno s to uredbo, v zvezi z varnostjo, odpornostjo ali okoljsko trajnostnostjo vesoljskih dejavnosti, bi bilo treba vzpostaviti okvir za znak Unije za vesolje.
- (128) Sheme označevanja z znakom Unije za vesolje bi morale premostiti sedanje vrzeli, nastale zaradi soobstoja različnih standardov ali nerazvitih praks, in tako prispevati k oblikovanju skupnega pristopa. V sodelovanju z državami članicami, skupino za znak Unije za vesolje (*Union Space Label Group* – EUSLG) in skupino deležnikov za znak za vesolje (*Stakeholder Space Label Group* – SSLG) ter pod vodstvom Komisije in ob podpori Agencije bi bilo treba razviti shemo označevanja z znakom Unije za vesolje. Skupino EUSLG bi morali sestavljati predstavniki pristojnih organov v vesoljskem sektorju in drugih ustreznih nacionalnih organov, skupino SSLG pa predstavniki panožnih organizacij in akademskih krogov.
- (129) Agencija bi morala na podlagi take zahteve brez nepotrebnega odlašanja pripraviti predloge shem za določeno področje uporabe in predmet urejanja. Z javnimi posvetovanji bi morala oceniti vse verjetne učinke zahteve Komisije na trg, zlasti morebitne učinke na MSP in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ter na inovacije, ovire za vstop na trg ali povezane stroške.
- (130) Izbrati bi bilo treba skupino strokovnjakov za oceno tehničnih zahtev za posamezne sheme označevanja. Skupino strokovnjakov bi morali sestavljati predstavniki akademskih krogov in ponudnika Unije za vesoljske storitve preprečevanja trkov, imenovanega s to uredbo, pri čemer bi bilo treba zagotoviti, da ni navzkrižja interesov med strokovnjaki, vsebino sheme označevanja in vložniki.
- (131) Da bi olajšali in podprli izvajanje zahtev iz te uredbe, bi bilo treba do njenega izvajanja in med njim vzpostaviti sklop podpornih in spremljevalnih ukrepov. Ti bi vključevali zagotavljanje smernic in pomoči vesoljskim upravljavcem pri pripravi tehnične dokumentacije za izdajo dovoljenja ali registracijo v zvezi z zadevami, ki jih zajema ta uredba, ter sklop ukrepov za krepitev zmogljivosti in financiranje.
- (132) Komisija bi morala razviti merila in metodologijo za pomoč pristojnim organom pri ocenjevanju ocen varnostnega tveganja, s čimer bi olajšala primerljivost nadzornih pregledov, ter opredeliti, kaj pomeni resna operativna motnja vesoljskih dejavnosti, ki se izvajajo, ali storitev, ki jih zagotavlja vesoljski upravljavec. Komisija bi morala z delegiranimi akti podrobneje opredeliti uporabo kriptografskih proizvodov, ki jih bo treba certificirati v okviru prihodnjih certifikacijskih shem Unije za kibernetško varnost na podlagi Uredbe (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁶⁾, da se zagotovi zaščita telemetrije in daljinskega vodenja.
- (133) Na področju okoljske trajnostnosti bi morala Komisija z izvedbenimi akti podrobneje določiti pravila, vključno s posebno metodologijo za izračun in preverjanje okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o Agenciji Evropske unije za kibernetško varnost (ENISA) in o certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetške varnosti ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 (Akt o kibernetški varnosti) (Besedilo velja za EGP) (UL L 151, 7.6.2019, str. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj>).

- (134) Za zagotovitev, da regulativni okvir ustrezno odraža razvoj tehničnega napredka ali nove zaveze Unije v okviru mednarodnih konvencij in ga je zato mogoče po potrebi prilagoditi, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za spremembo prednostnega vrstnega reda za odstranitev vesoljskih plovil v nizki zemeljski orbiti, priznanje tehnološkega napredka v zvezi z operacijami in storitvami v vesolju ter dopolnitev zahtev za ocene varnostnega tveganja in elementov, vključenih vanje, ter zahtev za fizično odpornost, sisteme in mehanizme zemeljskih postaj za odkrivanje, zaščito omrežnih in informacijskih sistemov, varnostno kopiranje, potrebno za zagotovitev ustrezne sposobnosti preživetja vesoljskega segmenta ter olajšanje hitrega okrevanja po incidentu, ter obvladovanje tveganj v dobavni verigi. Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za dopolnitev te uredbe z določitvijo uporabe certificiranih kriptografskih proizvodov in izdelkov ali storitev za upravljanje ključev za zaščito telemetrije in daljinskega vodenja, določitvijo meril za resne operativne motnje vesoljskih dejavnosti ali storitev, določitvijo načina delovanja za operacije in storitve v vesolju ter zahtev, potrebnih za aktivno odstranjevanje odpadkov, določitvijo zneska pristojbin, ki jih zaračunava Agencija, in načina njihovega plačila, določitvijo naložitve glob in periodičnih denarnih kazni, določitvijo meril za sestavo in strokovno znanje osebja, ki sestavlja skupne skupine za preučevanje v tehničnih odborih, ter določitvijo področij, ki so upravičena do sofinanciranja. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (135) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila, da na podlagi podrobne ocene odobri sklepe o enakovrednosti, odobri odstopanja za nosilne rakete, kadar je izpolnjen pogoj javnega interesa, javnemu subjektu tretje države omogoči zagotavljanje vesoljskih storitev ali vesoljskih podatkov v Uniji do sklenitve mednarodnih sporazumov, razvije ukrepe za preprečevanje trkov ob izstrelitvi, tveganje nesreč ob izstrelitvi in ponovnem vstopu, zmanjševanje vesoljskih odpadkov zaradi nosilnih raket, možnost spremljanja vesoljskih plovil, pravila o prometu v orbiti, določanje položaja vesoljskih plovil v orbiti, zmanjševanje vesoljskih odpadkov zaradi vesoljskih plovil in za konstelacije vesoljskih plovil, določi vsebino in predloge za poročanje o pomembnih incidentih, določi metodo izračuna in preverjanja okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti ter predloge in vsebino za poročanje v zvezi z izjavo o okoljskem odtisu, določi načela zasnov za vmesnike za storitve na vesoljskem plovilu ter sestavljive in zamenljive funkcijske satelitske module za operacije in storitve v vesolju, določi skupne specifikacije, ki zajemajo tehnične zahteve za e-potrđilo ter temno in tiho nebo, določi predloge za sheme za podeljevanje znaka Unije za vesolje ter sprejme nove ali

spremenjene sheme označevanja z znakom Unije za vesolje. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁷⁾.

- (136) Komisija bi morala sprejeti izvedbene akte, ki se začnejo uporabljati takoj, kadar je v ustrezno utemeljenih primerih, povezanih s krizami ali izrednimi razmerami na enotnem trgu, iz nujnih razlogov začasno potrebna uporaba vesoljskih podatkov ali storitev, ki niso registrirani v registru URSO.
- (137) Ker ciljev te uredbe, in sicer vzpostavitve enotnega trga za vesoljski sektor s harmoniziranimi skupnimi pravili, namenjenimi obravnavanju ključnih tveganj za vesoljsko infrastrukturo in vesoljske storitve ter posledično zagotavljanju varnosti, odpornosti in okoljske trajnosti vesoljskih dejavnosti, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (138) Zahteva za skladnost vesoljskih upravljavcev, ki so mala podjetja ali raziskovalne ali izobraževalne ustanove, s pravili o okoljski trajnosti bi se morala uporabljati 48 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe, zahteve v zvezi z zagotavljanjem operacij in storitev v vesolju pa 60 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe.
- (139) Poleg tega se s to uredbo ustrezno upoštevajo trajanje priprave vesoljske misije ter tehnične in kompleksne omejitve različnih mejnikov v fazah tehničnega načrtovanja in proizvodnje vesoljskega plovila. Zdi se, da je potrebno prehodno obdobje v zvezi s fazo kritičnega pregleda zasnove, da bi se upoštevale take omejitve, povezane s tehničnimi prilagoditvami, ki so potrebne v pripravljalnih fazah vesoljske misije.
- (140) Vesoljskim upravljavcem bi bilo treba zagotoviti dovolj časa za prilagoditev zahtevam, določenim v tej uredbi. Ta uredba bi se zato morala začeti uporabljati 24 mesecev po začetku njene veljavnosti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Naslov I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba določa pravila za vzpostavitev in delovanje notranjega trga vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev.
2. Da bi se z delovanjem in uporabo vesoljske infrastrukture, ki ustvarja vesoljske podatke, dosegla visoka skupna raven varnosti, odpornosti in okoljske trajnosti vesoljskih storitev, ta uredba določa harmonizirana pravila o:
 - (a) izdaji dovoljenj za vesoljske dejavnosti, ki jih izvajajo ponudniki vesoljskih storitev s sedežem v Uniji, ter registraciji in nadzoru teh dejavnosti oziroma registraciji in nadzoru vesoljskih dejavnosti, ki jih izvajajo mednarodne

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

organizacije in ponudniki vesoljskih storitev s sedežem v tretjih državah, kadar zagotavljajo vesoljske podatke ali vesoljske storitve v Uniji, v zvezi z vprašanji varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti;

- (b) upravljanju prometa v orbiti z zagotavljanjem storitev za preprečevanje trkov;
- (c) vidikih upravljanja in izvrševanja;
- (d) vzpostavitvi znaka Unije za vesolje in ukrepov za krepitev zmogljivosti.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja za naslednje ponudnike vesoljskih storitev:
 - (a) vesoljske upravljavce;
 - (b) ponudnike vesoljskih storitev preprečevanja trkov;
 - (c) primarne ponudnike vesoljskih podatkov;
 - (d) mednarodne organizacije.
2. Določbe naslova IV, poglavji I in V, se ne uporabljajo za orbite, ki so bolj oddaljene od geostacionarne orbite.
3. Ta uredba se ne uporablja za:
 - (a) vesoljske objekte, ki se uporabljajo izključno za obrambne namene ali namene nacionalne varnosti, ne glede na to, kateri ponudnik vesoljskih storitev izvaja vesoljske dejavnosti;
 - (b) vesoljske objekte, ki so bili za obrambne namene začasno vključeni v vojaško upravljanje in nadzor, za obdobje zadevne vesoljske misije;
 - (c) odobritev ali upravljanje radiofrekvenčnega spektra, ki ga urejajo Odločba 676/2002/ES, Direktiva (EU) 2018/1972 in Sklep št. 243/2012/EU;
 - (d) sredstva, dana na trg pred 1. januarjem 2030.
4. Zahteve iz naslova IV, poglavje I, v zvezi z zasnovo in proizvodnjo vesoljskih objektov se uporabljajo za vesoljske objekte, kadar se z njihovim delovanjem ustvarjajo vesoljski podatki, ki se uporabljajo v Uniji, ali omogoča zagotavljanje vesoljskih storitev v Uniji.

Člen 3

Prosti pretok

1. Države članice iz razlogov, povezanih z varnostjo, odpornostjo in okoljsko trajnostnostjo, kot so zajeti v tej uredbi, ne omejujejo zagotavljanja vesoljskih podatkov in vesoljskih storitev v Uniji s strani ponudnikov vesoljskih storitev, registriranih v registru vesoljskih objektov Unije iz člena 24.
2. Ne glede na odstavek 1 lahko države članice v primerih, ko ponudnik vesoljskih storitev Unije namerava delovati ali izvesti izstrelitev v državi članici, ki ni država članica sedeža, pri izdaji ustreznih dovoljenj za delovanje ali izstrelitev naložijo strožje zahteve glede varnosti, odpornosti ali okoljske trajnostnosti v zvezi z zadevno vesoljsko misijo, če so take zahteve objektivno potrebne za zaščito varnosti,

odpornosti ali okoljske trajnostnosti zadevnega delovanja ali izstrelitve, za katero je na njihovem ozemlju potrebno dovoljenje.

3. Države članice vse ustrezne informacije v zvezi z zahtevami iz odstavka 2 zagotovijo prek informacijskega portala, vzpostavljenega v skladu s členom 110.

Člen 4

Klavzula o nacionalni varnosti

Ta uredba ne posega v odgovornost držav članic za zaščito nacionalne varnosti in drugih bistvenih državnih funkcij.

Člen 5

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „vesoljski objekt“ pomeni objekt, ki ga izdela človek in se izstreli v vesolje, vključno z vesoljskim plovilom in orbitalno stopnjo nosilne rakete;
- (2) „vesoljsko plovilo“ pomeni vesoljski objekt, zasnovan za opravljanje posebne funkcije ali vesoljske misije, kot je zagotavljanje komunikacijskih, navigacijskih storitev ali storitev opazovanja ali zagotavljanje operacij in storitev v vesolju, vključno s satelitom, višjimi stopnjami nosilnih raket ali plovilom za ponovni vstop;
- (3) „konstelacija“ pomeni skupino vesoljskih objektov, ki jo sestavlja najmanj deset in največ 99 delujočih vesoljskih plovil, ki sodelujejo pri skupni vesoljski misiji, ob upoštevanju vnaprej določenega načrta namestitve v orbiti;
- (4) „megakonstelacija“ pomeni konstelacijo, v kateri je najmanj 100 in največ 999 delujočih vesoljskih plovil;
- (5) „gigakonstelacija“ pomeni konstelacijo, v kateri je najmanj 1 000 delujočih vesoljskih plovil;
- (6) „zaščiten območje geostacionarne orbite“ pomeni segment kroglaste plasti z naslednjimi značilnostmi: spodnja nadmorska višina = nadmorska višina geostacionarne orbite minus 200 km; zgornja nadmorska višina = nadmorska višina geostacionarne orbite plus 200 km; -15 stopinj $\leq$ zemljepisna širina $\leq +15$ stopinj (nadmorska višina geostacionarne orbite je 35,786 km);
- (7) „razred minisatelitov“ pomeni razred satelitov z maso med 201 in 600 kg;
- (8) „vesoljska misija“ pomeni misijo, ki jo opredeli uporabnik in jo mora opraviti vesoljski objekt;
- (9) „vesoljska infrastruktura“ pomeni katero koli sredstvo ali sklop sredstev, sistemov in podsistemov ali njihovih delov, ki se uporablja za izvajanje vesoljskih dejavnosti na podlagi interakcije in delovanja zemeljskega in vesoljskega segmenta ter segmenta povezav;
- (10) „zemeljski segment“ pomeni segment vesoljske infrastrukture na Zemlji, ki se nahaja na ozemlju Unije ali zunaj njega in vključuje zemeljsko infrastrukturo iz Priloge k Direktivi (EU) 2022/2557, vključno z zemeljskimi postajami, terminali, prizemno opremo, potrebno za komunikacijo z vesoljskimi objekti in

podporo izvajanju vesoljskih dejavnosti, centri za nadzor misij in drugimi zemeljskimi centri za nadzor, splošno zemeljsko infrastrukturo, zemeljskimi omrežji, pomožnimi objekti, kot so objekti za sestavljanje, povezovanje in preskušanje vesoljskih plovil, izstrelitveno ploščadjo in povezano infrastrukturo, potrebno za izvajanje izstrelitvenih dejavnosti;

- (11) „vesoljski segment“ pomeni segment vesoljske infrastrukture v vesolju, vključno z vesoljskimi objekti, vesoljskimi postajami, vesoljskimi sondami, sistemi za vesoljski prevoz s posadko ter strojno in programsko opremo v informacijskih sistemih in drugim materialom ali opremo na krovu;
- (12) „vesoljski podatki“ pomeni podatke, prejete iz vesolja, vključno s podatki o prestrezanju, lokaciji, prenosu signala, ki ga ustvari vesoljski objekt, ali podatki, pridobljenimi z opazovanjem, ki izvirajo iz Zemlje, nebesnega telesa, vesoljskega objekta ali vesolja;
- (13) „vesoljske dejavnosti“ pomeni sklop operacij pri izvajanju dejavnosti v vesolju, zlasti:
 - (a) upravljanje in nadzor vesoljskih objektov, tudi za ponovni vstop;
 - (b) izstrelitvene storitve, vključno s poskusi izstrelitve;
 - (c) upravljanje in vzdrževanje izstrelišč in izstrelitvenih objektov;
 - (d) dejavnosti v zvezi z raziskovanjem vesolja, kot so poleti ljudi v vesolje, vesoljski prevoz in izvajanje poskusov, tudi znanstvenih, v vesolju;
 - (e) dejavnosti v zvezi z uporabo in upravljanjem vesoljskih objektov v vesolju, kot so operacije in storitve v vesolju;
 - (f) operacije, ki vključujejo spremljanje vesoljskih odpadkov;
 - (g) dejavnosti, ki vključujejo odstranjevanje vesoljskih odpadkov;
- (14) „vesoljske storitve“ pomeni katero koli od naslednjih storitev:
 - (a) upravljanje in nadzor vesoljskega objekta;
 - (b) zagotavljanje izstrelitvenih storitev ter zagotavljanje storitev upravljanja in vzdrževanja izstrelišč;
 - (c) vse storitve, ki jih zagotavlja primarni ponudnik vesoljskih podatkov;
 - (d) operacije in storitve v vesolju;
 - (e) vesoljske storitve preprečevanja trkov;
- (15) „ponudnik vesoljskih storitev“ pomeni ponudnika vesoljskih storitev, ki jih zajema ta uredba;
- (16) „vesoljski upravljavec“ pomeni javni ali zasebni subjekt, ki upravlja vesoljsko infrastrukturo z izvajanjem vsaj ene od naslednjih vesoljskih storitev na podlagi dovoljenja ali posebne ureditve za izvajanje nacionalnega vesoljskega programa:
 - (a) upravljanje, nadzor in vračanje vesoljskega objekta (v nadaljnjem besedilu: upravljavec vesoljskega plovila);
 - (b) upravljanje, nadzor in spremljanje postopka izstrelitve vesoljskega objekta (v nadaljnjem besedilu: upravljavec izstrelitve);

- (c) upravljanje, nadzor in vzdrževanje objektov v zemeljskem segmentu vesoljske infrastrukture, ki se uporabljajo za postopek izstrelitve (v nadaljnjem besedilu: upravljavec izstrelišča);
 - (d) upravljanje in nadzor vesoljskega objekta za namene zagotavljanja operacij in storitev v vesolju, tudi za druge vesoljske objekte (v nadaljnjem besedilu: ponudnik operacij in storitev v vesolju);
- (17) „vesoljski upravljavec iz Unije“ pomeni vesoljskega upravljavca s sedežem v Uniji ali pod nadzorom fizične ali pravne osebe, ki je ponudnik vesoljskih storitev s sedežem v Uniji;
- (18) „nadzor“ v točki 17 pomeni možnost neposrednega ali posrednega odločilnega vplivanja na pravni subjekt prek enega ali več vmesnih pravnih subjektov;
- (19) „vesoljski upravljavec iz tretje države“ pomeni vesoljskega upravljavca s sedežem v tretji državi, ki izvaja kar koli od naslednjega:
- (a) zagotavlja vesoljske storitve za vesoljske upravljavce iz Unije ali v zvezi z vesoljskimi sredstvi, opredeljenimi v točkah 20 in 21;
 - (b) deluje kot primarni ponudnik vesoljskih podatkov ali
 - (c) zagotavlja storitve primarnim ponudnikom vesoljskih podatkov;
- (20) „sredstva v lasti Unije“ pomeni opredmetena in neopredmetena sredstva v lasti Unije, ustvarjena ali razvita v okviru vesoljskega programa Unije, iz [člena 9\(1\) Uredbe \(EU\) 2021/696](#) in [člena 1 Uredbe \(EU\) 2023/588](#);
- (21) „vladna ali nevladna vesoljska sredstva“ pomeni sredstva, ki niso sredstva, opredeljena v točki 20, in so v javni ali zasebni lasti ter jih upravlja javni organ ali zasebna stranka s sedežem v državi članici, vključno s sredstvi z dvojno rabo pod civilnim nadzorom;
- (22) „primarni ponudniki vesoljskih podatkov“ pomeni ponudnike vesoljskih storitev s sedežem v Uniji ali v tretji državi, ki začnejo prvo obdelavo vesoljskih podatkov, ki tehnično zadostuje za zagotavljanje vesoljskih podatkov, pridobljenih s prvo obdelavo, kot sledi:
- (a) ponudnike elektronskih komunikacijskih storitev, kadar so zadevni vesoljski podatki komunikacija;
 - (b) ponudnike vesoljskih storitev, ki zagotavljajo prvo obdelavo podatkov, pridobljenih z opazovanjem, pred drugo obdelavo teh podatkov, kadar so zadevni vesoljski podatki podatki, pridobljeni z opazovanjem;
- (23) „mednarodna organizacija“ pomeni mednarodno organizacijo, ki v Uniji zagotavlja vesoljske storitve ali vesoljske podatke, ustvarjene z vesoljskimi objekti, ki so nameščeni v orbiti, ki ni bolj oddaljena od geostacionarne orbite, in ki jih upravljajo take mednarodne organizacije;
- (24) „ponudnik vesoljskih storitev preprečevanja trkov“ pomeni ponudnika storitev preprečevanja trkov, vključno s subjektom za preprečevanje trkov v Uniji, ali ponudnike storitev preprečevanja trkov s sedežem v tretji državi;
- (25) „raziskovalna in izobraževalna ustanova“ pomeni ponudnika vesoljskih storitev, ki izvaja vesoljske dejavnosti v poskusne namene, ne glede na to, ali rezultate teh raziskav izkorišča v komercialne namene ali ne;

- (26) „mala in srednja podjetja (MSP)“ pomeni mala in srednja podjetja, kot so opredeljena v [členu 2 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES](#);
- (27) „mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pomeni podjetja, kot so opredeljena v členu 2 Priloge k Priporočilu Komisije C(2025) 3500 final;
- (28) „subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja“ pomeni vesoljske upravljavce, ki so mala podjetja ali raziskovalne ali izobraževalne ustanove in uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja iz člena 10(3) in člena 15(2);
- (29) „nosilna raketa“ pomeni sistem, ki je del vesoljskega segmenta in je zasnovan za prevoz enega ali več vesoljskih objektov v vesolje;
- (30) „orbitalna stopnja nosilne rakete“ pomeni celoten element nosilne rakete, ki je zasnovan za poganjanje z določenim potiskom v namenski fazi delovanja nosilne rakete in doseganje orbite;
- (31) „izstrelitvena storitev“ pomeni storitev, namenjeno nameščanju vesoljskega objekta v orbito, vključno s poskusi izstrelitve;
- (32) „izstrelišče“ pomeni lokacijo na Zemlji, ki je del zemeljskega segmenta vesoljske infrastrukture in s katere poteka izstrelitev vesoljskega objekta;
- (33) „dogodki velikega interesa“ pomenijo bližnja srečanja z visoko stopnjo tveganja, pri katerih so morda potrebni manevri za preprečevanje trkov, ki jih mora izvesti vesoljski upravljavec;
- (34) „nominalna operacija“ pomeni izvedbo načrtovanih nalog ali delovanje, za katero je bilo zasnovano vesoljsko plovilo ali orbitalna stopnja nosilne rakete;
- (35) „konjunkcijska podatkovna sporočila“ pomeni informacije o konjunkciji med vesoljskima objektoma;
- (36) „preprečevanje trkov“ pomeni izvajanje manevrov za preprečevanje trkov, da se zmanjša tveganje trkov v vesolju;
- (37) „delta-V“ pomeni povečanje hitrosti, potrebno za doseg določene orbite ali poti leta;
- (38) „zadevni objekt“ pomeni vsak objekt, vključen v kakršne koli razmere, ki bi lahko vplivale na druge vesoljske objekte ali na razmere na Zemlji;
- (39) „ponovni vstop“ pomeni trajno vrnitev vesoljskega objekta v Zemljino atmosfero;
- (40) „odstranjevanje“ pomeni sklop ukrepov, ki jih izvede vesoljsko plovilo ali orbitalna stopnja nosilne rakete s podporo servisnega vesoljskega plovila ali brez nje, za trajno zmanjšanje tveganja naključnega razpadanja na dele in dolgoročno doseganje čistih orbit;
- (41) „faza odstranjevanja“ pomeni interval med koncem vesoljske misije vesoljskega plovila ali orbitalne stopnje nosilne rakete in koncem njene življenjske dobe;
- (42) „konec življenjske dobe“ pomeni trenutek, ko se vesoljsko plovilo ali orbitalna stopnja nosilne rakete trajno izklopi, praviloma ko zaključi fazo odstranjevanja, ponovno vstopi v Zemljino atmosfero ali ko je vesoljski upravljavec ne more več nadzorovati;

- (43) „konec misije“ pomeni fazo, v kateri vesoljsko plovilo ali orbitalna stopnja nosilne rakete opravi naloge, za katere je bila zasnovana, razen odstranjevanja, postane nedelujoča zaradi okvare ali se trajno ustavi na podlagi prostovoljne odločitve;
- (44) „nevtraliziranje“ pomeni trajno izrabo, nepovratno deaktivacijo ali zavarovanje vseh virov shranjene energije na krovu, ki bi lahko povzročili naključno razpadanje na dele;
- (45) „vesoljski odpadki“ pomeni vse vesoljske objekte, vključno z vesoljskimi plovili ali njihovimi deli in elementi, ki krožijo v Zemljini ali Lunini orbiti ali ponovno vstopajo v Zemljino atmosfero ali Lunino eksosfero, ki ne delujejo ali se ne uporabljajo več za noben poseben namen, vključno z deli raket ali umetnih satelitov ali neaktivnimi umetnimi sateliti;
- (46) „omrežni in informacijski sistem“ pomeni omrežni in informacijski sistem, kot je opredeljen v [členu 6, točka 1, Direktive \(EU\) 2022/2555](#);
- (47) „varnost omrežnih in informacijskih sistemov“ pomeni varnost omrežnih in informacijskih sistemov, kot je opredeljena v [členu 6, točka 2, Direktive \(EU\) 2022/2555](#);
- (48) „kritična infrastruktura“ pomeni kritično infrastrukturo, kot je opredeljena v členu 2, točka 4, Direktive (EU) 2022/2557;
- (49) „center za nadzor misij“ pomeni element v zemeljskem segmentu, namenjen nadzoru in spremljanju izvajanja vesoljske misije;
- (50) „center za nadzor satelitov“ pomeni element zemeljskega segmenta, namenjen nadzoru konfiguracije satelitske platforme;
- (51) „učinkovit tehnični nadzor“ pomeni zagotovilo vesoljskega upravljavca, da vesoljski objekt izvaja samo ukaze, ki jih pošiljajo pooblaščen viri, ter da se ti ukazi izvajajo v pravilnem vrstnem redu in v predvidenem trenutku;
- (52) „telemetrija/daljinsko vodenje“ pomeni povezave za prenos med vesoljskim in zemeljskim segmentom za telemetrijo ter povezave za prenos med vesoljskim in zemeljskim segmentom za daljinsko vodenje;
- (53) „odpornost“ pomeni sposobnost preprečevanja incidenta, zavarovanja pred njim, odzivanja nanj in zoperstavljanja njemu, njegove blažitve, absorbiranja, prilagajanja nanj in okrevanja po njem;
- (54) „kibernetška grožnja“ pomeni kibernetško grožnjo, kot je opredeljena v [členu 2, točka 8, Uredbe \(EU\) 2019/881](#);
- (55) „pomembna kibernetška grožnja“ pomeni pomembno kibernetško grožnjo, kot je opredeljena v [členu 6, točka 11, Direktive \(EU\) 2022/2555](#);
- (56) „incident“ pomeni dogodek, ki ogroža kar koli od naslednjega:
 - (a) razpoložljivost, avtentičnost, celovitost ali zaupnost shranjenih, prenesenih ali obdelanih podatkov ali storitev, ki jih zagotavljajo omrežni in informacijski sistemi ali so dostopni prek njih, ali
 - (b) fizično varnost sredstev vesoljske infrastrukture in vesoljskih upravljavcev;
- (57) „obvladovanje incidentov“ pomeni obvladovanje incidentov, kot je opredeljeno v [členu 6, točka 8, Direktive \(EU\) 2022/2555](#);

- (58) „dodatne kategorije vplivov“ pomeni kategorije okoljskih informacij, ki ne spadajo v kategorije vplivov okoljskega odtisa, izračunane in sporočene skupaj z rezultati okoljskega odtisa izdelkov;
- (59) „združen nabor podatkov“ pomeni popis življenjskega cikla za več postopkov enote ali faz življenjskega cikla, za katere se vhodni in izhodni podatki zagotovijo le na zbirni ravni, horizontalno ali vertikalno;
- (60) „okoljska trajnostnost“ pomeni sposobnost ohranjanja in varstva naravnega okolja Zemlje skozi čas z ustreznimi praksami in politikami, ki izpolnjujejo sedanje potrebe in ne ogrožajo razpoložljivosti virov v prihodnosti;
- (61) „razčlenjevanje“ pomeni postopek razčlenjevanja združenega nabora podatkov na manjše horizontalne ali vertikalne nabore podatkov o postopku enote;
- (62) „izpeljan nabor podatkov“ pomeni nabor podatkov, pridobljen z združevanjem dveh ali več naborov podatkov na podlagi matematičnih operacij ali z združevanjem vsaj enega nabora podatkov z bistvenimi dodatnimi informacijami ali drugimi nabori podatkov;
- (63) „operacije in storitve v vesolju“ pomeni dejavnosti, ki se izvajajo v vesolju (v orbiti in vesolju) z namenom zagotavljanja storitev v zvezi s sredstvi v vesoljskem segmentu in ki vključujejo opravljanje nalog, kot so inšpekcijski pregled, srečanje, združevanje, popravilo, oskrba z gorivom, ponovna konfiguracija, proizvodnja, sestavljanje in razstavljanje, ponovna uporaba, recikliranje, odstranjevanje ter prevoz delujočih, nedelujočih in okvarjenih objektov (odpadkov) v vesolju, s servisnim vesoljskim plovilom z visoko stopnjo avtonomije, vključno s platformami ali večjimi strukturami;
- (64) „izvedba operacij in storitev v vesolju“ pomeni izvedbo načrtovanih nalog v okviru operacij in storitev v vesolju, ki vključujejo enega ali več vesoljskih objektov;
- (65) „servisno vesoljsko plovilo, ki opravlja operacije in storitve v vesolju“ pomeni vesoljsko plovilo, posebej zasnovano za zagotavljanje specifičnih operacij in storitev v vesolju;
- (66) „ciljno vesoljsko plovilo“ pomeni vesoljsko plovilo, za katero se opravijo operacije in storitve v vesolju;
- (67) „pristojni organ“ pomeni javni organ, ustanovljen ali imenovan za pristojni organ v skladu s členom 28;
- (68) „usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti“ pomeni tehnični organ, ustanovljen v državi članici, ki izvaja tehnične ocene v zvezi z vprašanji varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti, zajetimi s to uredbo, in ki je bil priglašen Komisiji v skladu s to uredbo;
- (69) „tehnična ocena“ pomeni postopek, s katerim se dokaže, da ponudniki vesoljskih storitev izpolnjujejo tehnične zahteve iz te uredbe;
- (70) „standard“ pomeni standard, kot je opredeljen v [členu 2, točka 1, Uredbe \(EU\) št. 1025/2012](#);
- (71) „skupne specifikacije“ pomeni sklop tehničnih zahtev, ki ni standard, temveč sredstvo za izpolnjevanje zahtev, ki se uporabljajo za e-potrдіlo ter svetlobno in radijsko onesnaževanje;

- (72) „promet“ pomeni prihodek, ki ga podjetje ustvari, v smislu [člena 5\(1\) Uredbe Sveta \(ES\) št. 139/2004](#);
- (73) „znak Unije za vesolje“ pomeni dokument, ki ga izda Agencija Evropske unije za vesoljski program Unije, ustanovljena s [členom 1 Uredbe \(EU\) 2021/696](#) (v nadaljnjem besedilu: Agencija), in ki potrjuje, da je bila za določen vesoljski objekt opravljena ocena skladnosti s posebnimi zahtevami glede varnosti, odpornosti ali okoljske trajnostnosti, določenimi v shemi označevanja z znakom Unije za vesolje;
- (74) „shema označevanja z znakom Unije za vesolje“ pomeni celovit sklop pravil, tehničnih zahtev, standardov in postopkov, določenih na ravni Unije, ki se uporabljajo za preverjanje skladnosti izdelkov, procesov in storitev, vključno z dejavnostmi preskušanja in inšpekcijskih pregledov, ki se izvajajo v zvezi z vprašanji varnosti, odpornosti ali okoljske trajnostnosti;
- (75) „kritični pregled zasnove“ pomeni fazo inženirskega, proizvodnega in razvojnega postopka, v kateri se ugotovi, ali zasnova in konfiguracija sistemov in podsistemov izpolnjujeta vse določene zahteve vesoljske misije v smislu zmogljivosti, združljivosti, specifikacij izdelka, ocene tveganj, predhodnega načrtovanja preskusov, ustreznosti predhodnega delovanja in predložitve dokazil, ter na podlagi katere se lahko začeta izvajanje in integracija sistema.

Naslov II

IZDAJA DOVOLJENJ IN REGISTRACIJA ZA VESOLJSKE DEJAVNOSTI

Poglavje I

IZDAJA DOVOLJENJ VESOLJSKIM UPRAVLJAVCEM IZ UNIJE

Člen 6

Izdaja dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti

1. Vesoljski upravljavci iz Unije ne zagotavljajo vesoljskih storitev, če v državi članici niso pridobili dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti, ki so skladne z zahtevami iz naslova IV, poglavja I do V, kot je ustrezno, odvisno od kategorije zadevnega vesoljskega upravljavca.
2. Država članica prizna dovoljenja, ki jih je izdala druga država članica, v zvezi z zahtevami iz naslova IV, poglavja I do V.
3. Dovoljenje izda pristojni organ države članice, v kateri ima vložnik sedež, in po potrebi pristojni organ države članice, v kateri namerava vložnik delovati oziroma izvesti izstrelitev, če to ni država članica sedeža.

Pristojni organi navedenih držav članic zagotovijo usklajevanje, da se olajšajo njihovi postopki za izdajo dovoljenj.
4. Pristojni organ za izdajo dovoljenja upošteva mnenje, ki ga je izdal usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti v okviru tehničnih ocen, izvedenih v skladu s členom 8.

5. Vesoljski upravljavci iz Unije, ki nameravajo uporabljati vesoljske storitve, ki jih zagotavlja vesoljski upravljavec iz tretje države ali mednarodna organizacija, v svoji vlogi za izdajo dovoljenja ustreznim pristojnim organom dokažejo, da je navedeni vesoljski upravljavec iz tretje države oziroma mednarodna organizacija registrirana v registru URSO v skladu s členom 17 oziroma členom 18.

Če postopek registracije v registru URSO še ni zaključen, se vesoljski upravljavec iz Unije tesno usklajuje z vesoljskim upravljavcem iz tretje države ali mednarodno organizacijo, ustreznim pristojnim organom in Agencijo, pri čemer med drugim zahteva najnovejše informacije o statusu postopka registracije.

Agencija nemudoma zagotovi take najnovejše informacije, da se preprečijo nepotrebne zamude v postopku za izdajo dovoljenja vesoljskemu upravljavcu iz Unije.

6. Kadar se po izdaji dovoljenja pojavi potreba po zagotavljanju vesoljskih storitev vesoljskega upravljavca iz tretje države ali mednarodne organizacije, na primer pri operacijah in storitvah v vesolju, vesoljski upravljavec iz Unije o tem nemudoma obvesti pristojni organ in mu predloži dokazilo o registraciji navedenega vesoljskega upravljavca iz tretje države ali mednarodne organizacije v registru URSO.

Člen 7

Postopek za izdajo dovoljenja

1. Vložnik vloži vlogo za izdajo dovoljenja pri pristojnem organu iz člena 6(3).
2. Vloga za izdajo dovoljenja vsebuje tehnično dokumentacijo z vsemi potrebnimi dokumenti in dokazili, ki dokazujejo skladnost z zahtevami iz naslova IV, poglavja I do V, kot je ustrezno.
3. Vložnik v svoji vlogi za izdajo dovoljenja pristojnemu organu navede, katere usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti namerava uporabiti za tehnično oceno zahtev iz naslova IV, poglavja I do V, kot je ustrezno.
4. Države članice vzpostavijo postopke, da pristojnim organom omogočijo, da posredujejo tehnično dokumentacijo usposobljenim tehničnim organom za vesoljske dejavnosti, ki jih navede vložnik, ali da vložniku omogočijo, da se obrne neposredno na usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti.
5. Usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti oceni izpolnjevanje zahtev iz naslova IV, poglavja I do V, kot je ustrezno, in v šestih mesecih od datuma prejema tehnične dokumentacije izda mnenje o skladnosti predvidenih vesoljskih dejavnosti z zahtevami iz naslova IV, poglavja I do V, kot je ustrezno.

Pristojni organi v največji možni meri upoštevajo tehnično oceno, ki jo v zvezi z naslovom IV, poglavje II, izvedejo usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti v skladu s členom 8(2), tretji pododstavek.

6. Pristojni organ v 12 mesecih od datuma prejema vloge izda dovoljenje ali zavrne vlogo in o tem obvesti vložnika.
Rok se začasno prekine, dokler vložnik na zahtevo pristojnega organa ne predloži popolnih informacij.
7. Za namene registracije v registru URSO pristojni organ Agencijo obvesti o vseh vesoljskih upravljavcih iz Unije in ponudnikih primarnih vesoljskih storitev, ki jim je

bilo izdano dovoljenje, ter o morebitnih vesoljskih upravljavcih iz tretjih držav, ki jim je izdal dovoljenje za izstrelitev s svojega ozemlja.

Člen 8

Tehnične ocene

1. Države članice pri vzpostavljanju sistemov za izdajo dovoljenj določijo, ali tehnične ocene izvajajo:
 - (a) usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti;
 - (b) mednarodne organizacije s posebnim tehničnim strokovnim znanjem o zadevah, ki jih zajema ta uredba;
 - (c) Agencija;
 - (d) kombinacija možnih izvajalcev iz točk (a), (b) in (c).
2. Države članice, ki nameravajo uporabljati sistem iz odstavka 1, točka (a), zagotovijo, da imajo usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti sedež na njihovem ozemlju.

Države članice za izvajanje tehničnih ocen za vse zadeve iz naslova IV, poglavja I do V, uporabljajo usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti s sedežem na njihovem ozemlju.

Države članice zagotovijo, da je pristojni organ, ustanovljen v skladu s členom 8(1) Direktive (EU) 2022/2555, pristojen za izvajanje tehničnih ocen za zadeve iz naslova IV, poglavje II, v zvezi z vesoljskimi upravljavci iz Unije, razen kadar upravljajo sredstva iz člena 5, prvi odstavek, točka 20.
3. Ponudniki vesoljskih storitev iz odstavka 1, točka (b), ki izvajajo dejavnosti tehničnega ocenjevanja, izpolnjujejo zahteve iz naslova III, poglavje I, oddelek 3.

Države članice, ki uporabljajo sistem iz odstavka 1, točka (b), zagotovijo sodno izvrševanje obveznosti iz prvega pododstavka.
4. Države članice Komisijo uradno obvestijo o svoji odločitvi v skladu z odstavkom 1 in o vseh spremembah v zvezi s tem.

Člen 9

Dovoljenje za konstelacije

1. Kadar namerava vesoljski upravljavec iz Unije izvesti vesoljsko misijo, ki vključuje izstrelitev satelitske konstelacije, pristojnemu organu predloži vlogo za enotno dovoljenje, ki zajema izstrelitev oziroma izstrelitev in upravljanje vseh satelitov, ki so del konstelacije, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
 - (a) vsi sateliti, predvideni za izstrelitev v okviru zadevne vesoljske misije, so enaki in opravljajo enake naloge na enak način;
 - (b) izstrelitev vseh satelitov naj bi se izvedla z isto nosilno raketo in z istega izstrelišča.

Vesoljski upravljavec iz Unije zagotovi, da sateliti, ki so del konstelacije, izpolnjujejo zahteve iz naslova IV, poglavja I do V, in izjavi, da so pogoji iz prvega pododstavka izpolnjeni.

2. Če pristojni organ pri oceni, ki jo po prejemu vloge v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, izvede v zvezi z enim satelitom, predvidenim za izstrelitev v okviru zadevne vesoljske misije, ugotovi skladnost z zahtevami iz naslova IV, poglavja I do V, izda dovoljenje za celotno satelitsko konstelacijo (v nadaljnjem besedilu: enotno dovoljenje).
3. Pristojni organi lahko od datuma izdaje enotnega dovoljenja izvajajo naključne inšpekcijske preglede katerega koli od satelitov v konstelaciji, ki niso bili predmet predhodnega pregleda, na katerem je temeljilo enotno dovoljenje.
4. Pristojni organ odvzame enotno dovoljenje, če rezultati naključnih inšpekcijskih pregledov pokažejo, da satelit ne izpolnjuje zahtev za izdajo dovoljenja.
5. Kadar se pri naključnih inšpekcijskih pregledih iz odstavka 3 ugotovijo vidiki, ki so v nasprotju z izjavo iz odstavka 1, drugi pododstavek, vendar ne pomenijo neskladnosti, in pristojni organ pri oceni ob upoštevanju pojasnil vesoljskega upravljavca iz Unije ne ugotovi večjih tveganj za zadevno vesoljsko misijo, lahko pristojni organ naloži kazen.
6. Pristojni organi pregledajo dovoljenja za izstrelitev satelitskih konstelacij ob izstrelitvi prve serije nove generacije satelitov.

Člen 10

Enostavnejše ureditve

1. Za vesoljske upravljavce iz Unije iz odstavkov 2, 3 in 4 se pogoji za izdajo dovoljenja iz člena 6(1) prilagodijo, kot je določeno v teh odstavkih.
2. Vesoljski upravljavci, ki so raziskovalne ali izobraževalne ustanove ali izvajajo raziskovalne vesoljske misije, izpolnjujejo zahteve iz naslova IV, poglavje I, oddelek 2, kot je določeno v členu 62.
3. Subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja, v zvezi z naslovom IV, poglavje II, izpolnjujejo določbe člena 79(1), prvi pododstavek, le v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami.
4. Kadar vesoljski upravljavci, ki so mala podjetja ali raziskovalne ali izobraževalne ustanove, izvajajo vesoljske misije za predstavitev in potrjevanje v orbiti, so v zvezi z naslovom IV, poglavje III, izvzeti iz obveznosti iz člena 96(2).

Poglavje II

IZDAJA DOVOLJENJA ZA VESOLJSKE UPRAVLJAVCE IZ UNIJE, KI UPRAVLJAJO SREDSTVA V LASTI UNIJE

Člen 11

Vloga za izdajo dovoljenja

1. Kadar se vesoljske dejavnosti izvajajo v zvezi s sredstvi v lasti Unije, Komisija pooblasti subjekt, pooblaščen za izvajanje ali delovanje zadevne komponente programa Unije.

Dovoljenje iz prvega pododstavka temelji na tehnični oceni, ki jo izvede Agencija v zvezi z izpolnjevanjem zahtev iz naslova IV, poglavja I, II, III, IV in V, s strani vložnika.

2. Glede na specifično upravljanje komponente programa Unije subjekt, ki predloži vlogo, Agenciji in Komisiji predloži vse tehnične podrobnosti in pojasnila, ki dokazujejo skladnost z zahtevami iz naslova IV, poglavja I, II, III, IV in V.
3. Agencija v 30 delovnih dneh od prejema vloge subjekta za izdajo dovoljenja oceni, ali je vloga popolna.

Kadar vloga za izdajo dovoljenja ni popolna ali kadar so potrebna dodatna pojasnila, Agencija določi rok, do katerega subjekt, ki predloži vlogo, po potrebi predloži dodatne informacije ali pojasnila.

Ko Agencija oceni, da je vloga popolna, o tem ustrezno obvesti vložnika.

Člen 12

Preučitev, ki jo opravi Agencija

1. Agencija v šestih mesecih od datuma uradnega obvestila iz člena 11(3), tretji pododstavek, v skladu s členom 43(1), točka (a), preuči vlogo za izdajo dovoljenja, pri čemer oceni, ali vložnik:
 - (a) ima vso potrebno zanesljivost, zmogljivost in strokovno znanje za izvajanje vesoljskih dejavnosti;
 - (b) zagotavlja skladnost z zahtevami iz te uredbe in po potrebi z vsemi posebnimi zahtevami, potrebnimi v okviru vesoljskega programa iz Uredbe (EU) 2021/696 ali Uredbe (EU) 2023/588 za izvajanje vesoljske misije, za katero je vložena vloga za izdajo dovoljenja;
 - (c) ne ogroža javnega reda, varnosti oseb in premoženja ter javnega zdravja v Uniji.

Agencija sprejme v celoti utemeljen sklep, s katerim Komisiji predlaga izdajo ali zavrnitev dovoljenja na podlagi tehnične ocene za presojo skladnosti, izvedene v skladu s členom 43(1), točka (a).

Agencija o svojem sklepu nemudoma obvesti Komisijo.

2. Komisija v 30 delovnih dneh po prejemu sklepa Agencije iz odstavka 1, drugi pododstavek, sprejme odločitev o izdaji ali zavrnitvi dovoljenja in o njej nemudoma obvesti vložnika. Odločitev začne veljati, ko je vložnik o njej uradno obveščen.

Komisija izda dovoljenje le, če vložnik izpolnjuje zahteve iz odstavka 1, prvi pododstavek.

3. Agencija vesoljske upravljavce iz Unije, ki se jim izda dovoljenje v skladu s tem poglavjem, nemudoma registrira v registru URSO.

Člen 13

Začasen preklic ali odvzem dovoljenja

1. Vesoljski upravljavec iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, Agenciji nemudoma poroča o:
 - (a) vsakem nepredvidenem dogodku, zaradi katerega bi bilo morda treba spremeniti njegovo dovoljenje;
 - (b) vsakem načrtovanem ali skorajšnjem prenehanju dejavnosti.

2. Agencija Komisiji predlaga začasen preklíc ali odvzem dovoljenja, kot je ustrezno, kadar vesoljski upravljavec iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije:
 - (a) pridobi dovoljenje z navajanjem neresničnih podatkov ali na drug nedovoljen način;
 - (b) ne izpolnjuje več pogojev, pod katerimi je bilo dovoljenje izdano, in ni sprejel popravnih ukrepov, ki jih je zahtevala Komisija.
3. Komisija najpozneje dva meseca po prejemu predloga Agencije iz odstavka 2, prvi pododstavek, sprejme odločitev o predlaganem začasnem preklicu ali odvzemu.

Komisija o svoji odločitvi nemudoma uradno obvesti zadevnega vesoljskega upravljavca iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, in pristojni organ države članice, v kateri ima navedeni vesoljski upravljavec iz Unije sedež.

Poglavje III

PONUĐNIKI VESOLJSKIH STORITEV IZ TRETJIH DRŽAV IN MEDNARODNE ORGANIZACIJE

Člen 14

Zagotavljanje vesoljskih podatkov in storitev s strani vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav in mednarodnih organizacij

1. Vesoljski upravljavci tretjih držav, ki so registrirani v registru vesoljskih objektov Unije v skladu s členom 17 in imajo e-potrđilo iz člena 25(1), lahko zagotavljajo vesoljske storitve za vesoljske upravljavce iz Unije ter v zvezi s sredstvi v lasti Unije in sredstvi iz člena 5, prvi odstavek, točka 21.
2. Da lahko mednarodne organizacije zagotavljajo vesoljske podatke ali vesoljske storitve v Uniji, kot je ustrezno, na podlagi svojih pogodb, se sklenejo sporazumi iz člena 107 oziroma 108.

Mednarodne organizacije, ki zagotavljajo vesoljske podatke ali vesoljske storitve v Uniji v skladu s prvim pododstavkom, so registrirane v registru URSO in imajo e-potrđilo iz člena 25(1).
3. Odstavek 2 se ne uporablja, kadar mednarodna organizacija izvaja le dejavnosti tehničnega ocenjevanja v skladu s členom 8(1), točka (b).

Člen 15

Pravila, ki se uporabljajo za vesoljske upravljavce iz tretjih držav

1. Za upravljavce vesoljskih plovil iz tretjih držav veljajo zahteve, ki se uporabljajo za upravljavce vesoljskih plovil iz Unije ter so določene v členih 62, 66, 67, 69 do 73, 75 do 92 in 96 do 100.

Poleg tega upravljavci vesoljskih plovil iz tretjih držav:

 - (a) se naročijo na javne ali komercialne storitve ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov;
 - (b) zagotovijo, da ima ponudnik vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz točke (a) tehnična sredstva za oceno preprečevanja trkov in izpolnjuje zahteve iz Priloge IV, točka 1;

- (c) Agenciji v vlogi za registracijo v registru URSO sporočijo ime in podatke ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz točke (a).

Agencija informacije iz točke (c) doda v podatkovno zbirko seznamov kontaktnih podatkov Unije iz člena 67(1).

2. Za upravljavce izstrelitev iz tretjih držav in upravljavce izstrelišč iz tretjih držav veljajo zahteve, ki se uporabljajo za upravljavce izstrelitev iz Unije in upravljavce izstrelišč iz Unije ter so določene v členih 61, 75 do 92 in 96 do 100.
3. Za ponudnike operacij in storitev v vesolju iz tretjih držav veljajo zahteve, ki se uporabljajo za ponudnike operacij in storitev v vesolju iz Unije ter so določene v členu 101.
4. Za ponudnike vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz tretjih držav veljajo zahteve, ki se uporabljajo za ponudnike vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije ter so določene v členih 102 in 103.

Člen 16

Pravila za vesoljske upravljavce iz tretjih držav, ki so iz enakovrednih jurisdikcij

Za vesoljske upravljavce iz tretjih držav, ki imajo sedež v tretji državi, za katero je Komisija sprejela sklep o enakovrednosti v skladu s členom 105, se domneva, da izpolnjujejo zahteve iz člena 15.

Člen 17

Registracija ponudnikov vesoljskih storitev iz tretjih držav

1. Agencija na podlagi odločitve Komisije, da dovoli registracijo, v skladu z odstavkom 5, v registru URSO registrira vesoljske upravljavce iz tretjih držav, ki dokažejo skladnost z zahtevami iz naslova IV, kot je določeno v členu 16 ali členu 15.
2. Kadar je bilo pridobljeno odstopanje v skladu s členom 19, se upravljavci izstrelitev iz tretjih držav registrirajo v registru URSO na podlagi odločitve Komisije, ne da bi izpolnjevali enega ali več pogojev iz člena 15.

Kadar država članica zahteva odstopanje, da bi vesoljskemu upravljavcu iz Unije omogočila izstrelitev z vesoljskim upravljavcem iz tretje države, navedeni vesoljski upravljavec iz tretje države Agenciji predloži dokaze o tej zahtevi.
3. Vesoljski upravljavec iz tretje države za registracijo v registru URSO v skladu z odstavkom 1 vloži vlogo pri Agenciji. Vloga vsebuje vsa dokazila, potrebna za dokazovanje skladnosti iz odstavka 1.

Agencija hrani vsa dokazila, ki so jih vložniki predložili med postopkom registracije.
4. Agencija oceni vlogo za registracijo in vesoljskega upravljavca iz tretje države uradno obvesti o izidu svoje predhodne ocene. Agencija navedenemu vesoljskemu upravljavcu iz tretje države omogoči, da predloži utemeljeno izjavo in predloži dodatna pojasnila ali dokaze.
5. Agencija najpozneje pet mesecev od prejema vloge iz odstavka 3, prvi pododstavek, Komisiji predlaga sprejetje odločitve o odobritvi ali zavrnitvi registracije vesoljskega upravljavca iz tretje države v registru URSO.

6. Komisija sprejme odločitev na podlagi predloga Agencije iz odstavka 5 ter o njej uradno obvesti vesoljskega upravljavca iz tretje države in Agencijo.
7. Kadar se uporablja člen 16, Agencija izvede registracijo na podlagi naslednjega:
 - (a) vesoljski upravljavec iz tretje države je pridobil dovoljenje v tretji državi in je pod stalnim nadzorom v njej;
 - (b) Komisija je sprejela sklep o enakovrednosti v skladu z odstavkom 105.
8. Kadar je bila vložena vloga za odstopanje v skladu s členom 19, Agencija registrira vesoljskega upravljavca iz tretje države v registru URSO, potem ko Komisija sprejme sklep v skladu s členom 19(5), prvi pododstavek.

Člen 18

Registracija mednarodnih organizacij

1. Kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 107 ali člena 108, Agencija registrira mednarodne organizacije v registru URSO.
2. Za namene odstavka 1 se ustrezno uporabljajo člen 17(3), (4), (5), (7) in (8) ter členi 19, 21 in 22.

Člen 19

Odstopanja

1. Država članica lahko od Komisije zahteva, da sprejme sklep, s katerim Agenciji dovoli, da registrira upravljavca izstrelitve iz tretje države, ki ne izpolnjuje enega ali več pogojev iz člena 15(2), če so izpolnjeni pogoji javnega interesa iz odstavka 2.

Država članica vloži vlogo v skladu z odstavkom 3, prvi pododstavek.

Za sredstva v lasti Unije Komisija na lastno pobudo oceni, ali je izpolnjen pogoj javnega interesa iz odstavka 2.
2. Kar zadeva izstrelitvene storitve, država članica dokaže, da izstrelitvene storitve, ki jih zagotavlja upravljavec izstrelitve iz tretje države, olajšujejo dostop do vesolja in njegovo uporabo, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
 - (a) v Uniji ni takoj razpoložljivega nadomestka ali realne alternative za izstrelitvene storitve, ki jih zagotavlja zadevni upravljavec izstrelitve iz tretje države;
 - (b) izstrelitvene storitve, ki jih zagotavlja zadevni upravljavec izstrelitve iz tretje države, spodbujajo tehnološke zmogljivosti strateškega pomena za Unijo ali države članice.
3. V vlogi iz odstavka 1, drugi pododstavek:
 - (a) je naveden upravljavec izstrelitve iz tretje države, za katerega se zahteva odstopanje;
 - (b) so jasno, nedvoumno in izčrpno navedene vse zahteve iz člena 15(2), za katere se zahteva odstopanje;
 - (c) so navedene potrebne tehnične podrobnosti v zvezi z zadevno vesoljsko misijo;
 - (d) so navedeni potrebni dokazi, da so druge zahteve izpolnjene.

V vlogi v zvezi z upravljavcem izstrelitve iz tretje države se po možnosti predlagajo alternativni blažilni ukrepi za zagotovitev, da se dosežejo ali vsaj delno dosežejo cilji zahtev iz člena 15(2), za katere se zahteva odstopanje.

4. Komisija vlogo iz odstavka 3 po prejemu posreduje Agenciji. Agencija v enem mesecu izda tehnično oceno o skladnosti z zahtevami iz člena 15, na katere se vloga za odstopanje ne nanaša.
5. Komisija v dveh mesecih od prejema tehnične ocene, ki jo Agencija izda v skladu z odstavkom 4, na podlagi navedene tehnične ocene sprejme sklep o odobritvi odstopanja zadevnemu upravljavcu izstrelitve iz tretje države, če ugotovi, da je pogoj javnega interesa iz odstavka 2 izpolnjen, ali sklep o zavrnitvi odobritve takega odstopanja, če ugotovi, da navedeni pogoj javnega interesa ni izpolnjen.

Ti sklepi se sprejmejo kot izvedbeni akti v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).
6. Kadar Komisija v skladu z odstavkom 5, prvi pododstavek, odobri odstopanje upravljavcu izstrelitve iz tretje države, hkrati odobri odstopanje vesoljskemu upravljavcu iz Unije, ki uporablja izstrelitvene storitve zadevnega upravljavca izstrelitve iz tretje države.

Člen 20

Javni subjekti iz tretjih držav

1. Komisija na zahtevo javnega subjekta iz tretje države za dovoljenje za zagotavljanje vesoljskih storitev ali vesoljskih podatkov v Uniji ali na zahtevo države članice iz odstavka 2 ob pomoči Agencije najprej oceni, ali je ta javni subjekt iz tretje države vladni subjekt oziroma ali upravlja ali ima v lasti sredstva vesoljske infrastrukture, ki so vojaški sistemi, vključno s takšnimi, ki so za civilno rabo.

Agencija v okviru tehnične pomoči, ki jo zagotovi Komisiji, opredeli vse ustrezne dejavnosti in storitve, ki jih zagotavlja ta javni subjekt iz tretje države, ter vsa ustrezna sredstva vesoljske infrastrukture, ki jih tak javni subjekt iz tretje države upravlja ali ima v lasti.
2. Država članica lahko od Komisije zahteva, da javnemu subjektu tretje države dovoli zagotavljanje vesoljskih storitev ali vesoljskih podatkov v Uniji.

Država članica lahko v podporo svoji vlogi navede, da je v javnem interesu, da ena ali več držav članic pridobijo ali, kot je ustrezno, zavarujejo stalen in neoviran dostop do zadevnih vesoljskih podatkov ali vesoljskih storitev, ki jih zagotavlja navedeni javni subjekt iz tretje države, ter lahko dokaže posledice izgube takega dostopa za zadevne trge na ravni Unije ali na ravni držav članic.
3. Komisija lahko na lastno pobudo izvede oceno iz odstavka 1.
4. Kadar Komisija na podlagi ocene iz odstavka 1 ugotovi, da ni varnostnih tveganj za Unijo ali države članice, lahko sprejme sklep, s katerim zadevnemu javnemu subjektu iz tretje države dovoli zagotavljanje vesoljskih storitev ali vesoljskih podatkov v Uniji.

Sklep iz prvega pododstavka se uporablja do datuma začetka veljavnosti mednarodnega sporazuma, sklenjenega z zadevno tretjo državo, ki ureja pogoje za zagotavljanje vesoljskih storitev ali vesoljskih podatkov v Uniji s strani javnega

subjekta iz tretje države, ali do datuma, ko Komisija sprejme sklep o enakovrednosti v zvezi s to tretjo državo, pri čemer se upošteva zgodnejši datum.

Agencija na podlagi sklepa, ki ga Komisija sprejme v skladu s prvim pododstavkom, zadevni javni subjekt iz tretje države nemudoma registrira v registru URSO.

Sklep iz prvega pododstavka se sprejme kot izvedbeni akt v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Člen 21

Klavzula o izrednih razmerah

1. Kadar v državi članici pride do izrednih razmer ali krize ali kadar incident ali napad povzroči motnje, ki prizadenejo več držav članic ali institucij Unije, Komisija čim prej na lastno pobudo ali na zahtevo zadevne države članice izvede oceno.

Komisija lahko na podlagi te ocene v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2) dovoli uporabo vesoljskih podatkov ali vesoljskih storitev ponudnikov vesoljskih storitev, ki niso registrirani v registru URSO.

2. Odločitev iz odstavka 1 se čim prej ter glede na resnost, trajanje in učinke zadevnih izrednih razmer, krize ali motenj potrdi, prekliče ali podaljša v skladu s postopkom iz člena 8 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 22

Začasen preklic ali razveljavitev registracije

1. Agencija Komisiji predlaga začasen preklic ali razveljavitev registracije vesoljskega upravljavca iz tretje države v registru URSO, če:

- (a) Agencija na podlagi dokumentiranih dokazov ugotovi, da vesoljski upravljavec iz tretje države ene ali več zahtev iz člena 16 ali člena 15, kot je ustrezno, ne izpolnjuje več in ne more uporabiti potrebnih popravnih ukrepov za zagotovitev stalne skladnosti z njimi;
- (b) je zadevni nadzorni organ tretje države začasno preklical ali odvzel operativno dovoljenje ali dovoljenje za izstrelitev, izdano zadevnemu ponudniku vesoljskih storitev.

2. Preden Agencija Komisiji predloži predlog za začasni preklic ali razveljavitev registracije iz razlogov iz odstavka 1, točka (a), z zadevnim vesoljskim upravljavcem iz tretje države opravi dialog o razlogih, okoliščinah, obsegu in resnosti neskladnosti ter o popravnih ukrepih in rokih, potrebnih, da navedeni vesoljski upravljavec iz tretje države zagotovi skladnosti, pri čemer ustrezno upošteva morebitno potrebo po tehnični prilagoditvi.

Agencija med tem dialogom zadevnemu vesoljskemu upravljavcu iz tretje države omogoči, da predloži pripombe o razlogih, na podlagi katerih namerava Agencija sprejeti svoj predlog, zagotovi pojasnila ter predloži vso ustrezno dokumentacijo in dokaze v podporo svojim pojasnilom, vključno z vsemi tehničnimi analizami, ter da doseže skladnost.

3. Komisija sprejme odločitev najpozneje dva meseca po prejemu predloga iz odstavka 1, prvi pododstavek.

4. V primeru iz odstavka 1, točka (b), in vsaj 30 dni pred izdajo odločitve o začasnem preklicu ali razveljavitvi Komisija zadevni nadzorni organ tretje države obvesti o svoji nameri, da začasno prekliče ali razveljavi registracijo v registru URSO.
5. Komisija pristojne organe nemudoma obvesti o vseh ukrepih, ki jih je treba sprejeti v skladu z odstavkoma 2 in 4.

Agencija objavi povzetek informacij o začasnem preklicu ali razveljavitvi na svojem spletišču in portalu URSO.

6. Odločitev Komisije o začasnem preklicu ali razveljavitvi registracije v registru URSO začne veljati na datum, ki se določi v odločitvi Komisije. Komisija pri določitvi navedenega datuma na predlog Agencije upošteva čas, ki je morda potreben za prilagoditev ustreznih pogojev.

Glede na zapletenost pogodbenih prilagoditev, ki so morda potrebne, je datum razveljavitve registracije najpozneje 16 mesecev od datuma sprejetja odločitve o preklicu.

Člen 23

Pravni zastopnik v Uniji

1. Vesoljski upravljavci iz tretjih držav pisno imenujejo eno ali več pravnih oseb v eni od držav članic, da delujejo kot njihovi pravni zastopniki v Uniji.
2. Vesoljski upravljavec iz tretje države pravnega zastopnika v Uniji pooblasti, da je poleg vesoljskega upravljavca iz tretje države ali namesto njega naslovnik za pristojne organe, Komisijo in Agencijo v zvezi z vsemi vprašanji, povezanimi s skladnostjo s to uredbo. Ima vsa potrebna pooblastila in vire za zagotovitev učinkovitega in pravočasnega sodelovanja s temi organi.

Poglavje IV

ZAGOTAVLJANJE VESOLJSKIH PODATKOV IN VESOLJSKIH STORITEV V UNIJI IN E-SLEDLJIVOST

Člen 24

Register vesoljskih objektov Unije (URSO)

1. Agencija vzpostavi register vesoljskih objektov Unije (URSO) za registracijo:
 - (a) vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki so pridobili dovoljenje v skladu s členom 6(1) in so jih pristojni organi priglasili Agenciji v skladu s členom 7(7);
 - (b) vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki so subjekti, pooblaščen za izvajanje ali upravljanje zadevne komponente vesoljskega programa Unije na podlagi dovoljenja, ki ga izda Komisija v skladu s členom 12(2);
 - (c) vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav, za katere je bil sprejet sklep o registraciji v skladu s členom 17(1);
 - (d) mednarodnih organizacij, registriranih v skladu s členom 18(1).
2. Agencija pripravi, posodablja in na spletišču URSO objavi konsolidirane sezname vseh ponudnikov vesoljskih storitev iz odstavka 1.
3. Register URSO ima centraliziran inventar in platformo.

Člen 25

Elektronsko potrdilo (e-potrdilo)

1. Agencija po opravljeni registraciji v registru URSO ponudnikom vesoljskih storitev, razen ponudnikom vesoljskih storitev preprečevanja trkov, izda in pošlje elektronsko potrdilo (v nadaljnjem besedilu: e-potrdilo).
2. V e-potrdilu iz odstavka 1 se opredelijo vesoljske misije in vesoljski objekti, ki so ustvarili vesoljske podatke ali omogočili zagotavljanje vesoljskih storitev, ter potrdi skladnost takih vesoljskih predmetov z zahtevami iz te uredbe.
3. Pogodbam ponudnikov vesoljskih storitev iz člena 2(1), točke (a), (c) in (d), za zagotavljanje vesoljskih podatkov in storitev v Uniji se priloži e-potrdilo iz odstavka 1.
4. Pristojni organi v zvezi z vesoljskimi upravljavci Unije v skladu s členom 7(7), neposredno pa tudi vesoljski upravljavci iz tretjih držav in mednarodne organizacije posredujejo naslednje informacije, da lahko Agencija izda in pripravi e-potrdilo iz odstavka 1:
 - (a) podrobnosti o zadevnem ponudniku vesoljskih storitev, kot so ime, fizični naslov, spletni naslov, država članica ali po potrebi tretja država sedeža in izdaje dovoljenja, ime in naslov pristojnega organa ali zadevnega nadzornega organa tretje države, kot je ustrezno;
 - (b) podrobnosti o vrsti vesoljskih storitev, ki se izvajajo, z navedbo držav članic ali tretjih držav, v katerih se te storitve izvajajo;
 - (c) tehnične podrobnosti v zvezi z vesoljskim objektom, ki se upravlja ali izstreli, in zadevno vesoljsko misijo.
5. Za namene zahteve za standarde iz člena 104 e-potrdilo iz odstavka 1 izpolnjuje naslednje zahteve:
 - (a) z e-potrdilom se ugotovi, da se določeni vesoljski podatki ustvarijo z uporabo jasno opredeljene vesoljske misije in vesoljskega objekta;
 - (b) za podatke, pridobljene z opazovanjem, e-potrdilo omogoča spremljanje toka vesoljskih podatkov od njihovega nastanka z danim vesoljskim objektom do vključitve v prvo vesoljsko storitev, pri kateri se uporabljajo navedeni vesoljski podatki;
 - (c) e-potrdilo temelji na algoritmih za ugotavljanje celovitosti vesoljskih podatkov pri njihovi vključitvi v poznejše storitve.
6. Agencija lahko za namene priprave e-potrdila iz odstavka 1 po potrebi od pristojnih organov in usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti zahteva tehnično pomoč v zvezi s katerim koli elementom iz odstavka 5.

Člen 26

Zagotavljanje vesoljskih storitev in podatkov v Uniji

1. Kadar ponudniki vesoljskih storitev, ki niso ponudniki vesoljskih storitev preprečevanja trkov, prvič zagotovijo vesoljske podatke ali vesoljske storitve v Uniji, imajo e-potrdilo iz člena 25(1).

2. Zagotovijo, da je e-potrdilo priloženo njihovim pogodbam o zagotavljanju vesoljskih podatkov ali vesoljskih storitev.

Člen 27

Zahteve za primarne ponudnike vesoljskih podatkov

1. Primarni ponudniki vesoljskih podatkov zagotavljajo vesoljske podatke v Uniji le, kadar so take vesoljske podatke ustvarili vesoljski objekti, registrirani v registru URSO.
2. Kadar primarni ponudniki vesoljskih podatkov prejmejo opozorila ali pritožbe o morebitnih nepravilnostih, opozorijo svoje dobavitelje in hkrati vzpostavijo stik z Agencijo ali pristojnim organom države članice, v kateri imajo sedež.

Naslov III VIDIKI UPRAVLJANJA

Poglavje I UPRAVLJANJE V DRŽAVAH ČLANICAH

ODDELEK 1 PRISTOJNI ORGANI

Člen 28

Imenovanje ali ustanovitev pristojnih organov

1. Vsaka država članica imenuje ali ustanovi javni organ, ki deluje kot pristojni organ, odgovoren za izdajo dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije in nadzor nad njimi ter za vse dejavnosti nadzora trga, potrebne za zaščito uporabe vesoljskih podatkov v skladu s to uredbo.
2. Države članice zagotovijo, da so pristojni organi neodvisni ter imajo strokovno znanje, finančne in človeške vire, operativno zmogljivost in pooblastila, ki jih potrebujejo za izvajanje funkcij iz odstavka 1.

Člen 29

Nadzorne naloge v zvezi z vesoljskimi upravljavci iz Unije

1. Pristojni organi nadzorujejo vesoljske dejavnosti, ki jih izvajajo vesoljski upravljavci iz Unije, in zlasti:
 - (a) nadzorujejo uporabo zahtev iz te uredbe;
 - (b) izvajajo preiskave;
 - (c) vodijo notranjo evidenco kršitev zahtev iz te uredbe;
 - (d) sodelujejo s pristojnimi organi drugih držav članic, da se zagotovi doslednost pri uporabi te uredbe po vsej Uniji;
 - (e) spodbujajo ozaveščenost in razumevanje zahtev iz te uredbe;
 - (f) izvajajo revizije;

- (g) od usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti zahtevajo, da izvede tehnične ocene v skladu s členom 8(1), točka (a);
 - (h) v okviru nadzornih nalog pregledajo uporabo načela sorazmernosti s strani vesoljskih upravljavcev iz Unije;
 - (i) poročajo Komisiji o glavnih nadzornih dejavnostih v zvezi z uporabo te uredbe.
2. Države članice zagotovijo ustrezen nadzor nad vesoljskimi upravljavci iz Unije, ki izvajajo nacionalne vesoljske programe, pri čemer upoštevajo ločitev vlog in neobstoj navzkrižja interesov.

Člen 30

Nadzorna pooblastila

1. Pristojni organi imajo vsa pooblastila za nadzor, preiskovanje, popravljalne ukrepe in sankcioniranje, ki so potrebna za izvajanje funkcij in nalog iz člena 29.
2. Pristojni organi pri izvajanju nadzornih dejavnosti v zvezi z naslovom IV, poglavje II, zagotovijo usklajevanje s pristojnimi organi, imenovanimi v skladu s členom 8(1) Direktive (EU) 2022/2555, ki so odgovorni za nadzorne naloge iz navedene direktive.

Države članice lahko pristojne organe pooblastijo, da ustrezne nadzorne dejavnosti in naloge v zvezi z naslovom IV, poglavje II, te uredbe prenesejo na pristojne organe, ustanovljene v skladu s členom 8(1) Direktive (EU) 2022/2555.

Nadzorne naloge v skladu z Direktivo (EU) 2022/2555 iz prvega in drugega pododstavka se izvajajo na način, s katerim se v celoti ohranja celovitost nadzornih pooblastil iz odstavka 1.
3. Pristojni organi imajo vsaj naslednja preiskovalna pooblastila:
 - (a) da zahtevajo predložitev vseh potrebnih podatkov in dokumentov;
 - (b) da pridobijo dostop do prostorov, zemljišč in prevoznih sredstev, vključno z vso opremo in sredstvi za obdelavo podatkov;
 - (c) da zahtevajo dokazilo o izvajanju zahtev iz te uredbe in ustrezna dokazila;
 - (d) da pregledajo tehnične ocene, ki jih opravijo usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti v skladu s členom 8;
 - (e) da izvajajo inšpekcijske preglede na kraju samem in zunaj njega, vključno z izvajanjem revizij.
4. Kadar pristojni organi izvajajo inšpekcijske preglede, so uradniki, pooblaščen za izvajanje inšpekcijskih pregledov, pooblaščen, da:
 - (a) vstopijo v vse prostore, na zemljišča in v prevozna sredstva zadevnih vesoljskih upravljavcev iz Unije;
 - (b) pregledajo poslovne knjige in drugo poslovno dokumentacijo, ne glede na vrsto nosilca, na katerem so shranjeni, dostopajo do vseh informacij, ki so dostopne preiskovanim vesoljskim upravljavcem iz Unije, ter vzamejo te poslovne knjige ali dokumentacijo ali zahtevajo njihove kopije ali izvlečke iz njih;

- (c) od katerega koli predstavnika ali člana osebja preiskovanega vesoljskega upravljavca iz Unije zahtevajo pojasnila dejstev in dokumente v okviru predmeta inšpekcijskega pregleda ter zabeležijo odgovore;
 - (d) zapečatijo vse poslovne prostore in poslovne knjige ali drugo poslovno dokumentacijo za čas trajanja inšpekcijskega pregleda in v obsegu, potrebnem za njegovo izvedbo.
5. Pristojni organi imajo vsaj naslednja pooblastila za popravne ukrepe:
- (a) da izdajo opozorila o domnevnih kršitvah zahtev iz te uredbe;
 - (b) da vesoljskim upravljavcem iz Unije naročijo, naj prenehajo z ravnanjem, za katero pristojni organi menijo, da je v nasprotju z zahtevami iz te uredbe;
 - (c) da vesoljskim upravljavcem iz Unije naročijo, naj zagotovijo skladnost na način in v časovnem okviru, ki ju določijo pristojni organi;
 - (d) da od vesoljskih upravljavcev iz Unije zahtevajo, da odpravijo pomanjkljivosti, ki so jih pristojni organi ugotovili v zvezi z uporabo zahtev iz te uredbe, tudi z uporabo popravilnih ukrepov za kršitve zahtev iz te uredbe;
 - (e) da za določeno obdobje imenujejo uradnika za spremljanje, ki bo nadzoroval postopek usklajevanja ravnanja vesoljskih upravljavcev iz Unije v zvezi z zahtevami iz te uredbe.
6. Pristojni organi imajo vsaj naslednja pooblastila za sankcioniranje:
- (a) da naložijo ali od ustreznega upravnega ali sodnega organa zahtevajo, da naloži upravno globo zaradi neizpolnjevanja zahtev iz te uredbe ali upravno sankcijo v zvezi s kršitvijo zahtev iz te uredbe;
 - (b) da začasno prekličejo ali od ustreznega upravnega ali sodnega organa zahtevajo, da delno ali v celoti začasno prekliče dovoljenje;
 - (c) da odvzamejo dovoljenje za izvajanje vesoljskih dejavnosti, kadar vesoljski upravljavec iz Unije ne izpolnjuje več pogojev, pod katerimi je bilo izdano, ali kadar je vesoljski upravljavec iz Unije v položaju, v katerem se v skladu z nacionalnim pravom odvzame dovoljenje.
- Začasen preklic, uveden v skladu s točko (b), velja, dokler zadevni vesoljski upravljavec iz Unije ne sprejme vseh ukrepov, ki so potrebni za odpravo težav, ki jih je ugotovil pristojni organ, ali za popolno skladnost z vsemi ukrepi, ki jih je predpisal pristojni organ.
7. Pristojni organi se lahko na lastno pobudo odločijo, da vesoljskim upravljavcem iz Unije naložijočasne ukrepe, zlasti v izrednih razmerah, da bi izpolnili zahteve iz te uredbe.
8. Države članice lahko z zakonom določijo, da imajo nadzorni organi poleg pooblastil iz odstavkov 3 do 7 še dodatna pooblastila. Izvajanje navedenih pooblastil ne ovira učinkovitega izvajanja tega poglavja.

Člen 31

Upravne sankcije

1. Države članice določijo pravila o kaznih za kršitve te uredbe. Navedene kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice Komisijo nemudoma uradno obvestijo o navedenih določbah in vseh poznejših spremembah, ki vplivajo nanje.
2. Pristojni organi pri določanju upravne sankcije in višine upravne globe upoštevajo vse ustrezne okoliščine, po potrebi tudi:
 - (a) resnost in trajanje kršitve ter trajnost škode, povzročene s kršitvijo;
 - (b) predhodne kršitve fizične ali pravne osebe, odgovorne za kršitev;
 - (c) premoženjsko ali nepremoženjsko škodo, povzročeno s kršitvijo, vključno s finančno ali gospodarsko izgubo in škodljivimi učinki na druge storitve, ter vsa ustrezna merila za vpliv kršitve, kot je število prizadetih uporabnikov ali obseg izgube, ki jo je zaradi kršitve utrpela tretja oseba;
 - (d) naklepnost ali malomarnost storilca kršitve;
 - (e) ukrepe, ki jih je sprejel vesoljski upravljavec iz Unije, da bi preprečil ali ublažil škodo;
 - (f) raven sodelovanja s pristojnimi organi in morebitno oviranje inšpekcijskih pregledov, revizij ali drugih dejavnosti spremljanja, ki jih izvajajo pristojni organi po ugotovitvi kršitve;
 - (g) pomen pridobljenega dobička ali preprečenih izgub fizične ali pravne osebe, odgovorne za kršitev;
 - (h) potrebo po odvračilnem učinku upravne globe.
3. Pristojni organi svoje izvršilne ukrepe utemeljijo.
4. Nadzorni ukrepi so učinkoviti, odvračilni in sorazmerni, pri njih pa se upoštevajo vse okoliščine vsakega posameznega primera. Pristojni organi pred sprejetjem nadzornega ukrepa vesoljske upravljavce iz Unije obvestijo o svojih predhodnih ugotovitvah in jim dajo na voljo razumen čas za predložitev pripomb.
5. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni organi pooblastilo, da kršitve te uredbe neposredno predložijo sodnemu organu, in pravico, da samostojno sodelujejo v vseh vrstah pravnih postopkov v zvezi z izvrševanjem te uredbe, tudi z vložitvijo pritožb.

ODDELEK 2

SPREMLJANJE USPOSOBLJENIH TEHNIČNIH ORGANOV ZA VESOLJSKE DEJAVNOSTI

Člen 32

Uporaba usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti

1. Države članice, ki uporabijo možnost iz člena 8(1), točka (a), zagotovijo, da usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti imenujejo, ocenjujejo in spremljajo javni organi ter da so priglašeni Komisiji v skladu s členom 33.
2. Države članice lahko naloge ocenjevanja in spremljanja zaupajo nacionalnemu akreditacijskemu organu v smislu [Uredbe \(ES\) št. 765/2008](#) in v skladu z njo. Komisija poskrbi, da so navedene informacije javno objavljene.
3. Države članice zagotovijo, da javni organ iz odstavka 1:

- (a) je organiziran in deluje tako, da se prepreči vsakršno navzkrižje interesov z dejavnostmi tehničnega ocenjevanja, ki jih izvajajo usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti;
- (b) objektivno in nepristransko izvaja naloge imenovanja, ocenjevanja in spremljanja usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti;
- (c) ima ustrezno število osebja za opravljanje svojih nalog.

Člen 33

Postopek prigrasitve

1. Države članice Komisiji prigrasijo vse imenovane usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti, ustanovljene na njihovem ozemlju. Za prigrasitev uporabijo informacijski sistem o prigrasjenih in določenih organih novega pristopa (NANDO).
2. Država članica lahko Komisiji prigrasi le usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 35.
3. Prigrasitev iz odstavka 1 vključuje:
 - (a) vse podrobnosti o dejavnostih tehničnega ocenjevanja, izvedenih v zvezi z zadevami, ki jih zajema ta uredba; vse ustrezne module ocenjevanja, v katerih je navedeno, kateri postopki, storitve ali izdelki so zajeti v zvezi z zadevami, ki jih zajema ta uredba;
 - (b) vsa ustrezna potrdila o usposobljenosti.
4. Kadar prigrasitev ne temelji na potrdilu o akreditaciji iz člena 34(5), točka (b), države članice Komisiji in drugim državam članicam predložijo dokazila o usposobljenosti zadevnega usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti ter zagotovijo, da bo ta organ redno spremljan in da bo še naprej izpolnjeval zahteve iz člena 35.
5. Organ lahko opravlja dejavnosti kot usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti le, če Komisija ali država članica temu ne nasprotuje v dveh mesecih od datuma prigrasitve, kadar prigrasitev vključuje potrdilo o akreditaciji iz člena 34(5), točka (b), ali v treh mesecih od datuma prigrasitve, kadar prigrasitev vključuje dokumentarna dokazila iz člena 34(6).

ODDELEK 3

USPOSOBLJENI TEHNIČNI ORGANI ZA VESOLJSKE DEJAVNOSTI

Člen 34

Postopek za pridobitev statusa usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti

1. Kadar namerava subjekt izvesti tehnično ocenjevanje za eno ali več zadev iz naslova IV, poglavja I do V, pri ustreznem organu iz člena 32 v državi članici, v kateri ima sedež, vloži vlogo za imenovanje za usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti.
2. Kadar se dejavnosti tehničnega ocenjevanja nanašajo na zadeve iz naslova IV, poglavje II, države članice uporabijo nacionalne pristojne organe iz člena 8 [Direktive \(EU\) 2022/2555](#).

3. Pristojni organi pri opravljanju svojih nalog izdaje dovoljenj in nadzora iz člena 28(1) ustrezno upoštevajo tehnične ocene, ki jih izvedejo telesa in organi iz odstavka 2, ter zagotovijo konvergenco nadzora z organi iz člena 8 Direktive 2022/2555.

Države članice z mehanizmi in protokoli zagotovijo tesno usklajevanje med temi organi in pristojnimi organi, imenovanimi v skladu s členom 28(1) te uredbe.
4. Kadar je javni subjekt, ki izvaja tehnične ocene v zvezi z zahtevami iz naslova IV, poglavji I in V, del upravne strukture pristojnega organa iz člena 28(1), vlogo iz odstavka 1 vloži pristojni organ.
5. Subjekti iz odstavka 1 navedejo, za katere zadeve iz naslova IV, poglavja I do V, se vloži vloga za pridobitev statusa usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti, in:
 - (a) zagotovijo opis vseh dejavnosti tehničnega ocenjevanja, ki se bodo izvajale;
 - (b) navedejo vsa morebitna potrdila o akreditaciji, ki jih je izdal nacionalni akreditacijski organ in potrjujejo, da zadevni organ izpolnjuje zahteve iz člena 35;
 - (c) po potrebi navedejo veljaven dokument, ki dokazuje, da je vložnik imenovan za priglašeni organ v skladu z ustrezno harmonizacijsko zakonodajo Unije.
6. Kadar vložnik ne more predložiti potrdila o akreditaciji iz odstavka 5, točka (b), organu iz člena 32 predloži vsa dokumentarna dokazila, ki navedenemu organu omogočajo, da opravlja preverjanja ali izvaja redno spremljanje za zagotovitev skladnosti z zahtevami iz člena 35.
7. Kadar je bil vložnik že imenovan za priglašeni organ v skladu s harmonizacijsko zakonodajo Unije, se lahko vsi dokumenti in certifikati, povezani s takim imenovanjem, uporabijo v podporo njegovemu imenovanju za usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti v skladu s to uredbo.
8. Kadar so izpolnjeni pogoji iz odstavka 5, organ iz člena 32 sprejme pozitivno odločitev o vlogi. Odločitev se sporoči tehničnemu organu, pristojnim organom zadevne države članice in Komisiji.
9. Usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti posodobi dokumentacijo iz odstavkov 5, 6 in 7, kadar koli pride do pomembnih sprememb, da priglasitvenemu organu omogoči spremljanje stalne skladnosti zadevnega usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti z zahtevami iz člena 35.

Člen 35

Zahteve za usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti

1. Usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti izpolnjujejo zahteve iz točke 1 Priloge IX.
2. Kadar se izvajajo dejavnosti tehničnega ocenjevanja v zvezi z naslovom IV, poglavje III, usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti poleg obveznosti iz odstavka 1 izpolnjuje tudi zahteve iz točke 2 Priloge IX.
3. Usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti, ki izvajajo dejavnosti tehničnega ocenjevanja v zvezi z naslovom IV, poglavji I in V, so javni organi.

4. Usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti, ki za naloge, povezane s tehničnim ocenjevanjem, sklene pogodbo s podizvajalci, o tem ustrezno obvesti organ iz člena 32 in zagotovi, da njegov podizvajalec izpolnjuje zahteve iz odstavkov 1 in 2.

Usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti hranijo vse dokumente v zvezi z ocenjevanjem usposobljenosti podizvajalca in delom, ki ga je opravil zadevni podizvajalec, ter organu iz člena 32 omogočajo dostop do njih.

Člen 36

Identifikacijska številka

Komisija vsakemu usposobljenemu tehničnemu organu dodeli identifikacijsko številko za vesoljske dejavnosti in javno objavi seznam usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti v Uniji, njihove identifikacijske številke in zadeve iz naslova IV, za katere so bili priglášeni.

Člen 37

Spremembe prigrasitev

1. Organ iz člena 32 po potrebi omeji, začasno prekliče ali umakne prigrasitev usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti, ki ne izpolnjuje več zahtev iz člena 35 ali ne izpolnjuje svojih obveznosti. O tem ustrezno obvesti Komisijo in druge države članice.
2. Kadar se prigrasitev omeji, začasno prekliče ali umakne ali kadar usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti s sedežem na ozemlju države članice preneha opravljati svojo dejavnost, zadevna država članica sprejme ustrezne ukrepe za prenos dokumentacije tega usposobljenega tehničnega organa za vesoljske dejavnosti drugemu usposobljenemu tehničnemu organu za vesoljske dejavnosti ali, kadar to ni mogoče, Agenciji ali mednarodni organizaciji iz člena 8(1), točka (b).

Člen 38

Pritožba zoper odločitve usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti

Države članice zagotovijo, da se je zoper odločitve usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti mogoče pritožiti.

Člen 39

Usklajevanje usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti

Komisija omogoči ustrezno usklajevanje usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti po vsej Uniji, vključno z ustanovitvijo sektorskih skupin usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti.

Poglavje II

UPRAVLJANJE NA RAVNI UNIJE

ODDELEK 1

NALOGE IN STRUKTURE AGENCIJE

Člen 40

Naloge Agencije

1. Agencija ima v zvezi z zahtevami iz naslovov II do VI te uredbe naslednje naloge:
 - (a) izvaja tehnične ocene, ki Komisiji omogočajo sprejemanje odločitev v zvezi z izdajo dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in stalnim nadzorom nad njimi ter v zvezi z registracijo in stalnim nadzorom upravljavcev iz tretjih držav;
 - (b) na zahtevo izvaja tehnične ocene iz člena 8(1), točka (c);
 - (c) na podlagi sklepa Komisije izvede registracijo vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav in mednarodnih organizacij v skladu s členoma 17 in 18;
 - (d) vzpostavi in upravlja URSO v skladu s členom 24;
 - (e) izdaja e-potrčila iz člena 25(1);
 - (f) upravlja registracijo v URSO oziroma začasni ali trajni preklic registracije v skladu s členom 22;
 - (g) vzpostavi in upravlja podatkovno zbirko seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa v skladu s členom 67(1);
 - (h) poroča Komisiji o uporabi poenostavljenega obvladovanja tveganja po vsej Uniji in predloži ustrezna priporočila v skladu s členom 79(3), prvi pododstavek;
 - (i) usklajuje dejavnosti mreže Unije za odpornost v vesolju (EUSRN), vzpostavljene v skladu s členom 94(1), in navedeni mreži zagotovi sekretariat;
 - (j) prispeva k vzpostavitvi in vzdrževanju okvira za znak Unije za vesolje v skladu z določbami naslova VI, poglavje II;
 - (k) vzdržuje spletno mesto, kjer so zagotovljene in objavljene posodobljene informacije o shemah označevanja z znakom Unije za vesolje in znakih Unije za vesolje, v skladu s členom 111(5);
 - (l) pomaga Komisiji pri pripravi delegiranih in izvedbenih aktov na podlagi te uredbe ter pri pripravi predlogov za spremembe te uredbe z izdajanjem uradnih tehničnih mnenj za Komisijo;
 - (m) izdaja smernice, namenjene pristojnim organom in vesoljskim upravljavcem iz Unije, ter izdaja priporočila enemu ali več pristojnim organom za spodbujanje doslednih nadzornih praks po vsej Uniji in enotne uporabe prava Unije;
 - (n) na zahtevo Komisije v zvezi z zadevami, ki jih zajema ta uredba, prispeva k vzpostavitvi, merjenju, poročanju in analizi kazalnikov uspešnosti, zlasti v zvezi s pomembnimi incidenti in trki;

- (o) Komisiji zagotavlja vse potrebno tehnično, znanstveno in upravno svetovanje in podporo, da ji omogoči izvajanje nadzornih nalog v skladu s to uredbo;
 - (p) vzpostavi sodelovanje z nadzornimi organi tretjih držav, mednarodnimi organizacijami ali njihovimi organi ter spodbuja in krepi ozaveščenost o zahtevah iz te uredbe na mednarodni ravni;
 - (q) po potrebi sodeluje z drugimi institucijami, organi, uradi in agencijami Unije, kadar dejavnosti zadevnih institucij, organov, uradov in agencij Unije zajemajo tehnične vidike, povezane z varnostjo, odpornostjo in okoljsko trajnostnostjo vesoljskih dejavnosti, ali druge ustrezne zadeve, kot je uporaba umetne inteligence pri izvajanju vesoljskih dejavnosti.
2. Agencija pred predložitvijo tehničnih mnenj iz odstavka 1, točka (l), in pred izdajo smernic iz odstavka 1, točka (m), izvede odprto javno posvetovanje.
- Agencija Komisiji do 1. avgusta 2028 predloži tehnična mnenja za pomoč pri pripravi delegiranih aktov iz člena 113 in izvedbenih aktov iz člena 59(3), prvi pododstavek, člena 61(3), prvi pododstavek, člena 63(2), člena 68(2), prvi pododstavek, člena 69(2), prvi pododstavek, člena 70(3), prvi pododstavek, člena 73(4), prvi pododstavek, člena 93(8), člena 96(7), drugi pododstavek, člena 97(4), člena 101(5), prvi pododstavek, člena 104(2) in člena 111(4), prvi pododstavek.
3. Agencija pred izdajo nove smernice ali priporočila pregleda obstoječe smernice in priporočila, da se prepreči podvajanje.

Člen 41

Pristojbine Agencije

1. Agencija v skladu z delegiranim aktom iz odstavka 3 vesoljskim upravljavcem iz Unije, vesoljskim upravljavcem iz tretjih držav in mednarodnim organizacijam zaračuna pristojbine, s katerimi se v celoti pokrijejo potrebni odhodki, ki jih ima Agencija pri izvajanju nalog na podlagi te uredbe, vključno s povračilom stroškov, nastalih pri delu skupnih pregledniških ekip iz člena 44(2), prvi pododstavek, ali stroškov svetovanja neodvisnih strokovnjakov.
2. Znesek pristojbine, ki se zaračuna ponudniku vesoljskih storitev iz odstavka 1, krije vse stroške, ki nastanejo zaradi izvajanja nalog, določenih v tej uredbi. Znesek je sorazmeren s prometom zadevnega ponudnika vesoljskih storitev.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za dopolnitev te uredbe z določitvijo višine pristojbin in načina njihovega plačila.

Člen 42

Strukturi Agencije

Za izvajanje nalog iz člena 43 se v okviru Agencije ustanovita odbor za skladnost in odbor za pritožbe.

Člen 43

Naloge odbora za skladnost

1. Odbor za skladnost je odgovoren za:
 - (a) pripravo tehničnih predlogov za Komisijo za izdajo dovoljenja v skladu s členom 12(2) upravljavcem sredstev v lasti Unije, ki jih je Komisija pooblastila za izvajanje ali upravljanje zadevne komponente programa Unije v skladu z navedenim členom, in izvajanje dejavnosti tehničnega ocenjevanja v celotnem obdobju trajanja takega dovoljenja, da se Komisiji omogoči izvajanje stalnega nadzora nad takimi upravljavci za zagotavljanje skladnosti z zahtevami iz te uredbe;
 - (b) izvajanje dejavnosti tehničnega ocenjevanja v zvezi z zahtevami iz naslova IV, poglavja I, II, III, IV in V, preden pristojni organi izdajo dovoljenja ponudnikom vesoljskih storitev v Uniji, kar zadeva sredstva iz člena 5, prvi odstavek, točka 21, kadar se država članica odloči, da v skladu s členom 8(1), točka (c), nalogo izvajanja tehničnega ocenjevanja zaupa Agenciji;
 - (c) ocenjevanje, ali vesoljski upravljavci iz tretjih držav stalno izpolnjujejo zahteve iz naslova IV, in pripravo tehničnih predlogov za Komisijo v zvezi s tem, kot je določeno v členu 15 oziroma členu 16.
2. Za namene odstavka 1 ima odbor za skladnost naslednja pooblastila:
 - (a) na način, določen v odstavku 3, sprejema odločitve o tehnični oceni, v katerih Komisiji v skladu s členom 11(1), prvi pododstavek, predlaga izdajo dovoljenja vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije in so pooblaščen za izvajanje komponent vesoljskega programa Unije ali za upravljanje z njimi v skladu s členom 12(2), ter Komisiji v celotnem obdobju trajanja takega dovoljenja predlaga vse potrebne nadzorne ukrepe;
 - (b) sprejema odločitve o tehnični oceni v zvezi z izpolnjevanjem zahtev iz naslova IV, poglavja I, II, III, IV in V, kadar država članica v skladu s členom 8(1), točka (c), Agencijo pooblasti za izvajanje tehničnega ocenjevanja;
 - (c) na podlagi sklepa Komisije, sprejetega v skladu s členom 11(1), prvi pododstavek, členom 17(6) in členom 22(6), prvi pododstavek, opravi registracijo v URSO oziroma začasni ali trajni preklic registracije v URSO za vesoljske upravljavce iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in za vesoljske upravljavce iz tretjih držav ter za mednarodne organizacije v skladu s členi 17, 18 in 22 ter upravlja URSO in z njim povezano platformo;
 - (d) sprejema odločitve o tehnični oceni, v katerih Komisiji predlaga ukrepe za zagotovitev, da vesoljski upravljavci iz tretjih držav po registraciji izpolnjujejo zahteve iz naslova IV, kot je določeno v členih 15 in 16;
 - (e) izdaja e-potrčila iz člena 25(1);
 - (f) odobri ugotovitve poročil, ki jih predložijo tehnični odbori iz člena 44(2), drugi pododstavek, pri izvajanju tehničnih ocen iz odstavka 1;
 - (g) pripravi in objavi konsolidirane sezname ponudnikov vesoljskih storitev, registriranih v URSO, v skladu s členom 24(2);
 - (h) sprejme in objavi svoj poslovnik.
3. Za namene sprejemanja odločitev iz odstavka 2 odbor za skladnost deluje na naslednji način:

- (a) skladnost z zahtevami iz naslova IV, poglavja I, III, IV in V, se ugotovi s tehničnimi ocenami, izvedenimi v skladu s členom 44(1);
- (b) skladnost z zahtevami iz naslova IV, poglavje II, se ugotovi na naslednji način:
 - (i) za odločitve o tehnični oceni v zvezi s ponudniki vesoljskih storitev iz odstavka 1, točka (a), skladnost ugotovi odbor za varnostno akreditacijo v skladu s poglavjem II Uredbe (EU) 2021/696;
 - (ii) za odločitve o tehnični oceni v zvezi s ponudniki vesoljskih storitev iz odstavka 1, točki (b) in (c), se skladnost določi v skladu s členom 44(1).

Člen 44

Tehnične sestave odbora za skladnost

1. Odbor za skladnost deluje v treh sestavah tehničnega odbora, in sicer:
 - (a) tehnični odbor za skladnost na področju varnosti;
 - (b) tehnični odbor za skladnost na področju odpornosti;
 - (c) tehnični odbor za skladnost na področju okoljske trajnosti.
2. Tehnične odbore iz odstavka 1 sestavljajo skupne pregledniške ekipe, ki vključujejo člane osebja Agencije, pristojnih organov in usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti.

Po zaključku tehničnih ocenjevanj tehnični odbori predložijo poročila odboru za skladnost.

Tehničnim odborom pomaga tehnični sekretariat, ki opravlja pripravljalo delo, potrebno za izpolnjevanje nalog odbora za skladnost v skladu s to uredbo.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za dopolnitev te uredbe z določitvijo meril za sestavo in strokovno znanje osebja, ki sestavlja skupne pregledniške ekipe v tehničnih odborih, da se zagotovi uravnotežena sestava osebja iz pristojnih organov in usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti ter podrobno določijo način njihovega imenovanja, naloge in delovne dogovore.

Člen 45

Sestava odbora za skladnost in pravila glasovanja

1. Odbor za skladnost sestavljajo po en predstavnik vsake države članice in predstavnik Komisije.

Mandat članov odbora za skladnost traja štiri leta in se lahko podaljša.
2. Izjemoma so lahko na seje odbora za skladnost kot opazovalci povabljeni predstavniki agencij ali organov Unije in predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij, kot sledi:
 - (a) predstavniki agencij ali organov Unije pri zadevah v zvezi z nalogami ali vidiki, ki so v interesu zadevnih agencij ali organov Unije;
 - (b) predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij pri zadevah, ki so neposredno povezane z njimi, zlasti v zvezi s sredstvi vesoljske infrastrukture, ki so v njihovi lasti ali se nahajajo na njihovem ozemlju, ali pri zadevah, ki so

neposredno povezane s skladnostjo vesoljskih upravljavcev iz tretjih držav in mednarodnih organizacij s to uredbo.

3. Ureditve glede pogojev sodelovanja predstavnikov tretjih držav ali mednarodnih organizacij iz odstavka 2 se določijo v ustreznih sporazumih in so skladne s poslovníkom odbora za skladnost.
4. Odločitve odbora za skladnost se sprejmejo s soglasjem vseh njegovih članov, ki imajo glasovalno pravico. Če soglasja ni mogoče doseči, odbor za skladnost sprejme odločitve na podlagi glasovanja s kvalificirano večino v skladu s členom 16 Pogodbe o Evropski uniji (PEU).

Predstavnik Komisije ne glasuje.

Predsednik odbora za skladnost v imenu odbora za registracijo podpiše odločitve, ki jih ta sprejme.

Člen 46

Odbor za pritožbe

1. Ustanovi se odbor za pritožbe. Odbor za pritožbe je odgovoren za odločanje o pritožbah zoper odločitve Agencije.
2. Odbor za pritožbe je sestavljen iz šestih članov in šestih namestnikov, ki jih s seznama usposobljenih kandidatov, ki ga sestavi Komisija, imenuje upravni odbor na podlagi njihovega ustreznega strokovnega znanja na področju vesoljske zakonodaje ali vesoljskih dejavnosti, zlasti v zvezi z zadevami, povezanimi z varnostjo, obvladovanjem tveganja, kibernetko varnostjo in okoljsko trajnostnostjo vesoljskih dejavnosti ali operacij in storitev v vesolju.
3. Dva člana odbora za pritožbe in dva namestnika imenuje upravni odbor iz [člena 72\(1\) Uredbe \(EU\) 2021/696](#) na podlagi ožjega seznama, ki ga predlaga Komisija po javnem razpisu za prijavo interesa, ki se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
4. Člani odbora za pritožbe so pri odločanju neodvisni. Pri odločanju niso vezani na navodila. V Agenciji, njenem upravnem odboru, odboru za varnostno akreditacijo ali odboru za skladnost ter v zvezi z njimi ne opravljajo nobenih drugih nalog.
5. Mandat članov odbora za pritožbe je štiri leta. Podaljša se lahko enkrat. Članov odbora za pritožbe ni mogoče odstaviti s položaja med njihovim mandatom, razen če jih upravni odbor s sklepom spozna za krive hude kršitve.
6. Odbor za pritožbe sprejema odločitve na podlagi večine štirih od šestih članov. Odbor za pritožbe imenuje svojega predsednika.
Predsednik in člani imajo enake glasovalne pravice.
7. Agencija odboru za pritožbe zagotavlja ustrezno operativno in administrativno podporo.

Člen 47

Pritožba

1. Pritožba se lahko vloži zoper odločitve Agencije, sprejeto v skladu z naslovom II, poglavja II, III in IV, členom 43(2), členi 49 do 52 in naslovom IV, ter zoper katero

koli drugo odločitev Agencije, ki je naslovljena na fizično ali pravno osebo ali ki neposredno in osebno zadeva fizično ali pravno osebo, čeprav je naslovljena na drugo osebo.

2. Pritožba se skupaj z njeno obrazložitvijo vloži pri Agenciji v pisni obliki v treh mesecih od datuma, ko je bila zadevna oseba o odločitvi uradno obveščena, ali, če takega uradnega obvestila ni, v treh mesecih po dnevu, ko je Agencija objavila svojo odločitev.
3. Pritožba, vložena v skladu z odstavkom 1, ne zadrži izvajanja odločitve iz navedenega odstavka. Vendar lahko odbor za pritožbe odloži izvajanje izpodbijane odločitve, če meni, da okoliščine to zahtevajo.
4. Odbor za pritožbe se glede pritožbe odloči v šestih mesecih po tem, ko je bila vložena. Odbor za pritožbe lahko potrdi odločitev ali preda primer odboru za skladnost. Slednjega zavezuje odločitev odbora za pritožbe.
Organ utemelji in objavi odločitve, ki jih sprejme odbor za pritožbe.
5. Komisija je pooblaščen, da določi podrobnosti postopka pred odborom za pritožbe v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).
6. Tožbe za razveljavitev odločitve, ki jo izda Agencija na podlagi te uredbe, in tožbe zaradi neukrepanja v predpisanih rokih se lahko vložijo pri Sodišču šele, ko je izčrpan postopek za pritožbe, naveden zgoraj.

ODDELEK 2

PRISTOJNOSTI KOMISIJE IN AGENCIJE V ZVEZI Z VESOLJSKIMI UPRAVLJAVCI IZ UNIJE, KI UPRAVLJAJO SREDSTVA UNIJE, IN PONUDNIKI VESOLJSKIH STORITEV IZ TRETJIH DRŽAV

Člen 48

Področje uporabe in izvajanje pristojnosti Agencije in Komisije

1. Komisija ob podpori in pomoči Agencije ter na način, določen v tem oddelku, izvaja nadzor nad izpolnjevanjem zahtev iz te uredbe v zvezi z naslednjimi ponudniki vesoljskih storitev:
 - (a) vesoljskimi upravljavci iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije in so subjekti, pooblaščen za izvajanje ali upravljanje komponent vesoljskega programa Unije na podlagi pooblastila, ki ga izda Komisija v skladu s členom 12(2);
 - (b) vesoljskimi upravljavci iz tretjih držav;
 - (c) mednarodnimi organizacijami v skladu s členom 107(3) oziroma členom 108.
2. Za namene izvajanja tehničnih ocen iz člena 40(1), točka (a), ima Agencija pooblastila iz členov 49, 50, 51 in 52.
Agencija obvesti Komisijo o vsakem ukrepu iz členov 49, 50, 51 in 52.
3. Komisija in Agencija ločeno ali skupaj izvajata katero koli od nalog iz členov 49, 50, 51 in 52.
4. Brez poseganja v ustrezne pristojnosti institucij Unije in držav članic lahko Agencija za namene odstavka 1, točka (b), po sklenitvi mednarodnih sporazumov iz člena 106(1) sklene dogovore o upravnem sodelovanju z ustreznimi organi tretjih

držav, da se omogoči nemoteno izvajanje inšpekcijskih pregledov, kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 52(1).

Ti dogovori o sodelovanju ne ustvarjajo pravnih obveznosti za Unijo in njene države članice niti državam članicam in njihovim pristojnim organom ne preprečujejo sklepanja dvostranskih ali večstranskih dogovorov s tretjimi državami in njihovimi ustreznimi organi.

5. V okviru teh dogovorov o sodelovanju se določijo vsaj naslednji elementi:

- (a) podrobni postopki in vidiki usklajevanja z ustreznimi organi tretjih držav, ki Agenciji omogočajo, da na podlagi člena 52 izvaja inšpekcijske preglede v poslovnih prostorih ponudnikov vesoljskih storitev iz odstavka 1, točka (b), ki se nahajajo zunaj Unije;
- (b) podrobnosti, v katerih so določeni pogoji za sodelovanje predstavnikov ustreznih organov tretjih držav pri inšpekcijskih pregledih, ki jih izvaja Agencija na podlagi člena 52, zlasti kadar so ponudniki vesoljskih storitev iz odstavka 1, točka (b), javni subjekti;
- (c) potrebni protokoli in mehanizmi za prenos vseh ustreznih informacij med Agencijo in organi tretje države, zlasti mehanizmi za takojšnje uradno obveščanje s strani organa tretje države o primerih, v katerih se šteje, da so ponudniki vesoljskih storitev iz odstavka 1, točka (b), kršili zahteve, ki jih morajo spoštovati v skladu z veljavnim pravom zadevne tretje države, ter o uporabljenih pravnih sredstvih in izrečenih kaznih;
- (d) vsako potrebno usklajevanje nadzornih dejavnosti, ki se izvajajo v skladu s to uredbo, in dejavnosti, ki jih izvajajo organi tretjih držav;
- (e) redno posredovanje posodobljenih informacij o spremembah regulativnih ali nadzornih ureditev v zadevni tretji državi.

Člen 49

Zahteva za informacije

- 1. Komisija in Agencija lahko s sklepom zahtevata, da ponudniki vesoljskih storitev iz člena 48(1), točke (a), (b) in (c), predložijo vse informacije, ki jih Komisija in Agencija potrebujeta za opravljanje svojih nalog na podlagi te uredbe, vključno z vsemi ustreznimi poslovnimi dokumenti, revizijskimi poročili ali poročili o incidentih ali informacijami o dejavnostih, oddanih v zunanje izvajanje.
- 2. Komisija in Agencija v svojih sklepih, sprejetih na podlagi odstavka 1, navedeta namen zahteve in opredelita, katere informacije se zahtevajo, določita rok, v katerem je treba te informacije predložiti, navedeta globe, ki se v skladu s členom 55(1), točka (c), uporabljajo za predložitev nepopolnih, netočnih ali zavajajočih informacij ali pojasnil, možnost, da se naveden sklep predloži v presojo Sodišču, in pravna sredstva, ki so na voljo na podlagi člena 47.
- 3. Ponudniki vesoljskih storitev iz člena 48(1), točke (a), (b) in (c), predložijo zahtevane informacije.

Člen 50

Pooblastila za preiskave

1. Komisija in Agencija izvajata preiskave pri ponudnikih vesoljskih storitev iz člena 48(1), točke (a), (b) oziroma (c).
2. Komisija in Agencija svojim imenovanim uradnikom izdata pooblastilo za izvajanje preiskav iz odstavka 1. Uradniki Komisije in Agencije izvajajo svoja preiskovalna pooblastila ob predložitvi tega pooblastila.

Komisija in Agencija lahko pooblastita druge osebe iz skupin pregledniških ekip iz člena 44(1) ali revizorje, da skupaj z uradniki Agencije izvedejo preiskavo.
3. V dovoljenju iz odstavka 2, prvi pododstavek, so navedeni njegov namen, predmet preiskave, ukrepi, ki jih je treba izvesti, in globe iz člena 55(1), točka (c), ki se uporabljajo, kadar so predložitev elementov iz odstavka 4, prvi pododstavek, ali odgovori na vprašanja in pojasnila, zahtevani na podlagi odstavka 4, točka (c), netočni ali zavajajoči.
4. Uradniki Komisije in Agencije so pooblaščen, da:
 - (a) preučijo vse evidence, podatke, postopke in drugo gradivo, relevantno za izvajanje njihovih nalog, ne glede na vrsto nosilca podatkov, na katerem so shranjeni;
 - (b) izdelajo ali pridobijo overjene kopije ali izvlečke iz takih evidenc, podatkov, postopkov in drugega gradiva;
 - (c) povabijo in pozovejo katero koli od preiskovanih oseb ali njihovega zastopnika ali zaposlenega, da zagotovi ustna ali pisna pojasnila glede dejstev ali dokumentov, povezanih s predmetom in namenom preiskave, ter zabeležijo odgovore;
 - (d) zahtevajo evidence o telefonskem in podatkovnem prometu.
5. Ponudniki vesoljskih storitev iz člena 48(1), točke (a), (b) oziroma (c), morajo privoliti v preiskave.

Komisija in Agencija pravočasno pred datumom preiskave obvestita pristojni organ države članice, v kateri se bo preiskava izvajala, o načrtovani preiskavi ter o imenih pooblaščenih uradnikov in drugih pooblaščenih oseb iz odstavka 2, drugi pododstavek, kot je ustrezno.
6. Uradniki zadevnega pristojnega organa na zahtevo Komisije in Agencije pomagajo pooblaščenim uradnikom Komisije in Agencije ter drugim pooblaščenim osebam pri opravljanju njihovih nalog. Uradniki zadevnega pristojnega organa se lahko na zahtevo udeležijo zadevne preiskave.

Člen 51

Inšpekcijski pregledi na kraju samem v Uniji

1. Komisija in Agencija lahko opravita vse potrebne inšpekcijske preglede na kraju samem v vseh poslovnih prostorih, na zemljiščih ali lastnini vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, ter v vseh poslovnih prostorih, na zemljiščih ali lastnini ponudnikov vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), ki se nahajajo v Uniji.
2. Inšpekcijski pregledi iz odstavka 1 se izvajajo na podlagi sklepa Komisije oziroma Agencije o izvedbi preiskave na kraju samem.

S tem sklepom se imenujejo pooblašчени uradniki Komisije in Agencije ter druge osebe, ki jih Komisija in Agencija pooblastita za izvajanje inšpekcijskega pregleda.

V njem so navedeni namen, predmet in datum inšpekcijskega pregleda. Navedeni so tudi sklici na globe in periodične denarne kazni, določene v členu 56(1) za primere, ko zadevne osebe ne privolijo v pregled, ter možnost, da se ta sklep predloži v presojo Sodišču, in pravna sredstva, ki so na voljo v skladu s členom 47.

3. Uradniki Komisije in Agencije ter druge osebe, pooblaščen za izvajanje inšpekcijskih pregledov na kraju samem v skladu z odstavkom 2, drugi pododstavek, lahko vstopijo v kateri koli poslovni prostor, na zemljišče ali lastnino vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, oziroma ponudnikov vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c). Imajo vsa pooblastila, določena v členu 50(4), in pooblastila, da zapečatijo vse poslovne prostore, poslovne knjige ali evidence za čas trajanja inšpekcijskega pregleda in v obsegu, potrebnem za njegovo izvedbo.
4. Komisija in Agencija o inšpekcijskem pregledu pravočasno obvestita pristojni organ države članice, v kateri naj bi se inšpekcijski pregled izvedel. Inšpekcijski pregledi se izvedejo, če ustrezni organ temu ne nasprotuje.

Uradniki iz odstavka 2, drugi pododstavek, izvajajo svoja pooblastila ob predložitvi sklepa iz odstavka 2, prvi pododstavek.
5. Vesoljski upravljavci iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, oziroma ponudniki vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), privolijo v inšpekcijske preglede na kraju samem, ki jih s sklepom odredita Agencija in Komisija.
6. Uradniki pristojnega organa države članice, v kateri naj bi se izvajal inšpekcijski pregled, in osebe, ki jih takšni pristojni organi pooblastijo, na zahtevo Komisije ali Agencije pomagajo uradnikom iz odstavka 2, drugi pododstavek. Uradniki pristojnih organov se lahko tudi udeležijo inšpekcijskih pregledov na kraju samem, če za to zaprosijo.
7. Komisija in Agencija lahko od pristojnih organov zahtevata, da v njunem imenu izvedejo določene preiskovalne naloge in inšpekcijske preglede na kraju samem, kot je določeno v tem členu in členu 50. V ta namen imajo pristojni organi vsaj enaka pooblastila, kot so določena v tem členu in v členu 50.

Člen 52

Inšpekcijski pregledi na kraju samem zunaj Unije

1. Kadar Komisija in Agencija svojih nalog iz te uredbe ne moreta izpolniti s sodelovanjem s pravnimi zastopniki iz člena 23, ki zastopajo ponudnike vesoljskih storitev iz člena 48(1), točka (b), lahko Komisija in Agencija izvedeta inšpekcijske preglede na kraju samem v poslovnih prostorih, na zemljišču ali v lastnini ponudnikov vesoljskih storitev iz člena 48(1), točka (b), ki se nahajajo zunaj Unije, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
 - (a) zadevni ponudnik vesoljskih storitev iz člena 48(1), točka (b), privoli z izvedbo inšpekcijskega pregleda v tretji državi in
 - (b) Agencija je uradno obvestila ustrezni organ tretje države, ki pregledu ni nasprotoval.
2. Kadar Komisija in Agencija ukrepata na podlagi odstavka 1, imata pooblastila iz:

- (a) člena 49;
- (b) člena 50(4), točke (a), (b) in (c);
- (c) člena 51(3).

Člen 53

Postopek preiskave s strani Agencije

1. Kadar Agencija zazna resne znake kršitev tehničnih zahtev iz naslova IV, začne preiskavo.
2. Uradniki, ki izvajajo preiskavo, so pooblaščen, da zahtevajo informacije v skladu s členom 49 in da izvajajo preiskave oziroma inšpekcijske preglede na kraju samem v skladu s členoma 50 in 51.

Člen 54

Ukrepi po preiskavi Agencije

1. Kadar Agencija na podlagi preiskave iz člena 53(2) predhodno ugotovi, da je vesoljski upravljavec iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, oziroma ponudnik vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), kršil zahteve iz te uredbe, kot je določeno v Prilogi X, Komisiji predlaga, naj ugotovi obstoj kršitve te uredbe in sprejme enega ali več ukrepov iz člena 55(1), prvi pododstavek, v zvezi z zadevnim vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, ali ponudnikom vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c).

Agencija navede vse dejanske elemente, kršena pravila in predlagani znesek globe.

Komisija lahko na lastno pobudo, na zahtevo države članice ali na podlagi pritožbe razišče vsako kršitev te uredbe.

2. Ko Agencija Komisiji predloži predlog iz odstavka 1, prvi pododstavek, upošteva naravo in resnost kršitve na podlagi svojih predhodnih ugotovitev, pri čemer upošteva naslednja merila:
 - (a) resnost in trajanje kršitve ter trajnost škode, povzročene s kršitvijo;
 - (b) predhodne kršitve, ki jih je storil zadevni vesoljski upravljavec iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije;
 - (c) premoženjsko ali nepremoženjsko škodo, ki jo je ali bi jo lahko povzročila kršitev, vključno s finančno ali gospodarsko izgubo in škodljivimi učinki na druge storitve, ter vsa ustrezna merila v zvezi z vplivom kršitve, kot je število prizadetih uporabnikov ali obseg izgub, ki jih je zaradi te kršitve utrpela tretja oseba;
 - (d) naklepnost ali malomarnost storilca kršitve;
 - (e) ukrepe, ki jih je sprejel vesoljski upravljavec iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, da bi preprečil ali ublažil premoženjsko ali nepremoženjsko škodo iz točke (c);
 - (f) raven sodelovanja med preiskovalnim postopkom, vključno z oviranjem revizij ali dejavnosti spremljanja po odkritju kršitve;
 - (g) pomen pridobljenega dobička ali preprečenih izgub fizične ali pravne osebe, odgovorne za kršitev;

- (h) morebitne sistemske posledice, ki bi jih taka kršitev lahko povzročila;
 - (i) potrebo po odvrčilnem učinku glob.
3. Kadar Agencija na podlagi rezultatov preiskave v skladu s tem oddelkom ne ugotovi obstoja kršitve te uredbe, sprejme sklep o zaključku preiskave. O tem nemudoma obvesti Komisijo.

Člen 55

Nadzorni ukrepi Komisije

1. Komisija lahko po prejemu predloga Agencije iz člena 54(1), prvi pododstavek, sprejme enega ali več naslednjih ukrepov:
 - (a) ugotovi obstoj kršitve in od zadevnega vesoljskega upravljavca iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, ali ponudnika vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), zahteva, da odpravi kršitev;
 - (b) po potrebi na podlagi *prima facie* ugotovitve kršitve odredi začasne ukrepe, da se prepreči nepopravljiva škoda;
 - (c) v skladu s členom 56 naloži globo ali, če je ustrezno, periodično denarno kazen;
 - (d) začasno ali trajno odvzame dovoljenje zadevnemu vesoljskemu upravljavcu iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, oziroma začasno ali trajno prekliče registracijo zadevnega ponudnika vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), v URSO;
 - (e) izda javno obvestilo, v katerem navede vesoljskega upravljavca iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, ali ponudnika vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), ki je odgovoren za kršitev, in naravo kršitve.
2. Komisija pri sprejemanju ukrepov iz odstavka 1 upošteva naravo in resnost kršitve, pri čemer se ravna po merilih iz člena 54(2).

Člen 56

Globe in periodične denarne kazni

1. Kadar Agencija na podlagi člena 54(1), prvi pododstavek, v zvezi z vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravlja sredstva v lasti Unije, ali ponudnikom vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), predlaga, naj Komisija za kršitev te uredbe naloži globo ali periodično denarno kazen, lahko Komisija v sklepu o ugotovitvi kršitve naloži globo ali periodično denarno kazen v skladu z odstavki 2, 3, 4, 5, 6 in 7.
2. Vsaka kršitev se obravnava kot namerna v primeru, če obstajajo objektivni elementi, ki dokazujejo, da je oseba namerno storila zadevno kršitev.
3. Najvišji znesek globe iz odstavka 1 je dvakratni znesek pridobljenega dobička ali dvakratni znesek izgub, ki so bile preprečene zaradi kršitve, kadar jih je mogoče določiti, ali, kadar jih ni mogoče določiti, 2 % skupnega svetovnega letnega prometa pravne osebe v predhodnem poslovnem letu, kot je opredeljeno v ustreznem pravu Unije.

4. Komisija pri določanju višine globe, ki se naloži v skladu z odstavkom 1, upošteva merila iz člena 54(2).
5. Komisija lahko naloži periodične globe in denarne kazni, da bi vesoljske upravljavce iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, oziroma ponudnike vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), prisilila, da odpravijo kršitev ali privolijo v preiskavo in zlasti da predložijo popolne evidence, podatke, postopek ali drugo potrebno gradivo ter dopolnijo in popravijo vse druge informacije, predložene v preiskavi, ki se je začela s sklepom, sprejetim na podlagi člena 50.
6. Periodična denarna kazen je učinkovita in sorazmerna. Periodična denarna kazen se naloži za vsak dan zamude.
7. Periodična denarna kazen se naloži za največ šest mesecev po uradnem obvestilu o sklepu Komisije, razen če se pri pregledu tega ukrepa ob koncu šestmesečnega obdobja ugotovi, da ukrep ni dosegel svojega namena.
8. Zneski glob in periodičnih denarnih kazni se dodelijo splošnemu proračunu Evropske unije.
9. V zvezi z naložitvijo glob in periodičnih denarnih kazni v skladu s tem členom Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 113 za dopolnitev te uredbe, s katerimi določi:
 - (a) podrobna merila in metodologijo za določitev zneskov glob in periodičnih denarnih kazni;
 - (b) podrobna pravila za poizvedovanje, povezane ukrepe in poročanje ter za odločanje, vključno z določbami o pravici do obrambe, dostopa do dokumentacije in pravnega zastopanja ter zaupnosti in začasnimi določbami, ter
 - (c) postopke za pobiranje glob in periodičnih denarnih kazni.
10. Sodišče Evropske unije ima neomejeno pristojnost za presojanje odločitev, s katerimi se naloži globa ali periodična denarna kazen. Naloženo globo ali periodično denarno kazen lahko razveljavi, zniža ali zviša njen znesek.

Člen 57

Pravica preiskovanih oseb do izjave

1. Komisija pred sprejetjem sklepa na podlagi členov 55 in 56 vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, in ponudnikom vesoljskih storitev iz člena 48(1), točki (b) in (c), v zvezi s katerimi se izvaja postopek, omogoči, da podajo izjavo o ugotovitvah in razlogih, na podlagi katerih namerava Komisija sprejeti sklep.

Odločitve Komisije temeljijo samo na ugotovitvah, v zvezi s katerimi so osebe, ki so v postopku, imele priložnost podati pripombe.
2. Preiskovane osebe so upravičene do vpogleda v spis Komisije, pri čemer se upošteva pravni interes drugih oseb glede varstva njihovih poslovnih skrivnosti.

Pravica do vpogleda v spis ne velja za zaupne informacije ali notranje pripravljalne dokumente Agencije ali Komisije.

Naslov IV TEHNIČNA PRAVILA

Poglavje I VARNOST IN TRAJNOSTNOST V VESOLJU

ODDELEK 1 NOSILNE RAKETE

Člen 58

Varnostni načrt izstrelitve

Upravljavca izstrelitve iz Unije pristojnemu organu predloži varnostni načrt izstrelitve v skladu s točko 3 Priloge I.

Člen 59

Varnostni in usklajevalni ukrepi med izstrelitvijo in ponovnim vstopom

1. Upravljavci izstrelitev iz Unije sprejmejo ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja trkov med nosilno raketo in zrakoplovi, pomorskimi plovili ali vesoljskimi plovili ter odpadki v orbiti med fazama izstrelitve in ponovnega vstopa.
2. Ukrepi za zmanjšanje tveganja iz odstavka 1 vključujejo:
 - (a) izvajanje zahtev za usklajevanje iz točke 1.1 Priloge I s pristojnimi organi v zvezi s službami zračnega prometa, ponudniki vesoljskih storitev preprečevanja trkov in izvajalci služb zračnega prometa, ki bi jih to lahko zadevalo;
 - (b) izvedbo ocene tveganja, tj. analize za preprečevanje trkov ob izstrelitvi, v skladu s točko 1.2 Priloge I in ustrezno izvedbo zaprtja izstrelitvenega okna;
 - (c) izračun in omejitev tveganja nesreč ob izstrelitvi in ponovnem vstopu v skladu s točko 1.3 Priloge I.
3. Komisija z izvedbenimi akti:
 - (a) razvije metodo za izračun v analizi za preprečevanje trkov ob izstrelitvi na podlagi verjetnosti trka, ki se prilagodi glede na velikost zadevnega objekta in glede na to, ali je vesoljsko plovilo primerno za bivanje ali aktivno;
 - (b) med obstoječimi metodami izbere in razvije novo metodo za izračun kolektivnega tveganja za nesreče zaradi izstrelitve in ponovnega vstopa, pri čemer ustrezno upošteva naslednje elemente:
 - (i) vse pojave, zaradi katerih lahko nastane katastrofalna škoda (faza vzpona, padec stopnje po ločitvi, ponovni vstop stopnje, izstreljene v orbito, v atmosfero, faza vrnitve stopnje za večkratno uporabo);
 - (ii) trajektorije pred razpadanjem na dele (v atmosferi ali vesolju), odvisno od časa letenja in obravnavanih napak;

- (iii) ustrezne scenarije razpadanja na dele in nastajanja odpadkov ob ponovnem vstopu ali nevtralizaciji nosilne rakete in vrnitvi katerega koli elementa nosilne rakete na Zemljo;
- (iv) razpršenost odpadkov na tleh in oceno njihovih učinkov;
- (v) zanesljivost nosilne rakete za fazo izstrelitve, po potrebi tudi med fazo vrnitve;
- (vi) zanesljivost manevra odstranitve elementa nosilne rakete, izstreljenega v orbito, iz orbite v primeru nadzorovanega ponovnega vstopa;
- (c) določi pragove za tveganja nesreč v skladu s točko 1.3(b) Priloge I za navedene scenarije tveganja;
- (d) določi minimalne zahteve za usklajevanje med upravljavcem izstrelitve iz Unije, ponudnikom vesoljskih storitev preprečevanja trkov, pristojnimi organi in izvajalci služb zračnega prometa, da se oceni učinek izstrelitvenih operacij na druge službe zračnega prometa v fazah izstrelitve in ponovnega vstopa ter čim bolj zmanjšajo motnje.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Člen 60

Sistem za varnost letenja

1. Nosilne rakete vključujejo naprave za spremljanje ali imajo vzpostavljena sredstva, ki omogočajo spremljanje položaja in hitrosti nosilne rakete v realnem času.
2. Nosilne rakete vključujejo vsaj sistem za prenos telemetričnih podatkov za spremljanje podatkov o zmogljivosti nosilne rakete, razen če se z analizo pred letom ugotovi, da let nosilne rakete ne bo povzročil razširitve neznanega in nevarnega območja udarca.
3. Upravljavci izstrelitev iz Unije izvedejo oceno tveganja, da opredelijo možne scenarije tveganja in izvedejo ukrepe za blažitev tveganja v skladu s točko 2.1 Priloge I.
4. Upravljavci izstrelitev iz Unije dodajo sistem na krovu za nevtralizacijo nosilne rakete v skladu s točko 2.2 Priloge I.

Člen 61

Zmanjševanje vesoljskih odpadkov pri nosilnih raketah

1. Upravljavci izstrelitev iz Unije omejijo nastajanje odpadkov z izvajanjem naslednjih ukrepov:
 - (a) omejitev načrtovane sprostitve odpadkov na Zemljo med nominalnimi operacijami z izvedbenimi ukrepi iz točke 1.1 Priloge II;
 - (b) zaščito pred naključnim razpadanjem na dele z izvedbenimi ukrepi iz točke 1.2 Priloge II in točke 1.3 Priloge II;
 - (c) odstranjevanje ob koncu življenjske dobe v skladu s točko 2 Priloge II.
2. Upravljavci izstrelitev iz Unije predložijo naslednje načrte za zmanjševanje vesoljskih odpadkov:

- (a) načrt za nadzor nad odpadki v skladu s tehničnimi in operativnimi zahtevami iz točke 3.1 Priloge II;
 - (b) načrt za odstranitev ob koncu življenjske dobe v skladu s točko 3.2 Priloge II.
3. Komisija z izvedbenimi akti:
- (a) določi časovno obdobje, v katerem se nosilna raketa, ki se uporablja v nizki zemeljski orbiti (LEO), odstrani v skladu s točko 1.1.1(e) Priloge II, vključno s posebnimi ukrepi za pirotehnični sistem in trdno ali hibridno pogonsko gorivo;
 - (b) določi varno območje in čas za odstranitev nosilnih raket, ki se uporabljajo v srednji zemeljski orbiti (MEO), v skladu s točko 1.1.1(d) Priloge II, vključno s posebnimi ukrepi za pirotehnični sistem in trdno ali hibridno pogonsko gorivo;
 - (c) določi prag verjetnosti tveganja naključnega razpadanja na dele v orbiti zaradi notranjih vzrokov v skladu s točko 1.2.1 Priloge II;
 - (d) določi trajanje in prag tveganja razpadanja na dele zaradi trka v skladu s točko 1.3 Priloge II;
 - (e) pripravi pogoje za zasnovo nosilne rakete za razpad za ponovni vstop v atmosfero in nenadzorovan ponovni vstop v skladu s točko 2.2(b)(ii) Priloge II ter
 - (f) razvije metodo izračuna verjetnosti uspešne odstranitve in odstotnega pragu iz točke 2.5 Priloge II.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

ODDELEK 2

VESOLJSKA PLOVILA

Člen 62

Posebna ureditev za vesoljska plovila za raziskave in izobraževanje

1. Upravljalci vesoljskih plovil iz Unije, ki opravljajo raziskovalne in izobraževalne naloge, so izvzeti iz zahtev, določenih v:
- (a) členu 66, če gre za raziskovalna vesoljska plovila, namenjena postavitvi v orbito nad mejo, predpisano v navedenem členu, in pod 600 km, če:
 - (i) sistem za spremljanje omogoča natančno določanje položaja vesoljskega plovila in
 - (ii) je iz ustreznih dokumentov o vesoljski misiji razvidno, zakaj zmogljivosti manevriranja niso bile ohranjene;
 - (b) členu 72, če gre za vesoljska plovila, ki naj bi v orbiti ostala manj kot eno leto;
 - (c) točki 2.3 Priloge IV;
 - (d) točki 2.5 Priloge IV;
 - (e) točki 1.2.1(e)(iv) Priloge V;
 - (f) točki 4.3(f)(iii) Priloge V.

Za namene točke (c) prvega pododstavka je na voljo kontaktna točka za odziv v razumnem operativnem času za nizko zemeljsko orbito/srednjo zemeljsko orbito/geostacionarno orbito.

Za namene točke (d) prvega pododstavka lahko upravljavec vesoljskega plovila iz Unije, ki upravlja raziskovalno vesoljsko plovilo, od ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije iz člena 64(1) zahteva pomoč pri zagotavljanju efemerid in kovarianc svojega vesoljskega plovila.

Za namene točke (e) prvega pododstavka se pri obveznosti zagotavljanja redundance upoštevajo tehnične omejitve, povezane z velikostjo vesoljskega plovila.

2. Izjeme iz odstavka 1 se ocenijo za vsak primer posebej ob upoštevanju velikosti in teže vesoljskega plovila ter trajanja in orbite misije.

Člen 63

Spremljanje

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije zagotovijo, da ima vesoljsko plovilo tehnična sredstva, ki omogočajo spremljanje in natančno določitev položaja v orbiti v skladu s točko 1 Priloge III.

Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije zagotovijo, da lahko sistemi v zemeljskem segmentu obdelujejo podatke v obstoječi priznani obliki zapisa podatkov v skladu s točko 2 Priloge III.

2. Komisija z izvedbenimi akti določi raven natančnosti, ki se zahteva za spremljanje vesoljskih plovil, kot je navedeno v točki 1.1 Priloge III. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Člen 64

Preprečevanje trkov

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije se naročijo na vesoljske storitve preprečevanja trkov, ki jih zagotavlja ponudnik vesoljskih storitev preprečevanja trkov, odgovoren za podkomponento za nadzor in spremljanje v vesolju (SST) iz člena 58(2) Uredbe (EU) 2021/696 (v nadaljnjem besedilu: ponudnik vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije).

2. Naročnina iz odstavka 1 zajema vse faze vesoljske misije, vključno z zvišanjem orbite, operacijami in storitvami v vesolju ter fazami konca življenjske dobe, razen faze ponovnega vstopa.

3. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije med delovanjem ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije nemudoma obvestijo o vseh naslednjih dogodkih:

- (a) vseh načrtovanih spremembah operacije;
- (b) odločitvi o začetku faze odstranjevanja in začetku faze konca življenjske dobe z zagotovitvijo ustreznih informacij tri mesece pred datumom začetka postopka;
- (c) vseh nenačrtovanih spremembah operacij, vključno s težavami, nastalih med trajanjem vesoljske misije in fazo odstranjevanja, ki vplivajo na skladnost s to uredbo, brez nepotrebnega odlašanja.

4. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije izpolnjujejo zahteve iz točke 2 Priloge IV in sodelujejo s ponudnikom vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije v skladu z zahtevami iz navedene točke.

5. Upravljalci vesoljskih plovil iz Unije po prejemu opozorila o dogodku velikega interesa nemudoma obvestijo ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije o vseh ukrepih, sprejetih za preprečitev trka, v skladu s točko 2 Priloge IV.

Člen 65

Storitev ponovnega vstopa

1. Upravljalci vesoljskih plovil iz Unije pošljejo potrebne podatke in informacije, kot so določitev položaja, stanje vesoljskega plovila in možnost komunikacije, da se ponudniku vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije iz člena 64(1) omogoči natančnejša izvedba storitve ponovnega vstopa, brez poseganja v prenos subjektu, odgovornemu za storitev ponovnega vstopa v okviru podkomponente za nadzor in spremljanje v vesolju (SST) iz člena 58(2) Uredbe (EU) 2021/696.
2. Subjekt, odgovoren za storitev ponovnega vstopa, iz odstavka 1 zagotavlja potrebno usklajevanje z ustreznimi organi in izvajalci služb zračnega prometa, da se čim bolj zmanjša vpliv ponovnega vstopa na druge službe zračnega prometa.

Člen 66

Zmogljivosti manevriranja vesoljskega plovila

1. Upravljalci vesoljskih plovil iz Unije zagotovijo, da se vesoljsko plovilo zasnuje, izdelava in upravlja tako, da ima in da so omogočene zmogljivosti manevriranja za orbite z apogejem nad 400 km.
2. Za zmogljivosti manevriranja iz odstavka 1 velja, da vsaj:
 - (a) izpolnjujejo zahteve iz točke 2 Priloge IV in omogočajo odzivanje na opozorilo o dogodku velikega interesa v skladu s členom 64(5);
 - (b) omogočajo učinkovito odstranitev ob koncu življenjske dobe v skladu s členom 70(1), točka (c).

Zemeljski segment je sposoben prejemati orbitalne napovedi in obdelovati podatke v skladu s točko 2 Priloge III.

Člen 67

Podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov za opozorila o dogodkih velikega interesa

1. Agencija vzpostavi in upravlja podatkovno zbirko seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa (v nadaljnjem besedilu: podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov).
2. Upravljalci vesoljskih plovil iz Unije Agenciji sporočijo kontaktne podatke svojega ustreznega osebja, odgovornega za dejavnosti preprečevanja trkov in ponovnega vstopa, da jih Agencija vnese v podatkovno zbirko seznamov kontaktnih podatkov, vzpostavljeno v skladu z odstavkom 1.
3. Agencija podatkovno zbirko seznamov kontaktnih podatkov deli s ponudnikom vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije iz člena 64(1).

Člen 68

Pravila o prometu v orbiti

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije izpolnjujejo zahteve glede prometa v orbiti in usklajevanja iz točke 2 Priloge IV.
2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme pravila, ki določajo zahteve za preprečevanje trkov iz točke 2 Priloge IV.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Člen 69

Določanje položaja v orbiti

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije pred izstrelitvijo analizirajo izbiro orbite in navedejo razloge za to izbiro.

Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije izberejo orbito na podlagi analize, pri čemer upoštevajo obstoječa vesoljska plovila in odpadke v orbiti.

2. Komisija z izvedbenimi akti razvije:
 - (a) posebne metode za izračun prezasedenosti nizke zemeljske orbite, srednje zemeljske orbite in geostacionarne orbite;
 - (b) metode za izračun izbire orbite na podlagi priznanih in najsodobnejših metod.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Člen 70

Zmanjševanje vesoljskih odpadkov

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije sprejmejo naslednje ukrepe:
 - (a) omejitev načrtovanega nastajanja odpadkov, ki padejo na Zemljo, med nominalnimi operacijami v skladu s točko 1.1 Priloge V;
 - (b) omejitev tveganja naključnega razpadanja na dele v skladu s točko 1.2 Priloge V in točko 1.3 Priloge V;
 - (c) dokončanje odstranitve ob koncu življenjske dobe v skladu s točko 3 Priloge V;
 - (d) izvajanje načrta odziva na okvaro v skladu s točko 4.3 Priloge V;
 - (e) zagotavljanje zanesljivosti zasnove v skladu s točko 2.1 Priloge V ter
 - (f) vzpostavitev operativnih postopkov za nadzor kakovosti in zanesljivosti v skladu s točko 2.2 Priloge V.
2. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije pripravijo naslednje načrte za zmanjševanje vesoljskih odpadkov in dokažejo izpolnjevanje zahtev iz odstavka 1:
 - (a) načrt za nadzor nad odpadki v skladu s točko 4.1 Priloge V;
 - (b) načrt za odstranitev ob koncu življenjske dobe v skladu s točko 4.2 Priloge V;
 - (c) načrt odziva na okvaro v skladu s točko 4.3 Priloge V.
3. Komisija lahko z izvedbenimi akti:

- (a) oblikuje ukrepe za omejitev nastajanja odpadkov z omejevanjem predvidene sprostitve odpadkov v smislu njihovega števila in trajanja obstanka v orbiti, vključno s posebnimi pravili za zasnovo pirotehničnih naprav in raketnih motorjev na trdo gorivo, kot je določeno v točki 1.1 Priloge V;
 - (b) razvije ukrepe za omejitev tveganja razpadanja na dele, da se:
 - (i) omejijo notranji vzroki za razpadanje na dele in tveganje trkov iz točke 1.2.1(a) Priloge V;
 - (ii) oblikujejo zahteve glede zasnove in proizvodnje, da se omeji tveganje razpadanja na dele zaradi trka iz točke 1.3(a) in (b) Priloge V;
 - (iii) razvije metoda za izračun verjetnosti trka in praga iz točke 1.3(c) in (d) Priloge V;
 - (c) določi ukrepe ob koncu življenjske dobe, tako da:
 - (i) določi prag verjetnosti uspešne odstranitve in metodo za izračun iz točke 3.1.2 Priloge V in točke 3.1.3 Priloge V;
 - (ii) opredeli najdaljšo življenjsko dobo v nizki zemeljski orbiti pred ponovnim vstopom iz točke 3.4.2 Priloge V;
 - (iii) oblikuje zahteve v zvezi s ponovnim vstopom za nizko zemeljsko orbito iz točke 3.5.4 Priloge V, točke 3.5.6 Priloge V in točke 3.5.8 Priloge V;
 - (iv) določi posebne zahteve za ponovni vstop za srednjo zemeljsko orbito iz točke 3.6 Priloge V;
 - (d) določi tehnične pogoje za mehko nevtraliziranje iz točke 1.2.1(e)(v)(2) Priloge V in za nevtraliziranje za ponovni vstop iz točke 1.2.1(f) Priloge V.
- Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za spremembo prednostnega vrstnega reda iz točke 3.3 Priloge V, da se upošteva tehnološki napredek v zvezi z operacijami in storitvami v vesolju ter da se uvedejo prilagoditve v skladu s tem napredkom.

Člen 71

Podaljšanje misije

1. Kadar želi upravljavec vesoljskega plovila iz Unije podaljšati vesoljsko misijo, pristojnemu organu predloži zahtevo za njeno podaljšanje najpozneje tri mesece pred načrtovanim koncem zadevne vesoljske misije.
2. Pristojni organi se lahko na zahtevo, predloženo v skladu z odstavkom 1, odločijo, da trajanje vesoljske misije, ki jo izvaja upravljavec vesoljskega plovila iz Unije, podaljšajo prek obdobja, za katero je bilo izdano prvotno dovoljenje.
3. Pristojni organ odobri zahtevo za podaljšanje vesoljske misije, če vesoljsko plovilo še vedno izpolnjuje zahteve iz Priloge V.

Člen 72

Svetlobno in radijsko onesnaževanje

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije pripravijo načrt, ki vsebuje ustrezne ukrepe za omejitev svetlobnega in radijskega onesnaževanja v skladu z odstavkom 2.
2. Vizualna magnituda vesoljskega plovila v celotni življenjski dobi, vključno z zahtevami glede zasnove, ki se nanašajo na premaz ali zaščito z nizko odbojnostjo, je vsaj 7 magnitud.

Načrt iz odstavka 1 vključuje vse naslednje elemente:

- (a) opis tehničnih in operativnih ukrepov, ki jih izvaja upravljavec vesoljskih plovil iz Unije za zmanjšanje vidne svetlosti vesoljskega plovila in vpliva satelitov na astronomska opazovanja;
- (b) opis tehničnih in operativnih ukrepov, ki jih izvaja upravljavec vesoljskih plovil iz Unije za omejitev motenj v radioastronomskih observatorijih in zmanjšanje vpliva satelitov na astronomska opazovanja.

Člen 73

Konstelacije

1. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije v konstelaciji, megakonstelaciji ali gigakonstelaciji:
 - (a) zagotovijo, da ima vsako posamezno vesoljsko plovilo pogonski sistem;
 - (b) v zemeljskem segmentu vzdržujejo katalog posameznih trajektorij vesoljskih plovil in dnevno izvajajo preglede tveganja trkov;
 - (c) zagotavljajo varnost v skladu z zahtevami iz točke 1 Priloge VI v zvezi z ukrepi za preprečevanje trkov znotraj konstelacije;
 - (d) izpolnjujejo dodatne obveznosti poročanja iz točke 2 Priloge VI.
2. Upravljavci vesoljskih plovil iz Unije v megakonstelaciji ali gigakonstelaciji:
 - (a) pri izbiri orbite upoštevajo naslednje elemente:
 - (i) celoten vpliv namestitve konstelacije na preobremenjenost orbite;
 - (ii) obstoječe konstelacije v orbiti, preden izberejo orbito;
 - (iii) zagotovijo, da izbrana orbita ne sovпада s položajem drugih vesoljskih objektov, kar bi pomenilo veliko število ponavljajočih se in sistematičnih konjunkcij;
 - (iv) skupno število manevrov za preprečevanje trkov, ki se pričakujejo v življenjski dobi satelitske konstelacije;
 - (b) omejijo posledice vesoljskega plovila, ki ob vstopu v orbito ne deluje, z njegovim potiskom v orbito:
 - (i) ki omogoča hiter ponovni vstop vesoljskega plovila;
 - (ii) kjer je tveganje trkov omejeno;
 - (c) zagotovijo, da je zahtevana verjetnost uspešne odstranitve iz člena 70(1), točka (c), sorazmerna s številom vesoljskih plovil;
 - (d) zagotovijo, da je obdobje v orbiti po koncu življenjske dobe krajše od obdobja, določenega v Prilogi V.

3. Vesoljski upravljavci iz Unije, ki upravljajo gigakonstelacijo, med zasnovno in delovanjem vesoljskega plovila pristojnemu organu predložijo načrt, ki dokazuje razpoložljivost pogonskega goriva, potrebnega za veliko število manevrov, povezanih s pričakovanim številom zahtevanih manevrov za preprečevanje trkov.
4. Komisija z izvedbenimi akti:
 - (a) določi tveganje trka znotraj konstelacije v skladu s točko 1.2(c) Priloge VI;
 - (b) omeji svetlobno in radijsko onesnaževanje v skladu s točko 2.1 Priloge VI.Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Člen 74

Uporaba zahtev za proizvode

Vesoljski upravljavci iz Unije v svojih pogodbah, sklenjenih s proizvajalci dobavitelji, zagotovijo skladnost pogodbenih vesoljskih objektov ali, kot je ustrezno, skladnost komponent z zahtevami glede zasnove in proizvodnje iz tega poglavja.

Poglavje II

ODPORNOST VESOLJSKE INFRASTRUKTURE

ODDELEK 1

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 75

Razmerje do direktive NIS 2 in direktive o odpornosti kritičnih subjektov

1. V povezavi z vesoljskimi upravljavci iz Unije, ki se štejejo za bistvene ali pomembne subjekte v skladu s členom 3 Direktive (EU) 2022/2555 v zvezi z vesoljskimi dejavnostmi in vesoljskimi storitvami, ki jih zajema ta uredba, se ta uredba v zvezi s členom 21 Direktive (EU) 2022/2555, ki se nanaša na ukrepe za obvladovanje tveganj za kibernetno varnost, za namene člena 4 navedene direktive šteje za sektorski pravni akt Unije.
2. Kadar so vesoljski upravljavci iz Unije opredeljeni kot kritični subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557, se ta uredba uporablja ob dopolnjevanju z Direktivo (EU) 2022/2557.
3. Za namene tega poglavja pristojni organi sodelujejo z ustreznimi organi, imenovanimi ali ustanovljenimi v skladu s členom 9(1) Direktive 2022/2557, kot sledi:
 - (a) v okviru podpore ocenam tveganja, ki jih je treba izvesti na podlagi te uredbe, v skladu s členom 78(2) in v okviru podpore ocenam tveganja, ki jih je treba izvesti na podlagi Direktive (EU) 2022/2557, v skladu s členom 12(2), drugi pododstavek, in členom 13(2);
 - (b) kadar koli je to potrebno za zagotavljanje doslednosti pri uporabi te uredbe in Direktive (EU) 2022/2557 ter za izmenjavo informacij, tudi za namene iz členov 11, 15, 18 in 21 navedene direktive.

ODDELEK 2 OBVLADOVANJE TVEGANJA

Člen 76

Obvladovanje tveganja v življenjskem ciklu vesoljskih misij

1. Vesoljski upravljavci iz Unije sprejmejo vse potrebne ukrepe za obvladovanje tveganja za varnost omrežnih in informacijskih sistemov ter varnost fizične infrastrukture in okolja v skladu z načelom sorazmernosti, pri čemer upoštevajo svoj profil tveganja in velikost ter naravo, obseg in kompleksnost svojih vesoljskih dejavnosti.

Ukrepi iz prvega pododstavka so:

- (a) celoviti, da glede na naloge, ki se izvajajo, zajemajo vse segmente vesoljske infrastrukture, tudi zemeljsko infrastrukturo, vključno s sistemi in podsistemi te infrastrukture;
 - (b) primerni in sorazmerni tveganjem;
 - (c) osnovani na pristopu, ki upošteva vse nevarnosti.
2. Ukrepi iz odstavka 1, prvi pododstavek, vesoljskim upravljavcem iz Unije omogočajo, da:
 - (a) stalno zagotavljajo odpornost vesoljske infrastrukture;
 - (b) ohranjajo učinkovit tehnični nadzor nad svojimi vesoljskimi misijami, pri čemer dopuščajo raven tveganja, ki je ustrezna in skladna s cilji in značilnostmi vsake vesoljske misije ter skladna z nadzornimi navodili.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije pri ocenjevanju ustrezne in dosledne stopnje tveganja v skladu z odstavkom 2, točka (b), upoštevajo vsaj naslednja merila:
 - (a) vrsto in značilnosti vesoljske misije, kot so njeni posebni cilji, orbita in velikost konstelacije;
 - (b) vpliv na druge vesoljske dejavnosti;
 - (c) velikost zadevnega subjekta, stopnjo izpostavljenosti tveganju ter verjetnost in resnost incidentov, vključno z njihovim družbenim in gospodarskim vplivom.
4. Vesoljski upravljavci iz Unije obvladujejo tveganja iz odstavka 1, prvi pododstavek, da zagotovijo digitalno in fizično odpornost vesoljske infrastrukture v celotnem življenjskem ciklu vesoljskih misij, pri čemer ustrezno upoštevajo:
 - (a) faze načrtovanja in zasnove, vključno s pripravljalnimi dejavnostmi do faze proizvodnje, kot so analiza misije, analiza sistema, opredelitev sistema in zasnova sistema, do popolne določitve sistemov;
 - (b) faze proizvodnje in preskušanja, kot so faze proizvodnje, sestavljanja, integracije, preverjanja, potrjevanja in kvalifikacije;
 - (c) operativno fazo, ki vključuje:
 - (i) prevoz, zagon, izstrelitev in fazo zgodnje orbite;
 - (ii) delovanje vesoljskega objekta, rutinsko fazo, dejavnosti v zvezi z nadzorom, upravljanjem in spremljanjem vesoljske misije ter vsakršno ustrezno usklajevanje teh dejavnosti;

- (iii) vzdrževanje zemeljskega in vesoljskega segmenta;
 - (iv) izvajanje operacij in storitev v vesolju, kot je servisiranje v orbiti;
 - (d) faze konca življenjske dobe, zlasti faze konca vesoljske misije, nevtraliziranja, odstranjevanja, razgradnje in odstranitve iz orbite;
 - (e) vse podporne dejavnosti, kot so prevoz, skladiščenje, logistika, storitve vzdrževanja, upravljanje splošne infrastrukture IKT.
5. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo sistem upravljanja informacijske varnosti v skladu z ustreznimi standardi.
- Sistem upravljanja informacijske varnosti iz prvega pododstavka je del splošnega obvladovanja tveganja vesoljskih upravljavcev iz Unije in se izvaja na način, ki jim omogoča, da učinkovito in celovito obravnavajo vse vire tveganja v skladu s členom 78(1), točka (a), in načeli iz odstavka 2, točka (b).
6. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo, izvajajo in uporabljajo politiko in postopke, s katerimi se ocenjuje, ali se sprejeti ukrepi za obvladovanje tveganj za kibernetko varnost učinkovito izvajajo in vzdržujejo.

Člen 77

Organizacijski vidiki

1. Upravljalni organ vesoljskega upravljavca iz Unije nadzoruje izvajanje ukrepov za obvladovanje tveganja, sprejetih za zagotovitev skladnosti z zahtevami iz tega poglavja, in je zanje odgovoren.
2. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo, revidirajo in spremljajo notranje mehanizme v zvezi z varnostno politiko na področju človeških virov, da zagotovijo, da vse osebe razume odgovornosti v zvezi z varnostjo in se jim zaveže v skladu z vlogami in odgovornostmi. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo kadrovske politike, da v celotnem postopku zaposlovanja in disciplinskem postopku zagotovijo vse potrebne preglede in preverjanja.

Člen 78

Ocene tveganja

1. Vesoljski upravljavci iz Unije v celotnem življenjskem ciklu vesoljskih misij:
 - (a) stalno ugotavljajo in ocenjujejo vse vire tveganj;
 - (b) redno pregledujejo ugotovljena tveganja;
 - (c) opredelijo ranljivosti in incidente v zvezi s kibernetko varnostjo ter fizične ranljivosti in incidente ter jih glede na oceno tveganja iz odstavka 2 analizirajo, če takih ranljivosti ni mogoče takoj odpraviti ali ublažiti;
 - (d) pripravijo namenske načrte za obvladovanje tveganja za vse ugotovljene ranljivosti na področju kibernetke varnosti, ki povzročajo tveganje nad ravno tveganja iz člena 76(2), točka (b).
2. Vesoljski upravljavci iz Unije izvajajo ocene tveganja v skladu s točko 1 Priloge VII.
3. Komisija je pooblaščen za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za dopolnitev te uredbe z:

- (a) določitvijo meril za namene scenarijev tveganja iz točke 1.4(f) Priloge VII, s katerimi se opredelijo:
 - (i) kritična sredstva, kritične funkcije, kritične operacije in kritične faze v celotnem življenjskem ciklu vesoljskih misij, za katere vesoljski upravljavci iz Unije pripravijo scenarije varnostnega tveganja;
 - (ii) kritična sredstva in kritične funkcije iz člena 79(1), prvi pododstavek, za katere subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja, razvijejo scenarije varnostnega tveganja;
- (b) pripravo scenarijev tveganja, ki so prilagojeni tveganjem, ki jih obravnavajo vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja;
- (c) določitvijo minimalnega seznama varnostnih ciljev, vključno s stopnjami tveganja, ki jih je treba upoštevati;
- (d) oblikovanjem meril in metodologije za zagotovitev primerljivosti ocen tveganja, da se olajšajo nadzorne dejavnosti („nadzorni pregledi“) pristojnih organov;
- (e) razvojem metod modeliranja groženj v podporo ocenam tveganja za različne segmente in sisteme vesoljske infrastrukture;
- (f) oblikovanjem ukrepov za obvladovanje tveganja, ki jih bodo uporabljali vesoljski upravljavci iz Unije.

Člen 79

Poenostavljeno obvladovanje tveganja

1. Subjekti, za katere se uporablja poenostavljeno obvladovanje tveganja iz člena 10(3), uporabljajo ukrepe iz točke 9 Priloge VII samo v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami, potrebnimi za obravnavanje tveganj:
 - (a) izgube nadzora nad sredstvi s pogonom;
 - (b) izgube nadzora nad sredstvi z zmožnostjo povzročanja motenj, ki bi lahko negativno vplivale na varnost drugih vesoljskih operacij.
2. Pristojni organi Agenciji predložijo seznam subjektov, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja.
3. Agencija Komisiji vsako leto poroča o uporabi poenostavljenega obvladovanja tveganja v Uniji. Agencija lahko predloži priporočila za olajšanje konvergence nadzora na celotnem notranjem trgu.
 Glavne ugotovitve poročil iz prvega pododstavka se po potrebi uvrstijo na dnevni red sestankov mreže Unije za odpornost v vesolju, vzpostavljene v skladu s členom 94(1).
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za spremembo zahtev iz točke 9 Priloge VII, da se lahko določbe te uredbe prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik.

Člen 80

Opredelitev in upravljanje informacij in sredstev vesoljske infrastrukture

1. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo, vzdržujejo in posodablajo celovite politike za kategorizacijo in upravljanje informacij in sredstev vesoljske infrastrukture.
2. Vesoljski upravljavci iz Unije opredelijo in evidentirajo sredstva v skladu s točko 2 Priloge VII ob upoštevanju ocen tveganja iz člena 78(2) in sorazmerno s potrebo po spremljanju in odkrivanju incidentov iz člena 83.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije kategorizirajo informacije glede na potrebe po informacijski varnosti, pri čemer upoštevajo vsaj naslednje:
 - (a) potrebo po zagotavljanju zaupnosti, celovitosti, avtentičnosti in razpoložljivosti informacij;
 - (b) stopnjo kritičnosti, ki se zahteva glede na stopnjo varnosti zadevne vesoljske misije.
4. Vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami iz člena 79(1), prvi pododstavek, vzpostavijo in vzdržujejo evidence za namene odstavkov 1, 2 in 3.

Evidence iz prvega pododstavka se pripravijo za posamezno vesoljsko misijo, pri čemer se navedeta izvor in trenutna fizična lokacija sredstev, po potrebi vključno z opredelitvijo storitve v oblaku. Zaloge se posodablajo.

Člen 81

Upravljanje in nadzor pravic dostopa

1. Vesoljski upravljavci iz Unije izvajajo upravljanje in nadzor pravic dostopa s protokoli za upravljanje identitete in dostopa.
2. V protokolih iz odstavka 1 so določeni pogoji in postopki za pravice do logičnega in fizičnega dostopa do sistemov in sredstev, vključno z dostopom na daljavo.
3. Protokoli za upravljanje identitete in dostopa iz odstavka 1:
 - (a) so primerni za zaščito dostopov do zemeljskega segmenta in centrov za nadzor vesoljskega segmenta;
 - (b) omogočajo omejitve fizičnega in logičnega dostopa do vseh kritičnih sredstev, kritičnih informacij, kritičnih funkcij, kritičnih operacij in po potrebi kritične opreme ali informacij, opredeljenih v skladu s členom 80(2);
 - (c) so prilagojeni standardnim operacijam in izrednim razmeram, da se omogoči učinkovito in pravočasno odzivanje na izredne razmere po aktivaciji načrtov odzivanja in obnovitve iz člena 87.
4. Vesoljski upravljavci iz Unije pri določanju pogojev in postopkov iz odstavka 2 zajamejo izdajanje, stalno upravljanje (vključno s spremembo, nadgradnjo ali zmanjšanjem pravic), preklic, ukinitve, preverjanje ter revizijo pravic do logičnega in fizičnega dostopa za vse pooblašcene naprave, procese in uporabnike.

Navedeni pogoji in postopki temeljijo na načelih „potrebe po seznanitvi“ in „najmanjšega privilegija“ (omejitev na to, kar je potrebno za zagotovitev zakonite in odobrene uporabe ali dejavnosti).

5. Pravice do identitete in dostopa iz odstavka 2 se samodejno prekličejo, ko pooblastila oseba ali naprav potečejo ali niso več potrebna.
6. Protokoli za upravljanje identitete in dostopa iz odstavka 1 zagotavljajo ustrezno zaščito informacij in sredstev, opredeljenih v skladu s členom 80(2), pred tveganji, vključno s škodo, zlorabo ali nepooblaščenim dostopom ali uporabo.

Člen 82

Fizična odpornost

1. Vesoljski upravljavci iz Unije sprejmejo ukrepe iz točke 3 Priloge VII in vse druge ukrepe, ki so potrebni in ustrezni za zagotovitev odpornosti fizičnih sredstev ter so vsaj enakovredni tehničnim, varnostnim in organizacijskim ukrepom iz člena 13 Direktive (EU) 2022/2557 za zagotovitev odpornosti zemeljskih segmentov.
2. Kadar so vesoljski upravljavci iz Unije opredeljeni kot kritični subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557, se ta uredba uporablja brez poseganja v navedeno direktivo in ob dopolnjevanju z njo.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije opredelijo, zaščitijo in ločijo območja, v katerih se nahajajo sredstva in informacije, ki se štejejo za občutljive ali so opredeljeni kot kritični v skladu s členom 80(2).
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za spremembo zahtev iz točke 3 Priloge VII, da se prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik.

Člen 83

Odkrivanje in spremljanje incidentov

1. Vesoljski upravljavci iz Unije stalno spremljajo pojav nepravilnosti in incidentov z uporabo ustreznih sistemov in mehanizmov za odkrivanje.
2. Vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami iz člena 79(1), prvi pododstavek, zagotovijo, da imajo zemeljske postaje dostop do sistemov in mehanizmov za odkrivanje, ki izpolnjujejo vsaj zahteve iz točke 4 Priloge VII.
3. Vesoljsko plovilo in zemeljski segment sta konfigurirana tako, da ob odkritju incidenta ustvarita oziroma prejmeta varnostni dogodek, ki se pošlje podsistemu za spremljanje varnosti. Podsistem za spremljanje varnosti zemeljskega segmenta je z vidika informacijske tehnologije ločen od preostale infrastrukture (logično ločevanje).
4. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da se sistemi in mehanizmi za odkrivanje redno preskušajo v skladu s členoma 88 in 89.
5. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za spremembo seznama zahtev iz točke 4 Priloge VII, da se prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik.

Člen 84

Preprečevanje in zaščita

1. Vesoljski upravljavci iz Unije ukrepe v zvezi s kibernetko varnostjo vesoljskega plovila in zemeljskega segmenta, sprejete v skladu s tem poglavjem, prilagodijo posebnim potrebam vesoljske misije in ustrezno upoštevajo tveganja, ugotovljena v oceni varnostnega tveganja iz člena 78(2).
2. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da omrežni in informacijski sistemi izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - (a) so v skladu z ukrepi iz točke 5.1 Priloge VII;
 - (b) so konfigurirani tako, da zemeljskemu segmentu omogočajo nadzor nad telemetrijo/daljinskim vodenjem na tleh in nadzor nad stanjem vesoljskega plovila;
 - (c) vesoljskim upravljavcem iz Unije omogočajo učinkovit tehnični nadzor nad vesoljskim segmentom.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami iz člena 79(1), prvi pododstavek, zagotovijo, da s sistemi, odgovornimi za nadzor, upravljanje satelita in konfiguracijo vesoljske misije, komunicirajo samo pooblaščen naprave.

V ta namen izpolnjujejo vsaj zahteve iz točke 5.2 Priloge VII in točke 5.3 Priloge VII.
4. Vesoljski upravljavci iz Unije izvajajo preventivne in zaščitne ukrepe, ki so potrebni in ustrezni za zagotovitev odpornosti vesoljskih dejavnosti, tako da sprejmejo vsaj ukrepe v zvezi z zemeljskim segmentom, določene v točki 5.4 Priloge VII.
5. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za spremembo zahtev iz točke 5 Priloge VII, da se prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik.

Člen 85

Kriptografija in šifriranje

1. Na podlagi ocene tveganja iz člena 78(2) vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami iz člena 79(1), prvi pododstavek, izpolnjujejo naslednje:
 - (a) opredelijo kriptografski koncept za zagotovitev kibernetke varnosti vesoljskih misij, pri čemer upoštevajo vsa ustrezna merila, kot so cilj vesoljske misije, značilnosti koristnega tovara, vse funkcionalne zahteve in vsi ustrezni scenariji groženj;
 - (b) izberejo kriptografske mehanizme v skladu z ustreznimi standardi in priporočili pristojnih organov;
 - (c) izvajajo politike in postopke za uporabo kriptografije in šifriranja za svoje vesoljske misije.

2. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo politiko upravljanja življenjskega cikla kriptografskih ključev, ki določa pravila za zaščito in upravljanje kriptografskih ključev, da se zagotovijo njihova varna proizvodnja, uporaba, shranjevanje, distribucija in odstranjevanje.
3. Za namene odstavka 1, prvi pododstavek, vesoljski upravljavci iz Unije izpolnjujejo vsaj naslednje zahteve:
 - (a) avtentikacija od konca do konca za povezave med centri za nadzor satelitov in vesoljskim segmentom z uporabo kriptografskih mehanizmov med zemeljskim segmentom in satelitom;
 - (b) zagotovijo šifriranje daljinskega vodenja ob upoštevanju ocen tveganja iz člena 78(2) in priporočil iz nadzornih pregledov;
 - (c) zagotavljanje razpoložljivosti kriptografskih ključev in parametrov, ki so potrebni za izvajanje načrtov odzivanja in obnovitve iz člena 87, z redundantno kriptografsko opremo ali s hrambo ključev pri tretji osebi.
4. Na Komisijo se v skladu s členom 113 prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov, da se nadalje dopolni uporaba kriptografskih proizvodov in povezanih izdelkov ali storitev za upravljanje ključev, certificiranih v okviru evropskih certifikacijskih shem za kibernetsko varnost, vzpostavljenih v skladu s členom 49 Uredbe (EU) 2019/881, s strani vesoljskih upravljavcev iz Unije, da se zagotovi zaščita telemetrije in daljinskega vodenja.

Člen 86

Upravljanje varnostnega kopiranja in zagotavljanje redundance

1. Vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami iz člena 79(1), prvi pododstavek, zagotovijo trdno in celovito politiko upravljanja varnostnih kopij, da se omogoči ponovna vzpostavitev delovanja omrežnih in informacijskih sistemov ter olajšajo postopki obnovitve in ponovne pridobitve podatkov po aktivaciji ukrepov za odzivanje in obnovitev po nepredvidljivih dogodkih, in sicer z minimalnim izpadom in omejenimi motnjami ali povrnitvijo izgub.

V tej politiki so določeni podatki, zajeti z upravljanjem varnostnega kopiranja, pogostost ustvarjanja varnostnih kopij ter uporabljeni postopki in metode za obnovitev in ponovno pridobitev podatkov.
2. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da sistemi varnostnega kopiranja ne ogrožajo varnosti omrežnih in informacijskih sistemov ali zaupnosti, celovitosti, avtentičnosti in razpoložljivosti podatkov.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije oziroma subjekti, ki uporabljajo poenostavljeno obvladovanje tveganja v zvezi s kritičnimi sredstvi in kritičnimi funkcijami iz člena 79(1), prvi pododstavek, zagotovijo zadostno redundanco ustreznih komponent omrežnih in informacijskih sistemov v zemeljskem segmentu.

Še zlasti:

- (a) zagotovijo redundanco elementov, ki niso komponente omrežnih in informacijskih sistemov, kadar je to potrebno za zagotovitev neprekinjenega

delovanja, kot je redundanca pri oskrbi z električno energijo v obliki generatorjev za sekundarne lokacije za obdelavo;

- (b) po potrebi zagotovijo razporeditev redundantnih elementov in varnostnih kopij na različne lokacije;
 - (c) zagotovijo ustrezno sposobnost preživetja vesoljskega segmenta brez posredovanja, da se olajša hitro okrevanje po incidentih, zlasti po kibernetičnih napadih, nesrečah, okvarah in nenamernih prekinitvah storitev.
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113, da se podrobneje opredelijo zahteve glede varnostnega kopiranja, ki je potrebno za zagotovitev ustrezne sposobnosti preživetja vesoljskega segmenta in olajšanje hitrega okrevanja po incidentih, da se lahko določbe te uredbe prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik.

Člen 87

Politika neprekinjenega delovanja ter načrti odzivanja in obnovitve

1. Vesoljski upravljavci iz Unije v okviru obvladovanja tveganja vzpostavijo in dokumentirajo ukrepe za obvladovanje incidentov in kriz. Ukrepi so strukturirani v politiko neprekinjenega delovanja, ki se izvaja s prilagojenimi načrti odzivanja in obnovitve.
2. Načrti odzivanja in obnovitve iz odstavka 1 vesoljskim upravljavcem iz Unije omogočajo hitro in učinkovito odzivanje na incidente ter omejijo njihove škodljive učinke.
3. Ukrepi za obvladovanje kriz, ki jih sprejmejo vesoljski upravljavci iz Unije, temeljijo na ukrepih, vzpostavljenih v vesoljskem in zemeljskem segmentu, vključno z zagotavljanjem redundance in varnostnimi kopijami, da se ublažijo zlasti:
 - (a) naravne nesreče;
 - (b) operativne nesreče;
 - (c) motnje v oskrbi z osnovnimi infrastrukturnimi storitvami, zlasti v operativnih fazah;
 - (d) izguba proizvodnje električne energije, izpadi električne energije in motnje ter spremembe v kondicioniranju ustrezne opreme;
 - (e) izguba fizičnih sredstev v zemeljskem segmentu, kot so izguba centrov za nadzor misij, izguba centrov za nadzor satelitov in izguba prizemne medsebojne povezanosti med njimi;
 - (f) motnje na radiofrekvenčnih povezavah zemlja-vesolje, vesolje-zemlja in vesolje-vesolje;
 - (g) spremenjeni ali ogroženi deli zemeljskega segmenta, tudi kar zadeva kriptografske ključe.

Vesoljski upravljavci iz Unije pri izvajanju zahtev iz prvega pododstavka upoštevajo, da je treba ohraniti učinkovit tehnični nadzor nad vesoljskim segmentom, zagotoviti neprekinjeno delovanje storitev in čim bolj zmanjšati področja nerazpoložljivosti storitev.

4. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da osebje, vključeno v izvajanje ukrepov za neprekinjeno delovanje ter izvajanje načrtov odzivanja in obnovitve, opravi celovito in ustrezno usposabljanje, potrebno za izpolnjevanje njihovih nalog.

Člen 88

Preskušanje

1. Vesoljski upravljavci iz Unije kot sestavni del svojega obvladovanja tveganja vzpostavijo, vzdržujejo in pregledujejo program preskušanja omrežnih in informacijskih sistemov.
2. Program preskušanja iz odstavka 1 vključuje kampanje preskušanja, ki zajemajo vse potrebne preskuse, zlasti ob upoštevanju ocene tveganja iz člena 78(2).
3. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da pred izstrelitvijo ali v primeru satelitov, ki so del konstelacije, pred izstrelitvijo prve serije satelitov in vsaj vsaka tri leta po njej opravijo penetracijsko testiranje na podlagi analize groženj.

V načrtu za izvajalce penetracijskega testiranja na podlagi analize groženj so opisani obseg in metodologija testiranja, subjekt, odgovoren za njegovo izvajanje, ter strategija za zmanjševanje vseh tveganj, ki bi lahko nastala zaradi izvajanja navedenega testiranja.

Izvajalci penetracijskega testiranja na podlagi analize groženj izpolnjujejo naslednje zahteve:

- (a) so najprimernejši in uživajo največji ugled;
- (b) imajo vse tehnične in organizacijske zmožnosti ter posebno strokovno znanje na področju penetracijskega testiranja;
- (c) predložijo neodvisno zagotovilo ali revizijsko poročilo;
- (d) predložijo načrt za odpravo ugotovljenih tveganj.

Izvajalci testiranja, ki niso del korporacijske strukture vesoljskih upravljavcev iz Unije, so certificirani s strani akreditacijskega organa države članice ali izpolnjujejo formalne kodekse ravnanja ali etične okvire. V celoti so zavarovani z ustreznim zavarovanjem poklicne odgovornosti za primer kršitev in malomarnosti.

Vesoljski upravljavci iz Unije spremljajo okvare in nepravilnosti sistema, ugotovljene med postopki testiranja, ter ocenijo njihovo kritičnost.

Člen 89

Izobraževanje in usposabljanje

1. Vesoljski upravljavci iz Unije svojemu osebju zagotovijo ustrezno usposabljanje v skladu z odstavki 2, 3, 4, 5 in 6.
2. Vse osebje vesoljskih upravljavcev iz Unije se ustrezno in stalno usposablja ter se udeležuje usposabljanj iz točke 7.1 Priloge VII.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da se vsemu osebju zagotovi prilagojeno usposabljanje v skladu s točko 7.2 Priloge VII.
4. Vse varnostno osebje, ki dela za vesoljske upravljavce iz Unije, ima zahtevane spretnosti na področju varnosti in je ustrezno usposobljeno.

5. Osebe vesoljskih upravljavcev iz Unije, ki deluje v občutljivih okoljih ali ravna z občutljivo opremo ali podatki, se redno usposablja o najboljših metodah in praksah za izvajanje takih nalog.
6. Vesoljski upravljavci iz Unije vključijo izkušnje, pridobljene pri obvladovanju incidentov, s posodobitvijo načrtov neprekinjenega delovanja, usposabljanj in programov preskušanja osebja.

Člen 90

Politika komuniciranja v kriznih razmerah in razkrivanja informacij

1. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo strategijo komuniciranja v kriznih razmerah, ki omogoča odgovorno razkritje pomembnih incidentov ter je ciljno usmerjena in prilagojena za vsako od naslednjih kategorij:
 - (a) osebe, ki sodeluje pri izvajanju nalog obvladovanja tveganja, zlasti ukrepov za odzivanje in obnovitev;
 - (b) osebe, razen osebja iz točke (a), če se šteje, da je komunikacija s takim osebjem primerna za zagotavljanje splošne ozaveščenosti v podjetju na podlagi načela potrebe po seznanitvi;
 - (c) stranke, da se jih obvesti in ozavešča o pomembnih kibernetičnih grožnjah;
 - (d) v primeru satelitov, ki gostijo koristni tovor tretjih oseb, kadar incident negativno vpliva na delovanje satelitske platforme, zadevni tretji subjekt v skladu z vnaprej določenim sporazumom in navodili iz njegovega načrta odzivanja in obnovitve po nepredvidljivih dogodkih.
2. Vsaj ena oseba v korporativni strukturi vesoljskih upravljavcev iz Unije je odgovorna za izvajanje strategije komuniciranja iz odstavka 1 in opravlja funkcijo medijskega uradnika.

Člen 91

Obvladovanje incidentov

1. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo in izvajajo postopek obvladovanja incidentov, ki jim omogoča takojšnje odkrivanje, prepoznavanje in obvladovanje incidentov ter odzivanje nanje in poročanje o pomembnih incidentih v skladu s členom 93.

Vesoljski upravljavci iz Unije določijo vloge in odgovornosti v zvezi z različnimi vrstami incidentov, ki se prilagodijo različnim scenarijem tveganja.
2. Vesoljski upravljavci iz Unije zagotovijo, da se vsaj o pomembnih incidentih nemudoma poroča višjemu osebjem za obvladovanje tveganja.

Upravljalni organ redno, kot določi vodja službe za informacijsko varnost, vodja službe za varnost ali višji uslužbenec za obvladovanje tveganja, prejema zadostne informacije o pomembnem incidentu, oceno njegovega učinka, informacije o sprejetih ukrepih za odzivanje in obnovitev ter morebitne dodatne kontrole in postopke, ki jih je treba vzpostaviti pri nadaljnjem ukrepanju po tem pomembnem incidentu.
3. Kadar satelit gosti koristni tovor tretjih oseb in incident negativno vpliva na delovanje satelitske platforme, vesoljski upravljavci iz Unije o tem obvestijo zadevni

tretji subjekt in upoštevajo navodila iz vnaprej določenih sporazumov iz drugega pododstavka ter navodila iz načrtov odzivanja in obnovitve po nepredvidljivih dogodkih.

Vesoljski upravljavci iz Unije sklenejo sporazume s tretjimi subjekti, koristni tovor katerih gosti satelit, da se zagotovi hitro in učinkovito obvladovanje incidentov.

4. Vesoljski upravljavci iz Unije obravnavajo temeljne vzroke incidentov, da preprečijo nastanek prihodnjih incidentov.

Člen 92

Obvladovanje tveganj v dobavni verigi

1. Vesoljski upravljavci iz Unije vzpostavijo okvir za obvladovanje tveganj v dobavni verigi. Njihove pogodbe s proizvajalci dobavitelji in ponudniki storitev vsebujejo vidike, povezane z varnostjo dobavne verige, zlasti zahteve glede informacijske varnosti.
2. Obvladovanje tveganj v dobavni verigi vesoljskih upravljavcev iz Unije temelji na strategiji za zmanjšanje tveganj v dobavni verigi, ki vključuje vsaj ukrepe iz točke 6 Priloge VII.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije pripravijo popis vsaj kritičnih sredstev s poreklom zunaj Unije, ki so ob upoštevanju ocene tveganja iz člena 78(2) potrebna za vzdrževanje učinkovitega tehničnega nadzora nad vesoljsko misijo, kot je nadzor orbite, da se podpre analiza stopnje odvisnosti vesoljskih misij od zadevnih sredstev.
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za spremembo seznama zahtev iz točke 6 Priloge VII, da se lahko določbe te uredbe prilagodijo znanstvenemu in tehničnemu napredku na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik.

ODDELEK 3

POROČANJE O INCIDENTIH

Člen 93

Poročanje o pomembnih incidentih

1. Vesoljski upravljavci iz Unije strukturi iz [člena 34\(4\) Uredbe \(EU\) 2021/696](#) poročajo o pomembnih incidentih, ki vplivajo na sredstva v lasti Unije.
2. Brez poseganja v odstavek 3 vesoljski upravljavci iz Unije pristojnim organom iz člena 28(1) poročajo o pomembnih incidentih, ki vplivajo na sredstva iz člena 5, prvi odstavek, točka 21. Pristojni organi iz člena 28(1) posredujejo povzetek vsakega sporočenega incidenta Agenciji.
3. Kadar se vesoljski upravljavci iz Unije štejejo za bistvene ali pomembne subjekte v skladu s [Prilogo I](#) ali [Prilogo II k Direktivi \(EU\) 2022/2555](#), se poročanje iz odstavka 2 izvaja prek skupin CSIRT, ustanovljenih v skladu s členom 10(1) Direktive 2022/2555, ali, kadar je ustrezno, pristojnega organa, ustanovljenega v skladu s členom 8(1) Direktive 2022/2555, ki nemudoma posreduje vse ustrezne sporočene informacije pristojnim organom iz člena 28(1), vključno z vso tehnično podporo in povratnimi informacijami, ki so jih take skupine CSIRT ali organi zagotovili vesoljskim upravljavcem v skladu s členom 23 navedene direktive.

Kadar so vesoljski upravljavci iz Unije opredeljeni kot kritični subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557, države članice določijo, ali poročanje iz prvega pododstavka izvedejo neposredno pristojnim organom iz člena 28(1) ali organom iz člena 15 navedene direktive ali na druge načine.

V tem primeru se v zvezi z informacijami, ki jih je treba posredovati, ustrezno uporabljajo določbe odstavka 7.

4. Za vesoljske upravljavce iz Unije, ki se štejejo za bistvene ali pomembne subjekte v skladu s [Prilogo I](#) ali [Prilogo II k Direktivi \(EU\) 2022/2555](#), ali ki so opredeljeni kot kritični subjekti v skladu z [Direktivo \(EU\) 2022/2557](#), zahteva glede poročanja iz odstavkov 2 in 3 ne posega v obveznosti poročanja iz [člena 23 Direktive \(EU\) 2022/2555](#) ali v obveznosti priglasitve iz člena 15(1) in (2) [Direktive \(EU\) 2022/2557](#).
5. Brez poseganja v tehnični prispevek, nasvete, sredstva in nadaljnje ukrepanje, ki jih lahko skupine CSIRT, kot je ustrezno, v skladu z nacionalnim pravom zagotovijo v skladu s [členom 11 Direktive \(EU\) 2022/2555](#), lahko pristojni organi zagotovijo povratne informacije vesoljskim upravljavcem iz Unije tako, da dajo na voljo vse ustrezne anonimizirane informacije o kibernetičnih grožnjah, in lahko razpravljajo o sredstvih ali načinih za zmanjšanje in ublažitev morebitnih negativnih čezmejnih vplivov.
6. Incident se šteje za pomemben, če:
 - (a) povzroči ali bi lahko povzročil resne operativne motnje vesoljskih dejavnosti, ki jih izvajajo vesoljski upravljavci Unije, ali zagotovljenih storitev ali znatno finančno izgubo za zadevne vesoljske upravljavce iz Unije;
 - (b) vpliva ali bi lahko vplival na druge fizične ali pravne osebe tako, da povzroči znatno premoženjsko ali nepremoženjsko škodo.
7. Vesoljski upravljavci iz Unije Agenciji v zvezi z zahtevo iz odstavka 1 oziroma pristojnim organom v zvezi z zahtevo iz odstavka 2 predložijo naslednje informacije:
 - (a) brez nepotrebnega odlašanja, v vsakem primeru pa v 12 urah po seznanitvi s pomembnim incidentom v zvezi s sredstvi v lasti Unije in v 24 urah v zvezi s sredstvi iz člena 5, prvi odstavek, točka 21, zgodnje opozorilo, v katerem je navedeno, ali je bil pomemben incident morda posledica nezakonitih ali zlonamernih dejanj oziroma ali bi lahko imel čezmejni učinek;
 - (b) brez nepotrebnega odlašanja, v vsakem primeru pa v 72 urah po seznanitvi s pomembnim incidentom, poročilo, s katerim se posodobijo informacije iz točke (a) in zagotovi začetna ocena pomembnega incidenta, vključno z njegovo resnostjo in vplivom ter, kadar so na voljo, kazalniki ogroženosti;
 - (c) na zahtevo pristojnega organa ali Agencije, kot je ustrezno, vmesno poročilo z ustreznimi posodobitvami stanja;
 - (d) končno poročilo, najpozneje v enem mesecu po predložitvi poročila iz točke (b), ki vključuje naslednje:
 - (i) podroben opis pomembnega incidenta, vključno z njegovo resnostjo in vplivom;
 - (ii) vrsto grožnje ali temeljnega vzroka, ki je verjetno sprožil zadevni pomembni incident;

- (iii) izvedene blažilne ukrepe in take ukrepe v teku;
- (iv) po potrebi čezmejni vpliv pomembnega incidenta;
- (e) če ob predložitvi končnega poročila iz točke (d) pomembni incident še vedno poteka, poročilo o napredku in končno poročilo v enem mesecu od datuma začetka obvladovanja pomembnega incidenta.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za dopolnitev te uredbe z določitvijo meril za opredelitev, kaj pomeni resna operativna motnja vesoljskih dejavnosti ali storitev, ki jih zagotavlja vesoljski upravljavec iz Unije, kot je navedeno v odstavku 6, točka (a), vključno z ustreznimi pragovi pomembnosti.

8. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2), s katerimi se podrobneje določijo vsebina informacij, o katerih je treba poročati v skladu z odstavkom 7, ter predlogi in postopki za sporočanje teh informacij.

Člen 94

Mreža Unije za odpornost v vesolju

1. Mreža Unije za odpornost v vesolju se vzpostavi, da podpira usklajevanje in izmenjave med Agencijo in pristojnimi organi pri izpolnjevanju njihovih pooblastil v zvezi s sredstvi v lasti Unije oziroma sredstvi iz člena 5, prvi odstavek, točka 21.
2. Mreža Unije za odpornost v vesolju opravlja naslednje naloge:
 - (a) zagotavlja dosledne pristope med pristojnimi organi pri svetovanju in zagotavljanju podpore iz člena 93(5) ter podpira vesoljske upravljavce iz Unije pri doseganju skladnosti pri njihovem spremljanju in obvladovanju pomembnih incidentov;
 - (b) v zvezi s pomembnimi incidenti, ki vplivajo na sredstva iz člena 5, prvi odstavek, točka 21, preprečuje negativne vplive na delovanje vesoljskega programa Unije iz člena 1 Uredbe (EU) 2021/696 ter v ta namen spodbuja potrebno usklajevanje in podpira sprejemanje ukrepov s strani Komisije in Agencije, ki so potrebni za ublažitev takih negativnih vplivov, v okviru pooblastil iz členov 28, 29 in 34 Uredbe (EU) 2021/696, da bi se izpolnili cilji iz člena 4(1), točka (c), navedene uredbe;
 - (c) zagotavlja skladnost nacionalnih ukrepov, sprejetih na podlagi člena 34(6) in člena 42 Uredbe (EU) 2021/696, za zaščito sredstev infrastrukture, ki se nahaja na ozemljih držav članic, v zemeljskih segmentih, ki so sestavni del vesoljskega programa Unije;
 - (d) razpravlja o vseh pomembnih dogodkih v zvezi s tveganji, ki vplivajo na sredstva vesoljske infrastrukture, spodbuja dosleden pristop k spremljanju in obvladovanju kibernetских tveganj za vesoljski sektor v Uniji, razpravlja o dobrih praksah in izmenjuje informacije o ustreznih ukrepih za odpornost;
 - (e) organizira skupne sestanke s Skupino za sodelovanje na področju varnosti omrežnih in informacijskih sistemov, ustanovljeno v skladu s členom 14(1), ali mrežo EU-CyCLONe, ustanovljeno v skladu s členom 16(1) Direktive (EU) 2022/2555, za izmenjavo ustreznih informacij v zvezi z vesoljskim sektorjem o kibernetских grožnjah, incidentih, ranljivostih, pobudah za ozaveščanje,

usposabljanjih, vajah in spretnostih, krepitvi zmogljivosti, standardih in tehničnih specifikacijah.

3. Mreža Unije za odpornost v vesolju sestavljajo predstavniki pristojnih organov, Komisije, Agencije in Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD).

Komisija ali Agencija lahko po potrebi povabi predstavnike drugih institucij, agencij ali organov Unije, zlasti Agencije Evropske unije za kibernetko varnost (ENISA), Evropske obrambne agencije (EDA) ali Vojaškega štaba Evropske unije, da se udeležijo posebnih zasedanj mreže Unije za odpornost v vesolju.

4. Mreža Unije za odpornost v vesolju si redno izmenjuje informacije z mrežo skupin za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti (v nadaljnjem besedilu: mreža skupin CSIRT) iz člena 15 Direktive (EU) 2022/2555, agencijo ENISA in Evropsko organizacijsko mrežo za povezovanje v kibernetki krizi (EU-CyCLONe) iz člena 16 navedene direktive ter jim poroča, da zagotovi posodobitve stanja in ocene v zvezi s pomembnimi incidenti, ki vplivajo na sredstva iz člena 5, prvi odstavek, točka 21, te uredbe, ter razpravlja o možnih posledicah pomembnih incidentov za druge sektorje in storitve, ki spadajo na področje uporabe navedene direktive.

5. Komisija zagotovi usklajevanje med mrežo Unije za odpornost v vesolju in skupino za odpornost kritičnih subjektov, ustanovljeno v skladu s členom 19 Direktive (EU) 2022/2557, oziroma med mrežo Unije za odpornost v vesolju in skupino za sodelovanje, ustanovljeno v skladu s členom 14 Direktive (EU) 2022/2555.

6. Mreža Unije za odpornost v vesolju se sestaja redno in vsaj dvakrat letno. Agencija predseduje tehničnim delovnim skupinam.

Mreža Unije za odpornost v vesolju poleg rednih sestankov iz prvega pododstavka vsakih 18 mesecev organizira splošno sejo, namenjeno spodbujanju strateškega sodelovanja na področju vesolja ter izmenjavi ustreznih posodobitev in analiz. Komisija predseduje splošnim sejam.

ODDELEK 4

IZMENJAVA INFORMACIJ IN OZAVEŠČENOST

Člen 95

Izmenjava informacij o kibernetkih grožnjah

1. Vesoljski upravljavci iz Unije si lahko prostovoljno izmenjujejo ustrezne informacije na področju kibernetke varnosti, vključno z ustreznimi informacijami o kibernetkih napadih, kibernetkih grožnjah, elektronskih motnjah, kot sta motenje in slepljenje, informacijami o kazalnikih ogroženosti, sovražnih taktikah, tehnikah in postopkih, skorajšnjih incidentih, ranljivostih, specifičnimi informacijami o grožnji in akterju, ter si izmenjujejo opozorila glede kibernetke varnosti in priporočila glede konfiguracije orodij za kibernetko varnost, ki omogočajo zaznavo kibernetkih napadov, kadar taka izmenjava informacij:
 - (a) stremi k preprečevanju in odkrivanju incidentov, odzivanju nanje ali okrevanju po njih ali k ublažitvi njihovega vpliva;
 - (b) zvišuje raven kibernetke varnosti in splošno odpornost vesoljskih upravljavcev iz Unije, zlasti z ozaveščanjem o kibernetkih grožnjah, omejevanjem ali oviranjem zmožnosti širjenja takih groženj, podpiranjem

razvoja obrambnih zmogljivosti in skupnega znanja o odpravljanju ranljivosti, tehnikah odkrivanja, omejevanju in preprečevanju groženj, strategijah za blažitev ter fazah odzivanja in obnavljanja, ali s spodbujanjem sodelovanja med javnimi in zasebnimi subjekti pri raziskovanju kibernetских groženj;

- (c) poteka v zaupanja vrednih skupnostih vesoljskih upravljavcev iz Unije;
 - (d) se izvaja z ureditvami, ki ščitijo potencialno občutljivo naravo izmenjanih informacij in ki jih urejajo pravila ravnanja ob polnem spoštovanju poslovne zaupnosti, pravil o varstvu osebnih podatkov v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 in smernic o politiki konkurence.
2. V ureditvah iz odstavka 1, točka (d):
- (a) so določeni pogoji za sklenitev dogovorov o izmenjavi informacij in pravila za sodelovanje v njih ter vrsto informacij, ki se izmenjujejo;
 - (b) so opredeljeni operativni vidiki, kot je uporaba namenskih platform IKT in orodij za avtomatizacijo;
 - (c) so določene podrobnosti, ki urejajo sodelovanje javnih organov pri dogovorih o izmenjavi informacij, in vloga, v kateri lahko ti organi sodelujejo pri takih dogovorih.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije obvestijo pristojne organe o svojem sodelovanju pri dogovorih o izmenjavi informacij o kibernetični varnosti iz odstavka 1 ob vključitvi v take dogovore in odstopu iz njih.
4. Komisija ob pomoči Agencije spodbuja sklepanje dogovorov o izmenjavi informacij o kibernetični varnosti iz odstavka 1, točka (d), s podpiranjem ali spodbujanjem dejavnosti centra EU za izmenjavo in analizo vesoljskih informacij.

Poglavje III

OKOLJSKA TRAJNOSTNOST VESOLJSKIH DEJAVNOSTI

Člen 96

Okoljski odtis vesoljskih dejavnosti

1. Trajnostnost zajema trajnostnost v vesolju in trajnostnost na Zemlji (okoljska trajnostnost).
2. Vesoljski upravljavci iz Unije, razen tistih iz člena 10(4), izračunajo okoljski odtis vesoljskih dejavnosti, ki jih izvajajo.
3. Vesoljski upravljavci iz Unije s pogodbo od svojih dobaviteljev zahtevajo, da zagotovijo vse podatke, ki jih potrebujejo za izpolnitev obveznosti iz odstavka 2.
4. Vložniki v okviru vloge za izdajo dovoljenja iz člena 6 pristojnim organom predložijo izjavo o okoljskem odtisu.
5. Izjava o okoljskem odtisu potrjuje, da so vesoljski upravljavci iz Unije v skladu s členom 97 izračunali okoljski odtis za vesoljske dejavnosti, ki jih nameravajo izvajati.
6. Izjavi o okoljskem odtisu iz odstavka 4 se priloži vse od naslednjega:
 - (a) potrdilo o okoljskem odtisu, ki se izda v skladu s členom 98(2);
 - (b) študija o okoljskem odtisu, ki podpira rezultate v izjavi o okoljskem odtisu;

- (c) združeni in razčlenjeni nabori podatkov na podlagi okoljskega odtisa, ki se izračunajo v skladu z odstavkom 2;
 - (d) dokazilo o predložitvi združenih in razčlenjenih naborov podatkov Komisiji v skladu s prvim pododstavkom člena 99(1).
7. Izjava o okoljskem odtisu vsebuje naslednje informacije:
- (a) ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko vesoljskih upravljavcev iz Unije, njihov poštni naslov in elektronska komunikacijska sredstva;
 - (b) informacije o vrsti vesoljskih dejavnosti, ki naj bi se izvajale, in vrsti izdelkov, snovi ali materialov, za katere se uporablja izjava o okoljskem odtisu;
 - (c) dokazilo, da je bil okoljski odtis izračunan in preverjen v skladu s pravili za izračun in preverjanje iz izvedbenega akta, sprejetega v skladu s členom 97(4);
 - (d) razred učinkovitosti v zvezi z okoljskim odtisom, v katerega spada vesoljsko plovilo, v skladu s pravili iz izvedbenega akta, sprejetega na podlagi člena 97(4);
- Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2), da se določijo predlogi in vsebina informacij, ki jih je treba sporočiti v skladu z odstavkom 6, prvi pododstavek.
8. Do 31. decembra 2031 so naslednji vesoljski upravljavci iz Unije izvzeti iz obveznosti iz členov 96, 97, 98, 99 in 100:
- (a) mala podjetja;
 - (b) raziskovalne in izobraževalne ustanove.

Člen 97

Izračun in preverjanje okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti

1. Okoljski odtis vesoljskih dejavnosti zajema vesoljske misije, ki se izvajajo v kateri koli zemeljski orbiti, vključno z orbitami za odpadke.
2. Izračun iz člena 96(2) zajema vse dejavnosti, ki se izvajajo v celotnem življenjskem ciklu vesoljske misije, tudi v začetnih fazah, kot sta zasnova in razvoj, v fazi proizvodnje, operativnih fazah in fazah konca življenjskega cikla.
3. Okoljski odtis vesoljskih dejavnosti, ki se izvajajo v okviru vesoljskega programa Unije in programa Unije za varno povezljivost, zajema komponente iz člena 3(1), točke (a) do (c) in točka (e), Uredbe (EU) 2021/696 ter iz [člena 1 Uredbe \(EU\) 2023/588](#).
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2), da se določi metoda izračuna in preverjanja okoljskega odtisa vesoljskih dejavnosti ob upoštevanju znanstveno utemeljenih metod ocenjevanja in ustreznih mednarodnih standardov, usklajenih s Priporočilom

Komisije (EU) 2021/2279⁽¹⁸⁾. Ti izvedbeni akti se pregledajo, da se upošteva znanstveni in tehnološki razvoj ter da se prilagodijo tehnološkemu napredku.

Člen 98

Potrdilo o okoljskem odtisu

1. Vložnik ima ob vložitvi vloge za dovoljenje v skladu s členom 7(1) potrdilo, ki potrjuje, da je bil okoljski odtis njegovih predvidenih vesoljskih dejavnosti izračunan v skladu z zahtevami iz člena 96(2).
2. Potrdilo iz odstavka 1 izda usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti, ki izvaja tehnično ocenjevanje, vključno s preverjanjem in potrjevanjem, za namene členov 96, 97, 98, 99 in 100.

Člen 99

Prenos naborov podatkov v podatkovno zbirko Unije, povezano z okoljskim odtisom

1. Vložniki pred vložitvijo vloge za izdajo dovoljenja v skladu s členom 7(1) Komisiji pošljejo združene in razčlenjene nabore podatkov iz člena 96(6), točka (c).
Komisija te nabore podatkov vključi v podatkovno zbirko Unije, v kateri so shranjeni podatki, povezani z okoljskim odtisom, in vložnikom izda dokazilo o prejemu.
2. V dveh tednih od datuma uradnega obvestila vesoljskim upravljavcem iz tretjih držav in mednarodnim organizacijam o odločitvi o njihovi registraciji v URSO Agencija Komisiji posreduje združene in razčlenjene nabore podatkov iz člena 96(6), točka (c), ki so jih navedeni ponudniki vesoljskih storitev predložili v svoji vlogi za registracijo v URSO v skladu s členom 15(1), prvi pododstavek, ali členom 15(2), da jih Komisija vključi v podatkovno zbirko Unije, v kateri so shranjeni podatki, povezani z okoljskim odtisom.
Komisija izda dokazilo o prejemu.
3. Komisija zagotovi zaupnost podatkov, ki so vključeni v razčlenjene nabore podatkov.
4. Združene nabore podatkov iz odstavka 1 Komisija javno objavi prek podatkovne zbirke Unije, povezane z okoljskim odtisom.

Člen 100

Uporaba razčlenjenih naborov podatkov za oblikovanje politik na podlagi informacij

1. Komisija uporablja razčlenjene nabore podatkov iz člena 99 izključno za dejavnosti oblikovanja politik na podlagi informacij, zagotavljanje regulativnih posodobitev in ustvarjanje izpeljanih naborov podatkov.
2. Vesoljski upravljavci iz Unije, vesoljski upravljavci iz tretjih držav in mednarodne organizacije ohranijo popolno lastništvo nad podatki, vključenimi v združene in razčlenjene nabore podatkov, posredovane v skladu s členom 99.

⁽¹⁸⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2021/2279 z dne 15. decembra 2021 o uporabi metod okoljskega odtisa za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti izdelkov in organizacij v njihovem življenjskem krogu (UL L 471, 30.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2279/oj>).

3. Unija pridobi izključno svetovno lastništvo pravic intelektualne lastnine v zvezi z izpeljanimi nabori podatkov, ki so bili ustvarjeni na podlagi razčlenjenih naborov podatkov iz odstavka 1.

Poglavje IV

OPERACIJE IN STORITVE V VESOLJU

Člen 101

Operacije in storitve v vesolju

1. Vesoljski upravljavci iz Unije, ki izvajajo operacije in storitve v vesolju, izpolnjujejo zahteve iz tega člena in Priloge VIII od 1. januarja 2034.
2. Kar zadeva sredstva v lasti Unije, imajo vesoljska plovila nad razredom minisatelitov, ki jih upravljajo vesoljski upravljavci iz Unije, minimalno tehnično zmogljivost za sprejemanje storitev v vesolju.
3. Za namene zagotavljanja minimalne tehnične zmogljivosti iz odstavka 2 je ciljno vesoljsko plovilo, ki ga upravljajo vesoljski upravljavci iz Unije, opremljeno z namenskimi vmesniki za storitve na vesoljskem plovilu.
4. Komisija je pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 113 za nadaljnjo dopolnitev te uredbe, da določi:
 - (a) glavne značilnosti namenskega operativnega načina za storitve, ki zagotavlja sodelovanje ciljnega vesoljskega plovila ter zmanjšuje tveganje trkov in okvar po storitvi;
 - (b) zahteve, ki so potrebne, da se omogoči odstranitev odpadkov iz orbit z operacijami in storitvami v vesolju (aktivno odstranjevanje odpadkov), vključno z zahtevami, ki se uporabljajo za koncept operacij, kadar vesoljski odpadki ogrožajo druga vesoljska plovila in povečujejo tveganje onesnaženja v orbiti.
5. Komisija z izvedbenimi akti določi:
 - (a) načela zasnove za namenski vmesnik za storitve na vesoljskem plovilu iz odstavka 3;
 - (b) načela zasnove za sestavljive in zamenljive funkcijske satelitske module (satAPP), ki jih je mogoče priključiti na vesoljsko plovilo, da se zagotovi nova funkcionalnost vesoljskega plovila ali dostavi koristni tovor, z uporabo vmesnikov za storitve na vesoljskem plovilu.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

Poglavje V

PRAVILA O PROMETU V ORBITI

Člen 102

Nadzorni pregledi in posodobitve, ki jih izvaja subjekt za preprečevanje trkov

1. Pristojni organ lahko od ponudnika vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije iz člena 64(1) zahteva, da mu v okviru letnega poročanja ali posebnih preiskav v

zvezi z upravljavci vesoljskih plovil iz Unije zagotovi najnovejše informacije o svojem vesoljskem plovilu.

2. Ponudnik vesoljskih storitev preprečevanja trkov iz Unije iz člena 64(1) po prejemu take zahteve pristojnemu organu poroča o tem, ali:
 - (a) ukrepi, ki jih je vzpostavil upravljavec vesoljskega plovila iz Unije, izpolnjujejo zahteve iz načrtov za zmanjševanje vesoljskih odpadkov iz člena 70(2), prvi pododstavek, v vseh fazah vesoljske misije;
 - (b) položaj v orbiti je v skladu z orbito, izbrano v skladu s členom 69;
 - (c) upravljavec vesoljskega plovila iz Unije izpolnjuje zahteve iz člena 64(1), (2), (3) in (4) ter po potrebi iz člena 101(3).

Člen 103

Pogoji za manevre za preprečevanje trkov v primeru dogodka velikega interesa

1. Kadar subjekt za preprečevanje trkov iz člena 64(1) objavi opozorilo o dogodku velikega interesa med manevrirnima vesoljskima ploviloma in odloči, da mora eno od obeh zadevnih vesoljskih plovil izvesti manever za preprečevanje trkov, v predlaganem manevru za preprečevanje trkov upošteva naslednja načela:
 - (a) v največji možni meri upošteva zaščito vozil s posadko;
 - (b) začetno tveganje trkov zmanjša za vsaj en red velikosti pod prag manevra za opozarjanje o dogodku velikega interesa ter
 - (c) ne povzroči nerazumnih tveganj sekundarnih konjunkcij.
2. Kadar sta obe vesoljski plovili registrirani pri subjektu za preprečevanje trkov iz člena 64(1), si upravljavci vesoljskih plovil iz Unije prizadevajo, da bi v razumnem roku dosegli dogovor o strategiji za izvajanje manevra za preprečevanje trka iz odstavka 1 pod vodstvom navedenega subjekta za preprečevanje trkov.
3. Če v razumnem roku ni mogoče doseči dogovora v skladu z odstavkom 2, subjekt za preprečevanje trkov iz člena 64(1) predlaga strategijo za ukrepanje. V tej strategiji upošteva pravila o prednosti, ki temeljijo vsaj na naslednjih elementih:
 - (a) zaščita plovila s posadko;
 - (b) vpletenost vesoljskega plovila, ki je del konstelacije;
 - (c) operativna zmogljivost za manevre za preprečevanje trkov;
 - (d) stanje vesoljskega plovila;
 - (e) ekscentričnost orbit vesoljskega plovila;
 - (f) starost vesoljskega plovila;
 - (g) faza in vrsta zadevne vesoljske misije.
4. Če eno od obeh vesoljskih plovil ni registrirano pri subjektu za preprečevanje trkov iz člena 64(1), ta subjekt vzpostavi stik z zadevnim vesoljskim plovilom.
5. V primeru uspešnega stika iz odstavka 4 subjekt za preprečevanje trkov iz člena 64(1) v največji možni meri:
 - (a) izmenjuje informacije o orodjih in metodah, ki se uporabljajo za izračun tveganja trkov;

- (b) izmenjuje vse potrebne podatke in rezultate izračuna, da se prepreči trk;
 - (c) v sodelovanju z upravljavcema obeh vesoljskih plovil določi najboljše manevre za preprečevanje trkov, pri čemer upošteva elemente akcijskega načrta za manevre iz odstavka 3.
6. Če so stiki iz odstavka 4 neuspešni ali če jih po razumnem obdobju ni mogoče vzpostaviti, subjekt za preprečevanje trkov iz člena 64(1) upravljavcu vesoljskega plovila iz Unije priporoči strategijo za ukrepanje, v kateri se upoštevajo vsaj načela iz odstavka 1, in o nameravanim ukrepu obvesti drugega upravljavca vesoljskega plovila iz Unije.

Poglavje VI

STANDARDIZACIJA IN SKUPNE SPECIFIKACIJE

Člen 104

Standardi

1. Komisija v skladu s [členom 10\(1\) Uredbe \(EU\) št. 1025/2012](#) od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahteva, da pripravijo standarde v zvezi z naslednjimi bistvenimi zahtevami:
 - (a) zahteve iz člena 72(2), prvi pododstavek, za namene dokazovanja skladnosti s členom 72(1);
 - (b) zahteve iz člena 25(5), prvi pododstavek, za namene dokazovanja skladnosti s členom 25(2).

Komisija lahko pri pripravi zahtev za standardizacijo iz prvega pododstavka upošteva obstoječe evropske ali mednarodne standarde, ki se uporabljajo ali razvijajo, da bi se poenostavil razvoj standardov v skladu z [Uredbo \(EU\) št. 1025/2012](#).
2. Kadar so izpolnjeni pogoji iz odstavka 3, Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi določi skupne specifikacije, ki zajemajo tehnične zahteve, ki zagotavljajo sredstva za izpolnjevanje bistvenih zahtev iz odstavka 1, prvi pododstavek.
3. Izvedbeni akti iz odstavka 2 se sprejmejo v katerem koli od naslednjih primerov, kadar Komisija v skladu s [členom 10\(1\) Uredbe \(EU\) št. 1025/2012](#) od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahteva, da pripravijo standard v zvezi z bistvenimi zahtevami iz odstavka 1, prvi pododstavek, in nastopi eden od naslednjih primerov:
 - (a) zahteve niso zajete v harmoniziranih standardih ali njihovih delih, sklici na katere so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*;
 - (b) zahteve so zajete v harmoniziranih standardih ali njihovih delih, sklici na katere so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*, vendar uporaba navedenih standardov ali njihovih delov povzroči neskladnost z bistvenimi zahtevami, ali
 - (c) Komisija meni, da je treba obravnavati nujen pomislek.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 114(3).

Naslov V

SKLEPI O ENAKOVREDNOSTI, MEDNARODNI SPORAZUMI IN UREDITVE ZA MEDNARODNE ORGANIZACIJE

Člen 105

Enakovrednost

1. Komisija lahko na podlagi podrobne ocene z izvedbenimi akti v skladu s členom 114(2) sprejme sklep o enakovrednosti, v katerem navede, da pravni in nadzorni okvir tretje države zagotavlja, da vesoljski upravljavci iz tretje države s sedežem v navedeni tretji državi izpolnjujejo pravno zavezujoče zahteve, ki so enakovredne zahtevam iz te uredbe, ter da so v navedeni državi podvrženi učinkovitemu nadzoru in izvrševanju.
2. Pravni in nadzorni okvir tretje države se šteje za enakovrednega tej uredbi le, če izpolnjuje vsaj naslednje pogoje:
 - (a) vesoljski upravljavci iz tretje države s sedežem v navedeni tretji državi potrebujejo dovoljenje ter so stalno podvrženi učinkovitemu nadzoru in izvrševanju;
 - (b) za vesoljske upravljavce iz tretje države s sedežem v navedeni tretji državi veljajo pravno zavezujoča pravila, ki so enakovredna zahtevam iz člena 15, ter
 - (c) pravni in nadzorni okvir navedene tretje države zagotavlja učinkovit enakovreden sistem za priznavanje ponudnikov vesoljskih storitev, ki imajo dovoljenje v skladu s pravno ureditvijo tretje države.
3. Komisija lahko sklepom o enakovrednosti doda posebne pogoje, na primer kadar sta obseg in področje uporabe vesoljskih podatkov ali vesoljskih storitev, ki jih zagotavljajo vesoljski upravljavci iz tretjih držav, verjetno strateškega pomena za Unijo ali kadar je treba zagotoviti, da imajo Komisija, Agencija in pristojni organi potrebna orodja za preprečevanje regulativne arbitraže.

V sklepu se navede, ali sklep velja za določeno obdobje.
4. Komisija vsako leto obvesti Evropski parlament in Svet o sklepih o enakovrednosti, ki jih je sprejela ali preklicala v letu poročanja.
5. Agencija sklene dogovore o sodelovanju z zadevnimi pristojnimi organi tretjih držav, katerih pravni in nadzorni okviri so bili priznani kot enakovredni v skladu z odstavkom 1.

Takšni dogovori določajo vsaj:

 - (a) mehanizme za izmenjavo informacij med Agencijo in ustreznimi nadzornimi organi zadevnih tretjih držav, vključno z dostopom do vseh informacij o vesoljskih upravljavcih iz tretjih držav z dovoljenjem v tretjih državah, ki jih zahteva Agencija;
 - (b) mehanizme za takojšnje uradno obveščanje Agencije, kadar pristojni organ tretje države meni, da vesoljski upravljavci iz tretje države, ki jih je Agencija registrirala v URSO v skladu s členom 24, kršijo pogoje za izdajo dovoljenja v

navedeni tretji državi ali drugo pravo, ki ga morajo navedeni vesoljski upravljavci iz tretje države spoštovati;

- (c) postopke v zvezi z usklajevanjem dejavnosti, vključno s preiskavami in inšpekcijskimi pregledi na kraju samem, ki jih Agencija lahko izvaja v sodelovanju s pristojnimi organi držav članic, potem ko o tem ustrezno obvesti pristojni organ tretje države.
6. Komisija v sodelovanju z Agencijo spremlja, ali je pravni in nadzorni okvir tretje države še vedno enakovreden zahtevam iz te uredbe.

Kadar pravni in nadzorni okvir tretje države ni več enakovreden, Komisija razveljavi zadevni sklep o enakovrednosti.

Člen 106

Mednarodni sporazumi s tretjimi državami

1. Unija lahko sklene sporazume o sodelovanju s tretjimi državami v zadevah, ki jih zajema ta uredba, zlasti za:
 - (a) olajšanje vzajemnega priznavanja pravil o zadevah, ki jih zajema ta uredba;
 - (b) olajšanje vzajemnega priznavanja tehničnih ocenjevanj, ki jih izvajajo usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti ter ustrezni organi in tehnični organi tretjih držav;
 - (c) določitev podrobnosti in postopkov za odstopanje za izstrelitvene storitve iz člena 19;
 - (d) določitev pogojev za uporabo vesoljskih storitev ali vesoljskih podatkov, ki jih zagotavlja vesoljski upravljavec iz tretje države, ki je vladni subjekt ali ki upravlja ali ima v lasti vojaška sredstva vesoljske infrastrukture, tudi za civilno uporabo, v Uniji.
2. Agencija lahko sodeluje z ustreznimi nadzornimi organi tretjih držav, ki niso organi iz odstavka 1, točka (b), in lahko s takimi organi ali organi mednarodnih organizacij sklene memorandume o soglasju in delovne dogovore, če to odobri Komisija.

Člen 107

Ureditve, ki se uporabljajo za mednarodne organizacije

1. Komisija lahko s sporazumi o prispevkih mednarodno organizacijo pooblasti za izvajanje nalog za upravljanje sredstev v lasti Unije.

V teh sporazumih o prispevkih se določijo pogoji ter praktične in operativne ureditve za nadzor nad tem, kako navedena mednarodna organizacija izvaja zahteve iz naslova IV.
2. Kadar mednarodna organizacija upravlja sredstva iz člena 5, prvi odstavek, točka 21, države članice zagotovijo, da navedena mednarodna organizacija izpolnjuje zahteve iz naslova IV, v okviru dovoljenj iz člena 6(1).
3. Kadar mednarodna organizacija upravlja lastna sredstva vesoljske infrastrukture, si Unija prizadeva skleniti sporazume z navedeno mednarodno organizacijo.

V sporazumu iz prvega pododstavka se določijo pogoji ter praktične in operativne ureditve za zagotovitev nadzora nad tem, kako navedena mednarodna organizacija

izvaja zahtev iz naslova IV, ob ustreznem upoštevanju njenega institucionalnega okvira.

Člen 108

Odnosi z Evropsko vesoljsko agencijo

1. Unija si prizadeva skleniti sporazum z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA), da bi pospešila uresničevanje ciljev te uredbe in okrepila sodelovanje med Unijo in ESA.
2. Sporazum iz odstavka 1 določa pogoje, v skladu s katerimi ESA izvaja zahteve iz naslova IV, ter praktične in operativne ureditve za zagotavljanje nadzora nad izvajanjem teh zahtev, zlasti pa:
 - (a) kadar ESA ni upravljavec sredstev v lasti Unije, ureditve, ki jih ESA potrebuje za izvedbo tehnične ocene, ki Komisiji omogoča, da oceni skladnost vesoljskega upravljavca iz Unije, ki upravlja vesoljska sredstva v lasti Unije, z zahtevami iz Uredbe, da izda dovoljenje in izvaja stalni nadzor v skladu s členom 11(1), prvi pododstavek;
 - (b) kadar sredstva v lasti Unije upravlja ali ima v lasti ESA, potrebne ureditve in pogoje, ki omogočajo dejavnosti tehničnega ocenjevanja ter opravljanje nalog izdaje dovoljenj in nadzor;
 - (c) kakršno koli podporo, ki jo lahko zagotovi ESA v zvezi s tehničnimi specifikacijami, potrebnimi za standardizacijo, pod nadzorom Komisije, pri čemer se upoštevajo obstoječi mednarodni tehnični standardi za vesoljske dejavnosti.
3. ESA lahko državam članicam zagotovi podporo z izvajanjem tehničnih ocen v skladu s členom 8(1), točka (b).

Sporazum iz odstavka 1 določa pogoje, v skladu s katerimi se ESA prizna kot usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti.
4. Na zahtevo Komisije se lahko ESA kot opazovalka ali članica udeleži katere koli ustrezne svetovalne skupine tehnične narave, ki se lahko ustanovi v skladu s to uredbo.

Naslov VI PODPORNI UKREPI

Poglavje I UKREPI ZA KREPITEV ZMOGLJIVOSTI

Člen 109

Krepitev zmogljivosti

1. Komisija podpira vesoljske upravljavce, pristojne organe in usposobljene tehnične organe za vesoljske dejavnosti pri izvajanju te uredbe, tako da:
 - (a) pripravlja, po potrebi v tesnem sodelovanju z Agencijo in ENISA, smernice, metodologije in najboljše prakse v zvezi z:

- (i) uporabo znakov Unije za varnost v vesolju, izdanih v skladu s členom 112(4), v okviru postopkov javnega naročanja, ki se izvajajo na nacionalni ravni;
 - (ii) zahtevami, ki se uporabljajo za nova področja ali področja v razvoju, kot so servisiranje v orbiti ali pravila o prometu v orbiti;
 - (iii) drugimi zadevami, ki jih zajema ta uredba, kadar je to potrebno;
 - (b) spodbuja sodelovanje in izmenjavo informacij o zadevah iz naslova IV, poglavje II, s pomočjo Agencije, in sicer z olajšanjem sklepanja dogovorov o izmenjavi informacij iz člena 29 Direktive (EU) 2022/2555.
2. Komisija podpira krepitev zmogljivosti ter raziskovalne in inovacijske dejavnosti s sofinanciranjem skupnih raziskovalnih in razvojnih projektov, da se industriji omogoči uporaba tehnoloških rešitev za lažje izpolnjevanje zahtev iz te uredbe, in sicer na naslednjih področjih:
- (a) razvoj tehnologij in protokolov šifriranja;
 - (b) razvoj varnostnih sistemov na krovu;
 - (c) razvoj tehnologij in konceptov operacij in storitev v vesolju;
 - (d) vse druge zadeve, ki jih zajema ta uredba.
- Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 113 za dopolnitev te uredbe z določitvijo zadev iz točke (c) prvega pododstavka.
3. Komisija financira:
- (a) razvoj standardov za nevtralizatorje nosilnih raket;
 - (b) zagotavljanje bonov, da se podpre sodelovanje vesoljskih upravljavcev v programih mentorstva, za nadomestitev dela stroškov, nastalih pri izvajanju zahtev iz člena 96(2).
4. Komisija olajša dostop do penetracijskega testiranja na podlagi analize groženj iz člena 88(3), prvi pododstavek, z evidentiranjem razpoložljivosti takih storitev testiranja v Uniji in oblikovanjem okvirnih pogodb za zagotovitev hitrega in cenovno ugodnega dostopa, zlasti za MSP in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.

Člen 110

Informacijski portal

1. Komisija ob podpori Agencije vzpostavi in upravlja informacijski portal v podporo tej uredbi (v nadaljnjem besedilu: informacijski portal).
2. Informacijski portal opravlja naslednje naloge:
 - (a) pomaga vesoljskim upravljavcem pri izvajanju te uredbe;
 - (b) zagotavlja kontrolne sezname za skladnost, da se olajša prostovoljni pristop k shemam označevanja z znakom Unije za vesolje, vzpostavljenim v skladu s členom 111(4), prvi pododstavek;
 - (c) podpira vsako ustrezno enotno kontaktno točko, ki jo vzpostavijo države članice.

3. Države članice obvestijo Komisijo o vseh nacionalnih portalih za pomoč uporabnikom, vzpostavljenih za upravljanje poizvedb o pravilih, procesih in postopkih za izdajo dovoljenj.

Komisija zagotovi interoperabilnost takih portalov za pomoč uporabnikom z informacijskim portalom.

Poglavje II

OKVIR ZA ZNAK UNIJE ZA VESOLJE

Člen 111

Sheme označevanja z znakom Unije za vesolje

1. Komisija vzpostavi okvir za znak Unije za vesolje, da bi spodbudila okrepljeno prostovoljno spoštovanje visokih standardov za zaščito vesoljskih dejavnosti.
Okvir za znak Unije za vesolje sestavljajo sheme označevanja z znakom Unije za vesolje iz odstavkov 2 in 3.
2. V shemi označevanja z znakom Unije za vesolje se določijo podrobne zahteve za:
 - (a) omejitev tveganj, povezanih z vesoljskimi odpadki;
 - (b) izboljšanje varnosti in trajnostnosti vesoljskih objektov v orbiti, varnosti zrakoplovov med letom ali varnosti oseb in premoženja na zemlji pri izvajanju vesoljskih dejavnosti;
 - (c) zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja vesoljskih plovil;
 - (d) zmanjšanje radijskega onesnaževanja, ki ga povzročajo vesoljska plovila;
 - (e) zaščito odpornosti vesoljske infrastrukture, zlasti v zvezi s kritičnimi sredstvi in odpornostjo dobavne verige;
 - (f) omogočanje operacij in storitev v vesolju;
 - (g) prispevanje k zmanjšanju vplivov izvajanja vesoljskih dejavnosti na okolje.
3. Agencija na zahtevo Komisije pripravi predlogo sheme ali predlaga posodobitev obstoječe sheme označevanja z znakom Unije za vesolje.
V shemi označevanja z znakom Unije za vesolje se lahko določi ena ali več naslednjih ravni zaščite za posebne vesoljske misije, storitve ali izdelke, ki jih zajema, in sicer „osnovna“, „znatna“ ali „visoka“ raven zaščite.
V takem primeru zagotovi, da je določena raven zaščite sorazmerna z ravno zaščito, povezano z zahtevami iz ustrezne sheme označevanja z znakom Unije za vesolje.
4. Komisija z izvedbenimi akti sprejme:
 - (a) predlogo za elemente sheme označevanja z znakom Unije za vesolje, vključno z njihovim trajanjem;
 - (b) sheme označevanja z znakom Unije za vesolje, ki temeljijo na predlogi sheme ali posodobitvah obstoječe sheme označevanja z znakom Unije za vesolje.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 114(2).

5. Agencija vzdržuje namensko spletno mesto, kjer so zagotovljene in javno objavljene posodobljene informacije o shemah označevanja z znakom Unije za vesolje in znakih Unije za vesolje.

Člen 112

Podelitev in uporaba znaka Unije za vesolje

1. Kadar namerava vesoljski upravljavec pridobiti znak Unije za vesolje, Agenciji predloži vlogo za pridobitev znaka Unije za vesolje, ki ji priloži podrobno tehnično dokumentacijo, v kateri je dokazano izpolnjevanje zahtev iz shem označevanja z znakom Unije za vesolje, za katere se zahteva znak Unije za vesolje.
Agencija o tej vlogi takoj obvesti Komisijo.
2. Agencija Komisiji predloži podrobno mnenje o skladnosti vloge z zahtevami ustreznih shem označevanja z znakom Unije za vesolje.
3. Komisija na podlagi ocene Agencije odloči o vlogah z izvedbenimi akti.
4. Agencija izda znake Unije za vesolje vesoljskim upravljavcem, katerih vloge je Komisija odobrila v skladu z odstavkom 3, za čas veljavnosti znaka za vesolje, ki se določi v ustrezni shemi označevanja z znakom Unije za vesolje.
5. Agencija na lastno pobudo ali na podlagi pritožbe redno preverja skladnost imetnika znaka Unije za vesolje z zahtevami zadevnega znaka Unije za vesolje. Kadar Agencija ugotovi, da imetnik znaka Unije za vesolje ne izpolnjuje zahtev, znak Unije za vesolje prekliche. Pred preklicem znaka Unije za vesolje mora Agencija imetniku znaka Unije za vesolje omogočiti, da predloži utemeljeno izjavo.
6. Imetnik znaka Unije za vesolje obvesti Agencijo o vseh naknadno odkritih nepravilnostih v zvezi z vesoljsko misijo, storitvijo ali izdelkom z znakom, ki bi lahko vplivale na skladnost misije, storitve ali izdelka z zahtevami zadevnega znaka Unije za vesolje.
7. Prepovedano je vsako napačno ali zavajajoče oglaševanje ali uporaba znaka Unije za vesolje ali logotipa, ki povzroči zamenjavo z znakom Unije za vesolje.

Naslov VII PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 113

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 41(3), člena 44(3), člena 56(9), prvi pododstavek, člena 70(4), člena 78(3), člena 79(4), člena 82(4), člena 83(5), člena 84(5), člena 85(4), člena 86(4), člena 92(4), člena 93(7), drugi pododstavek, člena 101(4), prvi pododstavek, in člena 109(2), drugi pododstavek, se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 1. januarja 2027.
3. Agencija za vsak delegirani akt iz odstavka 2 po izvedbi javnih posvetovanj Komisiji do 1. julija 2028 predloži uradna tehnična mnenja. Agencija se o zadevah iz naslova IV, poglavje II, posvetuje z agencijo ENISA.

4. Prenos pooblastila iz člena 41(3), člena 44(3), člena 56(9), prvi pododstavek, člena 70(4), člena 78(3), člena 79(4), člena 82(4), člena 83(5), člena 84(5), člena 85(4), člena 86(4), člena 92(4), člena 93(7), drugi pododstavek, člena 101(4), prvi pododstavek, in člena 109(2), drugi pododstavek, lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet.

S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

5. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
6. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
7. Delegirani akt, sprejet v skladu s členom 41(3), členom 44(3), členom 56(9), prvi pododstavek, členom 70(4), členom 78(3), členom 79(4), členom 82(4), členom 83(5), členom 84(5), členom 85(4), členom 86(4), členom 92(4), členom 93(7), drugi pododstavek, členom 101(4), prvi pododstavek, in členom 109(2), drugi pododstavek, začne veljati le, če niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v dveh mesecih od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če sta pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestila Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 114

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu [Uredbe \(EU\) št. 182/2011](#).
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja [člen 5 Uredbe \(EU\) št. 182/2011](#).
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. Odbor se sestaja v naslednjih posebnih sestavah:
 - (a) sestava za varnost;
 - (b) sestava za odpornost;
 - (c) sestava za okoljsko trajnostnost;
 - (d) sestava za operacije in storitve v vesolju;
 - (e) sestava za vesoljske podatke.
5. V skladu z mednarodnimi sporazumi, ki jih je sklenila Unija, se lahko na seje odbora kot opazovalci povabijo predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij, in sicer pod pogoji, določenimi v njegovem poslovniku, pri čemer se upošteva varnost Unije.

Člen 115

Poslovna skrivnost

1. Za vse zaupne informacije, ki jih v skladu s to uredbo prejme, izmenja ali posreduje katera koli oseba, organ ali organ iz odstavka 2, velja pogoj varovanja poslovne skrivnosti iz odstavkov 2 in 3.
2. Brez poseganja v izmenjavo in uporabo informacij v skladu s to uredbo velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti za vse osebe, ki delajo ali so delale za Komisijo, Agencijo, pristojne organe ali usposobljeni tehnični organ za vesoljske dejavnosti, organ, fizično ali pravno osebo, na katero so pristojni organi ali usposobljeni tehnični organi za vesoljske dejavnosti prenesli pooblastila in naloge, vključno z revizorji in strokovnjaki, ki so jih najeli.
3. Informacije, ki so poslovna skrivnost, tudi v okviru izmenjave informacij med pristojnimi organi v skladu s to uredbo in pristojnimi organi, imenovanimi ali vzpostavljenimi v skladu z Direktivo (EU) 2022/2555 in Direktivo (EU) 2022/2557, se ne smejo razkriti nobeni drugi osebi ali organu, razen na podlagi določb prava Unije ali nacionalnega prava.
4. Vse informacije, ki si jih pristojni organi izmenjajo na podlagi te uredbe in ki zadevajo poslovne ali operativne pogoje ter gospodarske ali osebne zadeve, so zaupne in zanje velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti, razen kadar pristojni organ na začetku posredovanja teh informacij navede, da se lahko razkrijejo, ali kadar je takšno razkritje potrebno v sodnih postopkih.

Člen 116

Ocena in pregled

1. Komisija do 1. decembra 2035 in nato vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o oceni te uredbe, vključno z oceno okoljskih, gospodarskih in socialnih učinkov vesoljskih dejavnosti na druge sektorje, ter po potrebi predloži poročilo o njenem pregledu, ki mu, kadar je potrebno, priloži zakonodajni predlog. Poročila se objavijo.
2. Komisija lahko za namene ocene in pregleda iz odstavka 1 od Agencije in držav članic zahteva, da predložijo podatke in informacije. Agencija in države članice Komisiji nemudoma zagotovijo zahtevane podatke in informacije.
3. Komisija pri oceni in pregledu iz odstavka 1 upošteva mnenja, stališča in ugotovitve Agencije, Evropskega parlamenta, Sveta, držav članic in pristojnih organov ter drugih ustreznih organov in organizacij ali ustreznih virov.

Člen 117

Poročanje Komisiji

Države članice do 1. decembra 2031 in vsako leto po tem datumu Komisiji poročajo o stanju izvajanja te uredbe. Poročilo vključuje informacije o izvršilnih ukrepih in najnovejše informacije o vesoljskem sektorju na nacionalni ravni, kot so vidiki konkurenčnosti, ki vplivajo na delovanje notranjega trga, ter elementi o potrebah po javni in zasebni porabi.

Države članice v svojem prvem poročilu Komisiji sporočijo svoje pripravljalne dejavnosti in ukrepe, vključno s prilagoditvami, sprejete na nacionalni ravni za zagotovitev nemotene uporabe te uredbe.

Člen 118

Prehodno obdobje

1. Kar zadeva dovoljenja v zvezi s sredstvi, ki naj bi se začela izvajati po 1. januarju 2030 in za katera se je faza kritičnega pregleda zasnove končala dne [UL: 12 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe], se ta uredba uporablja šele od 1. januarja 2032.
2. Pristojni organi, kar zadeva vesoljske upravljavce iz Unije, in Agencija, kar zadeva vesoljske upravljavce iz tretjih držav, preverijo konec faze kritičnega pregleda zasnove iz odstavka 1 v trenutku, ko vesoljski upravljavci predložijo dokazilo, pridobljeno od zadevnega subjekta, ki mu je bila s pogodbo zaupana tehnična odobritev zasnove vesoljskega plovila.

Člen 119

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2030.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednica
[...]

Za Svet
Predsednik
[...]

OCENA FINANČNIH POSLEDIC IN DIGITALNIH RAZSEŽNOSTI **ZAKONODAJNEGA PREDLOGA**

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti v Uniji.

1.2. Zadevna področja

Nov načrt za trajnostno blaginjo in konkurenčnost Evrope

Blaginja in konkurenčnost

1.3. Cilji

1.3.1. Splošni cilji

Cilj predlagane uredbe je podpreti razvoj in delovanje notranjega trga za vesoljski sektor.

1.3.2. Specifični cilji

Specifični cilj št.

V predlogu so določeni štirje specifični cilji:

(i) vzpostaviti okvir Unije, s katerim se bo urejalo ravnanje vesoljskih upravljavcev v Uniji tako, da se bo zagotavljalo stabilno, predvidljivo in konkurenčno poslovno okolje, ki bo spodbujalo inovacije;

(ii) zagotoviti možnost spremljanja vesoljskih objektov in zmanjšati nastajanje vesoljskih odpadkov iz vesoljskih dejavnosti;

(iii) oblikovati skladno izhodišče za odpornost vesoljskega sektorja z okvirom za oceno tveganja in pravili o kibernetiki varnosti, prilagojenimi vesoljski infrastrukturi;

(iv) skupna metoda za ocenjevanje in merjenje vplivov vesoljskih dejavnosti na okolje v Uniji.

1.3.3. Pričakovani rezultati in posledice

Navedite, kakšne učinke naj bi imel(-a) predlog/pobuda za upravičence/ciljne skupine.

S predlagano uredbo bi se izboljšali pogoji za delovanje notranjega trga za vesoljske podatke in vesoljske storitve, kar bi zelo pozitivno vplivalo na vesoljsko industrijo EU in njeno konkurenčnost.

Z razvojem notranjega trga za vesolje bi se povečalo povezovanje med državami članicami, ustvarili pogoji za boljši dostop do trga za podjetja, spodbudile inovacije v celotni industriji, privabilo več zasebnih naložb in zmanjšalo upravno breme za podjetja.

Uvedba ukrepov za zagotavljanje možnosti spremljanja vesoljskih objektov in zmanjšanje količine vesoljskih odpadkov bi prispevala k varnejšemu in bolj trajnostnemu vesoljskemu okolju. To bi znatno zmanjšalo tveganje trkov in nastajanje vesoljskih odpadkov ter zaščitilo operativne satelite in dolgoročno trajnostnost orbitalnega okolja.

Z oblikovanjem skladnega izhodišča za vsa sredstva vesoljske infrastrukture in izvajanjem okvirov za oceno tveganja, prilagojenih potrebam vesoljskega sektorja na področju kibernetne varnosti, bi se okrepila odpornost vesoljskih dejavnosti v Uniji proti kibernetnim grožnjam. To bi okrepilo zaupanje v zmogljivosti deležnikov, vključno z zasebnimi podjetji in vladnimi agencijami, dodatno spodbudilo uporabo vesoljskih storitev, privabilo naložbe ter spodbudilo rast trdne in varne vesoljske industrije v EU.

Razvoj skupne metode za merjenje vpliva vesoljskih dejavnosti na okolje bi olajšal informirano odločanje na podlagi standardiziranih metrik, kar bi podjetjem omogočilo naložbe v bolj zelene tehnologije, oblikovalcem politik pa uravnoteženje koristi in tveganj vesoljskih dejavnosti.

Poleg tega bi se z uspešnim izvajanjem Uredbe okrepila zmožnost Unije, da vpliva na svetovne standarde na področju vesolja, in povečala konkurenčnost industrije Unije na svetovnih trgih.

V oceni učinka, priloženi tej uredbi, je bila določena skupna letna korist za podjetja (upravljalce satelitov) v višini 677,5 milijona EUR, s čimer so se v celoti izravnali stroški, nastali zaradi zahtev, ki izhajajo iz nove uredbe. Za javne organe držav članic so stroški usklajevanja in izvrševanja ocenjeni na 1 do 4 ekvivalente polnega delovnega časa.

1.3.4. Kazalniki smotrnosti

Navedite, s katerimi kazalniki se bodo spremljali napredek in dosežki.

Za spremljanje uspešnega izvajanja te uredbe ter oceno učinka in odziva trga, zlasti MSP, se bo uporabljal naslednji sklop kazalnikov.

Specifični cilji	Kazalnik	Metoda	Izhodišče	Cilj ⁽¹⁾	Letna ocena napredka	Pogostost pregledov
Podpora razvoju in delovanju enotnega trga za vesoljski sektor	vesoljske dejavnosti na enotnem trgu, ki so skladne s predlagoano zakonodajo	poročanje držav članic	0	100 %	100 % po začetku veljavnosti akta	letno
Zagotavljanje	število dogodkov	prek partners	622 (nizka)	10-odstotno	~ 5-odstotno	letno

⁽¹⁾ Ciljne vrednosti so ocenjene za obdobje 10 let po začetku veljavnosti akta, pri čemer se upošteva povprečna življenjska doba komercialnih satelitov v vseh orbitah.

možnosti spremljanja vesoljskih objektov in zmanjšanje nastajanja vesoljskih odpadkov	ov velikega interesa	tva EU za nadzor in spremljanje v vesolju	zemeljska orbita) 33 (srednja zemeljska orbita) 101 (geostacionarna orbita)	zmanjšanje	zmanjšanje na leto	
Zagotavljanje možnosti spremljanja vesoljskih objektov in zmanjšanje nastajanja vesoljskih odpadkov	število uspešnih odstranitv ob koncu življenjske dobe	prek partners tva EU za nadzor in spremljanje v vesolju	geostacionarna orbita: 60 %; nizka zemeljska orbita: 65 %	90 % za vse orbite	~ 3-odstotno povečanje na leto	letno
Vzpostavitev okvira za ocenotveganja, prilagojenega kibernetski varnosti za vesoljsko	število sporočenih pomembnih kibernetskih incidentov, ki so bili ublaženi	EUSPA prek mehanizma poročanja (za sredstva v lasti EU); skupine CSIRT/enotne kontaktne točke (v	podatki niso na voljo	50-odstotno zmanjšanje	50 % po začetku veljavnosti zakonodaje	letno

infrastrukturo		skladu z direktiv o NIS) in nacional ni centri za spremlja nje vesolja za druga sredstva				
Oblikovanje skupne metode za merjenje vplivov vesoljskih dejavnosti na okolje	delež EU v tržnem deležu pri razvoju pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov	poročanje držav članic	0 %	$\geq 51 \%$	$\geq 51 \%$	letno
Oblikovanje skupne metode za merjenje vplivov vesoljskih dejavnosti na okolje	% vesoljskih upravljavcev, ki izvajajo okoljsko poročanje	poročanje držav članic	40 % ⁽²⁾	80 % ⁽³⁾	80 % po vzpostavitvi okvira pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov	letno
Oblikovanje skupne	število vesoljskih misij,	poročanje držav	n. r. (ni standardiziraneg	80 % ⁽⁴⁾	po vzpostavitvi	letno po razvoju

⁽²⁾ Glede na to, da več nacionalnih vesoljskih zakonodaj v EU, na primer v Franciji, Belgiji, na Danskem, Finskem in v Grčiji, od upravljavcev že zahteva, da za izdajo dovoljenj pripravijo presoje vplivov na okolje.

⁽³⁾ Glede na to, da lahko za mikropodjetja in univerze veljajo izjeme in da predstavljajo približno 10–20 % vesoljskih misij v Evropi.

⁽⁴⁾ Prav tam.

metode za merjenje vplivov vesoljskih dejavnosti na okolje	ki vključujejo standardizirani okvir ocene življenjskega cikla	članice	a okvira ocene življenjskega cikla za vesoljske dejavnosti)		okvira ocene življenjskega cikla	okvira
Oblikovanje skupne metode za merjenje vplivov vesoljskih dejavnosti na okolje	okoljski odtis vesoljskih dejavnosti (npr. emisije CO ₂)	poročanje držav članic	n. r. (pomanjkanje skupne merilne metode)	je treba spremljati	po vzpostavitvi okvira pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov, nato letni cilji zmanjšanja	letno po razvoju okvira

1.4. Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

- ☒ **Nov ukrep**
- ☐ **Nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa⁽⁵⁾**
- ☐ **Podaljšanje obstoječega ukrepa**
- ☐ **Združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep**

1.5. Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1. Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude

13 držav članic ima vzpostavljeno vesoljsko zakonodajo o vesolju, še več pa jih takšno zakonodajo pripravlja, da bi v njej obravnavale povečanje vesoljskih dejavnosti in pojav novih komercialnih udeležencev. Neusklajevanja in regulativne razlike so privedle do razdrobljenega pravnega okvira, ki lahko ustvari ovire za zagotavljanje vesoljskih storitev in podatkov na enotnem trgu.

Brez usklajevanja se bo nadaljevalo uvajanje različnih sredstev in pristopov za urejanje vesoljskih dejavnosti v Uniji. S predlagano uredbo se torej tako uvaja ciljno usmerjena harmonizacija ključnih zahtev pri izdajanju dovoljenj za opravljanje vesoljskih dejavnosti in storitev. Ključne zahteve zajemajo predvsem varnost,

⁽⁵⁾ Po členu 58(2), točka (a) oz. (b), finančne uredbe.

odpornost in okoljsko trajnostnost vesoljskih dejavnosti. Omejene določbe se uporabljajo za operacije in storitve v vesolju ter promet v orbiti.

Skladna in enotna raven zaščite vseh sredstev vesoljske infrastrukture bo olajšala zagotavljanje vesoljskih storitev, prosti pretok vesoljskih podatkov, ustvarjenih z uporabo take vesoljske infrastrukture, ter zmožnost vesoljskih upravljavcev za izvajanje vesoljskih dejavnosti v več jurisdikcijah brez ovir. Uredba bi tako zagotovila pravno varnost za vesoljske upravljavce in uporabnike v Uniji.

Uredba se uporablja za vsa sredstva, dana na trg po 1. januarju 2030. Vendar je v njej določeno prehodno obdobje 24 dodatnih mesecev za doseganje skladnosti za sredstva, ki so še vedno v fazi kritične zasnove.

Nekateri vidiki, na primer v zvezi z upravljanjem, bi morali biti pripravljeni za izvajanje do leta 2030. Države članice bi morale do navedenega datuma imenovati obstoječe organe ali ustanoviti nove organe za izvajanje nalog iz Uredbe ter okrepiti tehnično strokovno znanje in zmogljivosti, da se omogoči nemoteno izvajanje te uredbe prek usposobljenih tehničnih organov za vesoljske dejavnosti, ki izvajajo naloge tehničnega ocenjevanja.

Na ravni Unije bi morala Agencija EU za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: Agencija) vzpostaviti vse potrebne strukture, notranje procese in postopke za izvajanje novih odgovornosti, ki so ji zaupane z Uredbo.

Nove odgovornosti se nanašajo zlasti na tehnično ocenjevanje, ki bo v pomoč in podporo Komisiji pri novih nalogah, kot so izdajanje dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije za sredstva v lasti Unije in nadzor nad navedenimi vesoljskimi upravljavci, registracija in nadzor nad upravljavci iz tretjih držav ter izvajanje tehničnih ocen za države članice, ki na svojem ozemlju nimajo usposobljenih tehničnih organov. Poleg tega Agencija usklajuje dejavnosti mreže Unije za odpornost v vesolju, spremlja incidente, povezane s sredstvi v lasti Unije, upravlja vzpostavitev in izvajanje novih shem označevanja z znakom Unije za vesolje ter prispeva k razvoju in izvajanju različnih podpornih ukrepov, predvidenih v tej uredbi.

Agencija bi se morala pripraviti na izvajanje svojih novih pooblastil za tehnično ocenjevanje, da bi Komisiji pomagala pri izvajanju nadzornih nalog, in na vzpostavitev namenskih notranjih struktur v ta namen, kot sta odbor za skladnost in odbor za pritožbe.

Do začetka uporabe Uredbe bi morale biti vzpostavljenih že več podatkovnih zbirk in z njimi povezanih orodij, zlasti register vesoljskih objektov Unije (URSO), tj. podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa.

Evropska komisija z delegiranimi in/ali izvedbenimi akti podrobneje opredeli tehnične zahteve, potrebne za izvajanje pravil iz te uredbe, in izda pooblastila za standardizacijo za razvoj harmoniziranih standardov.

Poleg tega se vzpostavi sklop podpornih ukrepov, ki zajema ukrepe za krepitev zmogljivosti, tehnično pomoč in financiranje, da se države članice in vesoljska industrija podprejo in pripravijo na izvajanje Uredbe ter da se izravna del morebitnih stroškov izvajanja, na primer za zagona podjetja, podjetja v razširitveni fazi, MSP in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.

- 1.5.2. Dodana vrednost ukrepanja EU (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene tega oddelka je „dodana vrednost ukrepanja EU“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja EU in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.

Vesoljske dejavnosti imajo močno čezmejno razsežnost, saj vesoljsko infrastrukturo, proizvedeno v eni državi članici, pogosto uporabljajo podjetja, ki poslujejo na celotnem notranjem trgu, pri čemer morajo vesoljski upravljavci pogosto pridobiti več dovoljenj v več državah članicah. Zdaj se razvija neenoten okvir potencialno različnih nacionalnih pravil, ki bi lahko oviral konkurenčen enotni trg vesoljskih izdelkov in storitev ter vesoljskih podatkov.

Skupno ukrepanje na ravni Unije je potrebno, da se zviša skupna raven varnosti, odpornosti in okoljske trajnostnosti vesoljskih dejavnosti po vsej Uniji. To predstavlja jasno dodano vrednost v primerjavi s posameznimi ukrepi držav članic, saj (1) vzpostavlja enake konkurenčne pogoje po vsej Uniji s približevanjem ključnih zahtev v pogojih za izdajo dovoljenja, povezanih z varnostjo, odpornostjo in vplivom vesoljskih dejavnosti na okolje, (2) izboljšuje usklajevanje med državami članicami, saj se z vzpostavitev skladnih mehanizmov na celotnem notranjem trgu preprečujejo prekrivanje, podvajanje in navzkrižja, (3) homogeno zvišuje raven zaščite vesoljske infrastrukture, s čimer se bo okrepila njena zmogljivost za zagotavljanje vesoljskih podatkov, kar bo omogočilo zagotavljanje storitev na celotnem notranjem trgu, in (4) zagotavlja doslednost pri izračunu vpliva vesoljskih dejavnosti na okolje v Uniji.

Skupni pristop k varnim, odpornim in trajnostnim vesoljskim dejavnostim na ravni Unije bi vesoljskemu sektorju Unije prinesel številne koristi, saj bi zagotovil pravno varnost, odpravil ovire pri zagotavljanju vesoljskih storitev in vesoljskih podatkov, zmanjšal upravno breme in stroške, povezane s številnimi in različnimi nacionalnimi zahtevami, spodbujal konkurenco in omogočil dostop do večjih trgov.

Usklajeno ukrepanje bi Uniji omogočilo, da bi usmerjala in krepila prihodnje svetovne standarde za varnost, odpornost in trajnostnost vesoljskih dejavnosti ter tako prevzela vodilno vlogo pri določanju svetovnih standardov na področju, na katerem so potrebne nujne rešitve za obravnavanje nastajajočih tveganj v zvezi z uporabo orbit in vesolja.

Obenem bi si Unija prizadevala za pogajanja o sporazumih o vzajemnem priznavanju s tretjimi državami, s katerimi bi se izboljšal dostop vesoljske industrije EU do trga.

- 1.5.3. Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

Ta uredba je prva tovrstna uredba na področju vesolja, ki uvaja ciljno usmerjeno harmonizacijo ključnih vidikov dovoljenj za izvajanje vesoljskih dejavnosti. Hkrati temelji na nekaterih elementih novega zakonodajnega okvira in izkušnjah, pridobljenih pri izvajanju harmonizacijske zakonodaje Unije za izdelke in storitve.

Da bi ohranili in okrepili konkurenčnost ter inovativnost vesoljskega sektorja v Uniji, zlasti v zvezi z zagonskimi podjetji, MSP in raziskovalnimi ustanovami, se bodo v Uredbi upoštevala tudi spoznanja iz najnovejših zakonodajnih aktov, kot sta akt o umetni inteligenci ali akt o kibernetiki odpornosti.

V tem smislu bo (a) vključevala sklop podpornih ukrepov za pomoč podjetjem, zlasti zagonskim podjetjem, podjetjem v razširitveni fazi, MSP in malim podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo, pri izpolnjevanju ukrepov iz te uredbe, ki med

drugim zajemajo usposabljanje in mentorstvo, tehnično pomoč in podporo za razvoj novih tehnoloških rešitev; (b) v pravila vključila sorazmernost, tako da bodo določala manj stroge ureditve na podlagi različnih meril, kot so velikost vesoljskega upravljavca, kritičnost vesoljske misije, uporabljena vesoljska sredstva ali uporabljena orbita.

1.5.4. Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti

Uredba določa ključne skupne in minimalne zahteve za varnost, odpornost in okoljske vidike vesoljskih dejavnosti za vesoljske upravljavce iz Unije in upravljavce s sedežem v tretjih državah, ki zagotavljajo vesoljske podatke v Uniji.

Hkrati ta uredba temelji na nekaterih temeljnih elementih novega zakonodajnega okvira, kot so priglasitveni organi, ugotavljanje skladnosti in razvoj harmoniziranih standardov, ki so kljub temu prilagojeni potrebam na področju vesolja, pri čemer se upošteva postopen pristop k pravnemu urejanju na tem področju.

Predlog temelji na strukturah in mehanizmih, razvitih v okviru drugih zakonskih aktov o odpornosti in o kibernetiki varnosti, kot sta Direktiva (EU) 2022/2555 (direktiva NIS 2) in Direktiva (EU) 2022/2557 (direktiva o odpornosti kritičnih subjektov), ter zagotavlja usklajevanje z navedenima aktoma.

Kar zadeva okoljsko trajnostnost, vključitev načel ocene življenjskega cikla v vesoljske dejavnosti odraža splošni cilj Unije za doseganje večje trajnostnosti in okoljske odgovornosti v vesoljskem sektorju.

Bistveno je, da se zagotovi skladnost z uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke (Uredba (EU) 2024/1781), v skladu s katero bo potreben digitalni potni list za izdelke, urejene s to uredbo, ki bi se posledično lahko uporabljal tudi za vesoljske dejavnosti. Posebni cilji in omejitve vesoljskih dejavnosti se bodo upoštevali pri urejanju izdelkov, ki vplivajo na navedene dejavnosti.

Vključitev ocene življenjskega kroga v projekte, povezane z vesoljem, z uporabo skupne metode (na podlagi Priporočila Komisije o uporabi metod okoljskega odtisa za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti izdelkov in organizacij v njihovem življenjskem krogu (C(2021) 9332 final)) olajšuje spoštovanje regulativnih okvirov ter izboljšuje ocene in razkrivanje informacij o trajnostnosti, s čimer se spodbujajo usklajenost s cilji večletnega finančnega okvira in sinergije z drugimi instrumenti, kar podpira trajnosten in odgovoren razvoj vesoljskih dejavnosti Unije.

1.5.5. Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev

Upravljanje področij ukrepanja, dodeljenih Agenciji, ustreza njenemu sedanjemu mandatu in splošnim nalogam. Vendar bodo za ta področja ukrepanja potrebni posebni profili ali nove naloge, ki jih ni mogoče v celoti zagotoviti z obstoječimi viri Agencije ali s prerazporeditvami.

Agencija bi lahko za nekatere horizontalne naloge (npr. upravna podpora, pravno svetovanje, upravljanje pogodb) izkoristila obstoječe vire, kar bi povečalo učinkovitost. Vzpostavljene bodo tudi sinergije z obstoječimi notranjimi tehničnimi strukturami (npr. zavarovano informacijsko okolje za izmenjavo tajnih podatkov s centri držav članic za nadzor varnosti).

1.6. Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

- ☐ **Časovno omejeno:**
 - ☐ od [D. MMMM] LLLL do [D. MMMM] LLLL,
 - ☐ finančne posledice med letoma LLLL in LLLL za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma LLLL in LLLL za odobritve plačil.
- ☒ **Časovno neomejeno:**
 - izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma 2030 in 2031,
 - ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.7. Načrtovani načini izvrševanja proračuna⁽⁶⁾

- ☒ **Neposredno upravljanje** – Komisija:
 - ☒ z lastnimi službami, vključno s svojim osebjem v delegacijah Unije
 - ☐ prek izvajalskih agencij
- ☐ **Deljeno upravljanje** z državami članicami
- ☐ **Posredno upravljanje**, tako da se naloge izvrševanja proračuna poverijo:
 - ☐ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo
 - ☐ mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite)
 - ☐ Evropski investicijski banki in Evropskemu investicijskemu skladu
 - ☐ organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe
 - ☐ subjektom javnega prava
 - ☐ subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor imajo ti subjekti ustrezna finančna jamstva
 - ☐ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščenici za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki imajo ustrezna finančna jamstva
 - ☐ organom ali osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov skupne zunanje in varnostne politike na podlagi naslova V Pogodbe o Evropski uniji ter opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu
 - ☐ subjektom s sedežem v državi članici, za katere velja zasebno pravo države članice ali pravo Unije in ki so upravičeni, da se jih v skladu s pravili za posamezni sektor pooblasti za izvrševanje sredstev Unije ali proračunskih jamstev, če so takšni subjekti pod nadzorom subjektov javnega prava ali subjektov zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, in imajo ustrezna finančna jamstva v obliki solidarne odgovornosti nadzornih teles ali enakovredna finančna jamstva, ki so lahko za vsak ukrep omejena na najvišji znesek podpore Unije

Opombe

2. UKREPI UPRAVLJANJA

⁽⁶⁾ Pojasnila o načinih izvrševanja proračuna in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Uredba se bo redno ocenjevala, in sicer v petih letih od začetka veljavnosti, nato pa vsakih pet let. Poleg tega Evropska komisija in Agencija izvajata več dejavnosti spremljanja pri stalnem ocenjevanju uspešnosti in učinkovitosti ukrepov v okviru spremljanja kontrole uporabe ukrepov, vključno z nadzorom in analizo nastajajočih vidikov, povezanih z uporabo zahtev.

Specifični cilji in ustrezni kazalniki se bodo spremljali na letni ravni.

Evropska komisija posebej izvede kratkoročno oceno uspešnosti Agencije v zvezi z njenimi nalogami na podlagi te uredbe. Evropska komisija bo Evropskemu parlamentu in Svetu poročala o ugotovitvah ocene.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1. Utemeljitev načinov izvrševanja proračuna, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol

Uredba določa nove vsebinske zahteve v zvezi z vesoljskimi dejavnostmi po vsej Uniji, hkrati pa zagotavlja lojalno konkurenco med udeleženci na notranjem trgu. Za ta nova pravila so potrebni mehanizem za skladnost pri čezmejni uporabi obveznosti iz te uredbe, neposredna nadzorna in izvršilna pooblastila za Evropsko komisijo ter naloge tehničnega ocenjevanja za Agencijo.

Za opravljanje teh novih nalog je treba službam Evropske komisije in Agenciji zagotoviti ustrezna finančna sredstva⁽⁷⁾. Ocenjuje se, da bodo za izvrševanje in uspešno izvajanje nove uredbe potrebni 3 ekvivalenti polnega delovnega časa znotraj Evropske komisije (za nadzorne naloge in odločitve).

Za pripravljalne dejavnosti, predvidene v fazi vzpostavljanja do konca leta 2027, bosta po ocenah potrebna 2 ekvivalenta polnega delovnega časa, in sicer poleg sredstev, ki so na voljo v sedanjem večletnem finančnem okviru (2021–2027).

2.2.2. Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

Uredba določa temelje enotnega trga za vesolje. Zaradi več različnih nacionalnih regulativnih pristopov se lahko razdrobi notranji trg, zato se vesoljska podjetja težko znajdejo v različnih pravnih okvirih in imajo težave pri njihovi uporabi.

Z Uredbo se harmonizira več ključnih zahtev pri izdajanju dovoljenj za vesoljske dejavnosti in njihovi registraciji (tehnična pravila na področjih varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti), zato je v njej v ta namen določena struktura upravljanja.

⁽⁷⁾ Ocenjuje se, da bo Agencija od leta 2028 za upravljanje novih nalog potrebovala 17 ekvivalentov polnega delovnega časa, agencija ENISA pa od istega leta 1 ekvivalent polnega delovnega časa. Nove naloge Agencije vključujejo oblikovanje sheme označevanja z znakom Unije za vesolje za vesoljske dejavnosti in upravljanje dejavnosti, povezanih s tehničnimi ocenami za podporo Komisiji pri izdajanju dovoljenj vesoljskim upravljavcem iz Unije, ki upravljajo sredstva v lasti Unije, upravljavcem iz tretjih držav in mednarodnim organizacijam in pri nadzoru navedenih subjektov ter pri izvajanju preiskovalnih pooblastil v zvezi s tako pomočjo (inšpekcijski pregledi, preiskave). Operativni stroški, povezani z novimi nalogami Agencije, se bodo financirali s sistemom pristojbin za registracijo, kazni in glob, naloženih vesoljskim upravljavcem (v EU in zunaj EU). Tak sistem ne bo kril stroškov, povezanih z osebjem Agencije, in operativnih stroškov v zvezi z znaki.

Namen tega pristopa je ustvariti pravno varnost, odpraviti čezmejne ovire ter zmanjšati upravno breme in stroške, ki izhajajo iz več različnih nacionalnih zahtev. Poenostavil bi se način delovanja vesoljskih upravljavcev v Uniji, zlasti za nove udeležence na trgu. Da se prepreči tveganje izbiranja najugodnejšega sodišča in zagotovi dosledna uporaba novega regulativnega okvira, bodo Evropski komisiji dodeljena nova nadzorna in izvršilna pooblastila, Agencija pa bo pridobila pooblastila za pomoč Komisiji pri izvajanju dejavnosti tehničnega ocenjevanja. Za zmanjšanje tveganja upravnega bremena za industrijo je predvidena enostavnejša ureditev za zagonska podjetja, MSP in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Poleg tega so za podporo vesoljski industriji pri izvajanju Uredbe predvideni namenski podporni ukrepi za izravnavo dela morebitnih stroškov njenega izvajanja za industrijo, zlasti za zagonska podjetja ter mala in srednja podjetja.

- 2.2.3. Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje med stroški kontrol in vrednostjo z njimi povezanih upravljanih sredstev) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)

Ni relevantno.

- 2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Obstoječi ukrepi za preprečevanje goljufij, ki se uporabljajo za Evropsko komisijo in agencije Unije, bodo zajemali dodatne odobritve, potrebne za to uredbo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

Obstoječe proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračuns ka vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif. ⁽⁸⁾	držav Efte ⁽⁹⁾	držav kandidatk in potencialni h kandidatk ⁽¹⁰⁾	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki
	[XX YY Y Y YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE
	[XX YY Y Y YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE
	[XX YY Y Y YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

Zahtevane nove proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic

⁽⁸⁾ Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

⁽⁹⁾ Efta: Evropsko združenje za prosto trgovino.

⁽¹⁰⁾ Države kandidatke in po potrebi potencialne kandidatke z Zahodnega Balkana.

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif.	držav Efte	držav kandidatkin in potencialnih kandidatkin	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki
	[XX YY Y Y YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE
	[XX YY Y Y YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE
	[XX YY Y Y YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

3.2. Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve

3.2.1. Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje

- ☒ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za poslovanje.
- ☐ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za poslovanje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.1.1. Odobritve iz izglasovanega proračuna

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	številka					
GD <.....>	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ	

Odobritve za poslovanje							
Proračunska vrstica	obveznosti	(1a)					0,000
	plačila	(2a)					0,000
Proračunska vrstica	obveznosti	(1b)					0,000
	plačila	(2b)					0,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov ⁽¹¹⁾							
Proračunska vrstica		(3)					0,000
Odobritve za GD <.....> SKUPAJ	obveznosti	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

⁽¹¹⁾ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

Odobritve iz RAZDELKA <...> večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
GD <.....>			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
Odobritve za poslovanje							
Proračunska vrstica	obveznosti	(1a)					0,000
	plačila	(2a)					0,000
Proračunska vrstica	obveznosti	(1b)					0,000
	plačila	(2b)					0,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov ⁽¹²⁾							
Proračunska vrstica		(3)					0,000
Odobritve za GD <.....> SKUPAJ	obveznosti	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
GD <.....>			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ

⁽¹²⁾ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

Odobritve za poslovanje							
Proračunska vrstica	obveznosti	(1a)					0,000
	plačila	(2a)					0,000
Proračunska vrstica	obveznosti	(1b)					0,000
	plačila	(2b)					0,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov ⁽¹³⁾							
Proračunska vrstica		(3)					0,000
Odobritve za GD <.....> SKUPAJ	obveznosti	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

⁽¹³⁾ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

Odobritve iz RAZDELKA <...> večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
Odobritve za poslovanje SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)	obveznosti	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 6 večletnega finančnega okvira (referenčni znesek)	obveznosti	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	plačila	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Razdelek večletnega finančnega okvira		7	„Upravni odhodki“ ⁽¹⁴⁾				
GD DEFIS			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
Človeški viri			0,000	0,000	0,000	0.376	0.376
Drugi upravni odhodki			0,000	0,000	0,000	0.050	0,050

⁽¹⁴⁾ Potrebne odobritve je treba določiti na podlagi povprečnih letnih stroškov, ki so na voljo na ustrezni spletni strani BUDGpedie.

GD DEFIS SKUPAJ	odobritve	0,000	0,000	0,000	0,426	0,426
GD <.....>		Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
Človeški viri		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Drugi upravni odhodki		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
GD <.....> SKUPAJ	odobritve	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ		(obveznosti skupaj = plačila skupaj)	0,000	0,000	0,000	0,426

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021– 2027 SKUPAJ
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 7 SKUPAJ⁽¹⁵⁾	obveznosti	0,000	0,000	0,000	0,426	0,426
večletnega finančnega okvira	plačila	0,000	0,000	0,000	0,426	0,426

3.2.2. Ocenjene realizacije, financirane iz odobritev za poslovanje (se ne izpolnjuje za decentralizirane agencije)
odobritve za prevzem obveznosti v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

⁽¹⁵⁾ Predlagano je, da se po letu 2027 ocenjeni stroški predloga financirajo iz naslednjega večletnega finančnega okvira brez poseganja v dogovor o večletnem finančnem okviru in programih.

Cilji in reali- zacij e ↓			Leto 2024		Leto 2025		Leto 2026		Leto 2027		Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (gl. oddelek 1.6)								SKUPAJ	
	REALIZACIJE																			
	vrsta ⁽¹⁶⁾	povp- rečni stroš- ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o	stroš ki	števil o reali- zacij skup aj	stroš ki reali- zacij skup aj
SPECIFIČNI CILJ št. 1 ⁽¹⁷⁾ : [...]																				
– reali- zacij a																				
– reali- zacij a																				
– reali- zacij a																				

⁽¹⁶⁾ Realizacije so dobavljeni proizvodi in opravljene storitve (npr. število financiranih izmenjav študentov, število kilometrov novozgrajenih cest ...).

⁽¹⁷⁾ Kakor je opisan v oddelku 1.4.2. Specifični cilji.

Seštevek specifični cilj št. 1																	
SPECIFIČNI CILJ št. 2 ...																	
— reali zacij a																	
Seštevek specifični cilj št. 2																	
SKUPAJ																	

3.2.3. Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve upravne narave.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve upravne narave, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.3.1. Odobritve iz izglasovanega proračuna

IZGLASOVANE ODOBRITEVE	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021– 2027 SKUPAJ
RAZDELEK 7					
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376
Drugi upravni odhodki	0,000	0,000	0,000	0,050	0,050

Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,426
Odobritve zunaj RAZDELKA 7					
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Drugi odhodki upravne narave	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.3. Odobritve skupaj

IZGLASOVANE ODOBRITVE + ZUNANJI NAMENSKI PREJEMKI SKUPAJ	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021– 2027 SKUPAJ
RAZDELEK 7					
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376
Drugi upravni odhodki	0,000	0,000	0,000	0,050	0,050
Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,426	0,426
Odobritve zunaj RAZDELKA 7					
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Drugi odhodki upravne narave	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	0,426	0,426

Potrebe po odobritvah za človeške vire in druge odhodke upravne narave se krijejo z odobritvami generalnega direktorata, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerezporejene znotraj generalnega direktorata, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu generalnemu direktoratu dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

3.2.4. Ocenjene potrebe po človeških virih

☐ Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.

☒ Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.4.1. Financirano iz izglasovanega proračuna

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa⁽¹⁸⁾

IZGLASOVANE ODOBRITE	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027
Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)				
20 01 02 01(sedež in predstavništva Komisije)	0	0	0	2
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0	0

⁽¹⁸⁾ Pod tabelo navedite, koliko ekvivalentov polnega delovnega časa od navedenih je že dodeljenih za upravljanje ukrepa in/ali jih je mogoče prerezporediti znotraj vašega generalnega direktorata ter kakšne so vaše neto potrebe.

01 01 01 01 (posredne raziskave)		0	0	0	0
01 01 01 11 (neposredne raziskave)		0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite)		0	0	0	0
Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)					
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)		0	0	0	0
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)		0	0	0	0
Vrstica za upravno podporo [XX 01 YY YY]	– na sedežu	0	0	0	0
	– na delegacijah EU	0	0	0	0
01 01 01 02 (PU in NNS za posredne raziskave)		0	0	0	0
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)		0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7		0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – zunaj razdelka 7		0	0	0	0
SKUPAJ		0	0	0	2

3.2.4.3. Potrebe po človeških virih skupaj

IZGLASOVANE ODOBRITVE + ZUNANJI NAMENSKI PREJEMKI SKUPAJ	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027

Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)				
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)	0	0	0	2
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0	0
01 01 01 01 (posredne raziskave)	0	0	0	0
01 01 01 11 (neposredne raziskave)	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite)	0	0	0	0
Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)				
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)	0	0	0	0
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)	0	0	0	0
Vrstica za upravno podporo [XX 01 YY YY]	– na sedežu	0	0	0
	– na delegacijah EU	0	0	0
01 01 01 02 (PU in NNS za posredne raziskave)	0	0	0	0
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – zunaj razdelka 7	0	0	0	0
SKUPAJ	0	0	0	2

Osebj, potrebno za izvajanje predloga (v ekvivalentu polnega delovnega časa):

	Obstoječe osebje na voljo v službah Komisije	Izredno dodatno osebje*		
		financirano iz razdelka 7 ali odobritev za raziskave	financirano iz vrstice BA	financirano s pristojbinami
Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom	2		n. r.	
Zunanji sodelavci (PU, NNS, AU)				

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	Začeti je treba začetne usklajevalne dejavnosti, nujne za pripravo številnih sestankov, osnutkov poročil in političnega dela za vzpostavitev in izvajanje vseh notranjih struktur, procesov in postopkov, potrebnih za izvajanje novih odgovornosti, ki so Agenciji zaupane z aktom o vesolju. Začetne dejavnosti lahko vključujejo tudi pripravljalno delo, potrebno za začetek razvoja in izvajanja nekaterih digitalnih rešitev in povezanih orodij, predvidenih v aktu o vesolju.
Zunanji sodelavci	

3.2.5. Pregled ocenjenih posledic za naložbe, povezane z digitalnimi tehnologijami

Obvezno: v spodnjo tabelo je treba vstaviti najboljšo oceno z digitalnimi tehnologijami povezanih naložb, ki so vključene v predlog/pobudo.

Izjemoma, kadar je to potrebno za izvajanje predloga/pobude, je treba odobritve iz razdelka 7 vnesti v za to določeno vrstico.

Odobritve iz razdelkov 1–6 je treba prikazati kot „Odhodke za IT za operativne programe (v okviru politik)“. Ti odhodki se nanašajo na operativni proračun, ki se uporabi za ponovno uporabo / nakup / razvoj platform/orodij IT, ki so neposredno povezani z izvajanjem pobude in naložbami, povezanimi z njimi (npr. licence, študije, shranjevanje podatkov itd.). Informacije v tej tabeli morajo biti usklajene s podatki, predstavljenimi v oddelku 4 „Digitalne razsežnosti“.

Odobritve za digitalno in IT področje SKUPAJ	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
RAZDELEK 7					
Odhodki za IT (na ravni organizacije)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve zunaj RAZDELKA 7					
Odhodki za IT za operativne programe (v okviru politik)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

Predlog/pobuda:

- ☒ se lahko v celoti financira s prerazporeditvijo znotraj zadevnega razdelka večletnega finančnega okvira
- ☐ zahteva uporabo nedodeljene razlike do zgornje meje v zadevnem razdelku večletnega finančnega okvira in/ali uporabo posebnih instrumentov, kot so opredeljeni v uredbi o večletnem finančnem okviru
- ☐ zahteva spremembo večletnega finančnega okvira

3.2.7. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

- ☒ ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb
- ☐ je načrtovano sofinanciranje tretjih oseb, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	Skupaj
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo					
Sofinancirane odobritve SKUPAJ					

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

- ☒ Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- ☐ Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
- ☐ za lastna sredstva
- ☐ za druge prihodke
- ☐ Navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Odobritve na voljo za tekoče proračunsko leto	Posledice predloga/pobude ⁽¹⁹⁾			
		Leto	Leto	Leto	Leto

⁽¹⁹⁾ Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.

		2024	2025	2026	2027
Člen					

Za namenske prejeme navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

[...]

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

[...]

4. DIGITALNE RAZSEŽNOSTI

4.1. Zahteve digitalnega pomena

V zakonodajnem predlogu se predvidevata razvoj in izvajanje številnih digitalnih rešitev ter povezanih orodij, s katerimi bi podprli države članice in pomagali vesoljski industriji pri pravočasnem izvajanju akta. Namen uporabe digitalnih rešitev je olajšati več dejavnosti, kot so obdelava podatkov (zbiranje, upravljanje, shranjevanje), dejavnosti nadzora in spremljanja, poročanje in izvajanje analiz, ter spodbuditi interakcijo med ustreznimi deležniki:

Opis zahteve	Kategorije deležnikov, na katere se zahteva nanaša	Postopki, na katere se zahteva nanaša
Register vesoljskih objektov (URSO) je digitalni register, ki se bo uporabljal za zbiranje, obdelavo in izmenjavo podatkov, povezanih z registriranimi vesoljskimi upravljavci, pooblaščenimi za upravljanje in zagotavljanje vesoljskih storitev v Uniji.	Agencija EU za vesoljski program, ponudniki vesoljskih storitev iz tretjih držav	Vzpostavitev in upravljanje digitalnega registra
Podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa je digitalna rešitev, ki se bo uporabljala za zbiranje, obdelavo in izmenjavo podatkov, povezanih s kontaktnimi podatki ustreznega osebja, odgovornega za dejavnosti preprečevanja trkov in ponovnega vstopa, ki jih sporočijo upravljavci vesoljskih plovil, ki delujejo v Uniji.	Agencija EU za vesoljski program, ponudniki vesoljskih storitev iz EU in tretjih držav	Vzpostavitev in upravljanje digitalne podatkovne zbirke
Informacijski portal „vse na enem mestu“ je digitalna platforma, ki se bo uporabljala za zbiranje, obdelavo in izmenjavo podatkov za zagotavljanje določenega števila storitev za upravljanje postopka izdaje dovoljenj za izvajanje vesoljskih dejavnosti na	Evropska komisija, Agencija EU za vesoljski program, države članice, ponudniki vesoljskih storitev EU	Vzpostavitev in upravljanje digitalne platforme

nacionalni ravni.		
E-potrdilo o sledljivosti se bo izdalo ponudnikom vesoljskih storitev, da se potrdi skladnost vesoljskih objektov z zahtevami iz Uredbe za namene njihove uporabe v Uniji.	Agencija EU za vesoljski program, ponudniki vesoljskih storitev	Vzpostavitev in upravljanje digitalne rešitve
Podatkovna zbirka o okoljskem odtisu je digitalna javna podatkovna zbirka, ki se bo uporabljala za dejavnosti zbiranja in obdelave. Poleg tega bo javno objavila podatke, potrebne za izračun okoljskega odtisa.	Evropska komisija, Agencija EU za vesoljski program, države članice, ponudniki vesoljskih storitev EU	Vzpostavitev in upravljanje digitalne podatkovne zbirke

4.2. Podatki

(1) Register vesoljskih objektov (URSO): V URSO se bodo zbirale in obdelovale informacije o ponudnikih vesoljskih storitev, ki so pooblaščen ali registrirani za upravljanje in zagotavljanje vesoljskih storitev v EU. Upravljanje podatkov bo usklajeno z evropsko strategijo za podatke, s poudarkom na varni izmenjavi, ponovni uporabi in minimalnem podvajanju na podlagi načela „samo enkrat“. Agencija bo vzpostavila in upravljala URSO ter zagotavljala preglednost in dosledno izvrševanje v vseh državah članicah.

(2) Podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa: v tej podatkovni zbirki bodo shranjeni kontaktni podatki osebja, odgovornega za preprečevanje trkov in za dejavnosti ponovnega vstopa. Zasnovana bo tako, da bo v skladu s standardnimi oblikami zapisa podatkov in bo zagotavljala varstvo podatkov. V skladu z načelom „samo enkrat“ bo njen cilj, da se obstoječi preverjeni kontaktni podatki ponovno uporabijo, da bi se čim bolj zmanjšali odvečni vnosi. Kadar se operativne odgovornosti spremenijo, bodo ponudniki vesoljskih storitev Agenciji zagotovili posodobljene evidence, ki bodo omogočale pravočasno pošiljanje opozoril in usklajevanje odzivanja.

(3) Informacijski portal „vse na enem mestu“: s tem portalom se bo poenostavil postopek za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti. Temeljit bo na skupnih podatkovnih standardih za nemoteno integracijo z obstoječimi sistemi. Načelo „samo enkrat“ zmanjšuje podvajanje zahtevkov za informacije, redne izmenjave podatkov, ki se začnejo z vlogami za dovoljenja ali posodobitvami, pa bodo zagotovile, da bodo lahko organi, Agencija in upravljavci učinkovito spremljali napredek pri izdajanju dovoljenj.

(4) E-potrdilo: e-potrdilo potrjuje skladnost ponudnika vesoljskih storitev z Uredbo in vsebuje tehnične specifikacije. Agencija si bo v skladu z evropsko strategijo za podatke prizadevala za uporabo obstoječih podatkov iz registrov in dovoljenj, da bi preprečila podvajanje. Potrdilo se izda, ko upravljavec izpolni zahteve iz Uredbe.

(5) Podatkovna zbirka o okoljskem odtisu: podatkovna zbirka o okoljskem odtisu bo vsebovala visokokakovostne podatke iz popisa življenjskega cikla, usklajene s

standardi EU, v podporo pri izračunu okoljskega odtisa izdelkov in organizacij za študije, povezane z vesoljem. Pri njej se upošteva evropska strategija za podatke, saj se spodbujajo ponovna uporaba podatkov, interoperabilnost in preglednost ter zagotavlja skladnost s cilji glede trajnostnosti. Upošteva se tudi načelo „samo enkrat“, pri čemer se z vključitvijo obstoječih naborov podatkov čim bolj zmanjša podvajanje. Podatke zagotavljajo deležniki iz industrije, raziskovalne ustanove in organi z javnim dostopom, vključno z dostopom za podjetja in oblikovalce politik za regulativno poročanje in ocene trajnostnosti. Izmenjave se sprožijo na podlagi obveznosti glede skladnosti in prostovoljnih presoj vplivov na okolje, ki se izvajajo redno ali po potrebi.

4.3. Digitalne rešitve

V okviru Uredbe so predvidene naslednje digitalne rešitve:

- register vesoljskih objektov (URSO), tj. digitalna platforma, ki jo vzpostavi in upravlja Agencija, vključno s seznamom registriranih ponudnikov vesoljskih storitev, pooblaščenih za upravljanje in zagotavljanje vesoljskih storitev v Uniji;
- podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa, tj. digitalni register, ki ga vzpostavi in upravlja Agencija, vključno s kontaktnimi podatki ustreznega osebja, odgovornega za dejavnosti preprečevanja trkov in ponovnega vstopa, ki jih sporočijo upravljavci vesoljskih plovil;
- informacijski portal „vse na enem mestu“, tj. digitalna platforma, ki jo vzpostavi in upravlja Evropska komisija ob podpori Agencije in ki zagotavlja številne storitve za upravljanje postopka izdaje dovoljenj za izvajanje vesoljskih dejavnosti na nacionalni ravni (pristop „vse na enem mestu“), vključno z upravno poenostavitvijo in racionaliziranimi postopki za zagotavljanje skladnosti, zlasti za zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi, MSP in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, zagotavlja pa tudi interoperabilnost med nacionalno ravno in ravno EU;
- e-potrđilo o sledljivosti, tj. digitalno potrđilo, ki ga Agencija izda ponudnikom vesoljskih storitev, da se potrdi skladnost vesoljskih objektov z zahtevami iz Uredbe za namene njihove uporabe v Uniji;
- kalkulator na podlagi pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov za vesolje (PEFCR4Space Calculator), tj. orodje, ki se uporablja za izračun okoljskega odtisa dejavnosti, povezanih z vesoljem, ob upoštevanju smernic in standardov iz pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov za vesoljski sektor;
- služba za pomoč uporabnikom v zvezi s pravili o okoljskem odtisu kategorij izdelkov za vesolje (PEFCR4Space Helpdesk), tj. služba, posebej zasnovana za vesoljsko industrijo, ki uporabnikom zagotavlja podporo in smernice pri izvajanju pravil o okoljskem odtisu kategorij izdelkov ter jim pomaga pri reševanju morebitnih izzivov ali vprašanj;
- v javni podatkovni zbirki o okoljskem odtisu so zbrani podatki iz popisa življenjskega cikla, potrebni za oceno okoljskega odtisa v vesoljskem sektorju.

4.4. Ocena interoperabilnosti

- Register vesoljskih objektov (URSO): URSO bo podpiral čezmejno interoperabilnost z uporabo skupnih regulativnih okvirov in tehničnih standardov, kar bo Agenciji omogočilo registracijo podatkov o izdajanju dovoljenj in

spremljanju. Uporablja lahko rešitve interoperabilne Evrope, kot so standardizirani identifikatorji podatkov;

- Podatkovna zbirka seznamov kontaktnih podatkov Unije za opozorila o dogodkih velikega interesa: podatkovna zbirka bo zagotavljala takojšnjo čezmejno komunikacijo v primeru trkov ali ponovnega vstopa z uporabo usklajenih oblik zapisa podatkov za kontaktne podatke in protokolov za opozarjanje. Ta ureditev bo poenostavila usklajevanje v izrednih razmerah med deležniki iz EU in tretjih držav, pri čemer bodo metapodatki in rešitve za avtentikacijo interoperabilne Evrope prispevali k standardizaciji evidence.

- Informacijski portal „vse na enem mestu“: portal naj bi bil zasnovan za nemoteno interakcijo med več sistemi EU in nacionalnimi sistemi, spodbujanje interoperabilnosti s standardiziranimi oblikami izmenjave podatkov, protokoli in enotnim digitalnim vmesnikom za zmanjšanje upravnega bremena.

- E-potrđilo: temeljilo bo na interoperabilnih digitalnih podpisih in standardiziranih podatkovnih poljih za preverjanje skladnosti.

- Podatkovna zbirka o okoljskem odtisu: podatkovna zbirka Unije o okoljskem odtisu podpira čezmejno digitalne javne storitve, saj omogoča standardizirano izmenjavo podatkov o vplivu na okolje med subjekti in javnimi organi EU. Krepi čezmejno interoperabilnost s pravnim, semantičnim in tehničnim usklajevanjem, pri čemer izkorišča rešitve interoperabilne Evrope, kot so standardi metapodatkov in izmenjava podatkov na podlagi vmesnikov za aplikacijsko programiranje. Ključne ovire vključujejo regulativne razlike, nedoslednosti v obliki zapisa podatkov in izzive na področju tehnične integracije. Ta ocena je usklajena z Uredbo (EU) 2024/903 (akt o interoperabilni Evropi) ter podpira zeleni dogovor EU in cilje krožnega gospodarstva.

4.5. Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju

V zakonodajnem predlogu se predvidevata razvoj in izvajanje številnih digitalnih rešitev ter povezanih orodij, s katerimi bi podprli države članice in pomagali vesoljski industriji pri pravočasnem izvajanju predloga.

Digitalne rešitve se bodo uporabljale za zbiranje, obdelavo in izmenjavo podatkov, povezanih z različnimi področji, ki jih zajema predlog (varnost, odpornost in okoljska trajnostnost), ter v zvezi s postopkom za izdajo dovoljenja za izvajanje vesoljskih dejavnosti na nacionalni ravni in registracijo upravljavcev iz tretjih držav na ravni Unije. Evropska komisija in Agencija bosta imeli neposredno in dejavno vlogo pri razvoju in upravljanju navedenih digitalnih rešitev.